

Міністерство освіти і науки України
Іллінецький державний аграрний коледж

Номінація: Електронний навчальний
посібник, ресурс

Поетичне Надсоб'я

*Хрестоматія - посібник із сучасної літератури
рідного краю*

Іллінци, 2017

Упорядники:

Валентина Назаренко - викладач української мови і літератури Іллінецького державного аграрного коледжу

Наталія Ренейська - викладач української мови Іллінецького державного аграрного коледжу

Галина Бухта – завідувачка бібліотеки Іллінецького державного аграрного коледжу

Леся Зарембовська – викладач інформатики Іллінецького державного аграрного коледжу

Рецензенти:

Жанна Амброзевич – голова циклової комісії загальноосвітніх дисциплін Іллінецького державного аграрного коледжу

Раїса Гобеляк -директор Іллінецького НВК «Загальноосвітня школа І - III ступенів-гімназія №2»

Анотація

Хрестоматія - посібник знайомить із доробком найбільш визначних поетів –земляків, які народилися на Ілліначчині або пов’язані з нашим краєм і життям і творчістю з метою задовольнити потреби учнів та вчителів загальноосвітніх шкіл, студентів та викладачів коледжу, бібліотекарів, працівників культури, краєзнавців у вичерпній інформації про митців слова, які представляють сучасну українську літературу рідного краю - Надсоб’я і можуть доповнити літературну карту Вінниччини .

Даний посібник містить додаткові дослідницькі матеріали для кращого і повнішого висвітлення митця, сценарії виховних літературних заходів, питання і завдання для самоконтролю та підсумкові контрольні завдання.

Нехай стане потрібним усім, хто любить рідний край, рідне слово.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА «Слово, ти мені світи...»

ПОЕТИЧНІ САМОЦВІТИ ІЛЛІНЕЧЧИНИ:

ВАСИЛЬ КОБЕЦЬ

Біографічні відомості та літературна діяльність

Вірші

Прийти в цей світ...

Шевченко — для усіх століть

«Стоїть Україна посеред зими...»

Слово Івана Гонти перед стратою

Любіть цей світ і ці тривоги

Називав її Дзвіночком

Іллінецький метеорит

Поетичний вечір в Іллінцях

У Кальник повертається Богун

Актриса із Старого міста

«Загубив я ключі від раю..»

«Пташина тужить гірко...»

«В ранкових проблисках ріки...»

ДОДАТОК

Барви подільської палітри (сценарій творчої зустрічі)

“Свято душі нашої”(сценарій творчої зустрічі з Василем Кобцем та головою Вінницької національної письменницької організації Михайлом Каменюком)

Презентація, фотоматеріали

Питання і завдання для самоконтролю

ЄВГЕН ТАРАНЮК

Біографічні відомості та літературна діяльність

Вірші

Мій народ

Вибір

Україні — бути!

Святі джерела

Моя держава

Раби

Позиція

Майдан
Диктатура совісті
Тарас Шевченко
Серце
Родовід
Залежність
Моя партія
Межа
Храми наших душ
Вершини
Прощання
Слід на землі
На повну силу
Барикади
Антей
Мій день
Освідчення
Стожари
Планета кохання
Якщо є на цім світі людина

Проза

Вороги
Примирення

Публіцистика

У Києві, на Майдані
Земляки
Народні “фортеці”
Безсонні ночі
Дискусії з донеччанами
Голоси правди
Творча палітра
Аура добра
“Самооборона” переходить у наступ

ДОДАТОК

Критичні статті

«Щоб здолати тернисту дорогу» (*Григор Мовчанюк*) ...
«Спогади про... майбутнє?!» (*Олег Черногуз*)
«Ні додати, ні відняти» (*Іван Волошенюк*)
«**Стежка до істини Євгена Таранюка**» (*мистецький вечір*)

Питання і завдання для самоконтролю

СВІТЛАНА ТРАВНЕВА

Біографічні відомості та літературна діяльність

Вірші

На рідній землі
Матінко рідна
Мамині зморшки
Намалюю тобі своє перше кохання
Заговори

Вірші, що стали піснями

Пісня «Моя Іллінеччина» (муз. В. Шкільнюка)
Пісня «Берегиня» (муз. В. Кубасова)
Пісня «Роде мій» (муз. В. Кубасова)
Пісня «Серце зажурене болісно билосся» (муз. В. Кубасова)
Пісня «Повертайтеся, лелеченьки!» (муз. В. Кубасова)
Пісня «Моє Поділля» (муз. С. Городинського)

ДОДАТОК

«Із невідомості спішу...»

(сценарій творчої зустрічі в літературній світлиці)

Фотоматеріали

Питання і завдання для самоконтролю

МИКОЛА КУПРІЙ

Біографічні відомості та літературна діяльність

Вірші

«Послухайте симфонію весни»
Тягун-село
«Заблукати в осіннім бору...»
Сон
«Сягне блакить до грані небокраю...»
«Я не люблю васальної покори...»
Дощ скінчивсь
«Води й землі сакральне лоно...»
«Бува, вчуваю, ніби- то у сні:»
«Я витканий з клембівських рушників»
«Життя по суті – долі чаша...»

ДОДАТОК

«Поетична палітра Іллінецького краю» (відкрите засідання
літературної студії «Слово»)

Матеріали дослідницької роботи

Презентація, фотоматеріали

Відеофільм (телеверсія Вінницького державного телебачення)

Питання і завдання для самоконтролю

ГАЛИНА КОВАЛЬЧУК

Біографічні відомості та літературна діяльність

Вірші

Інтермецо війни

Імпресія

Мій рід

Я просто жінка. Я – зоря

Сади юності

Вулиця Іжевського

Мій коледж

Шабельня

Етюд з шовковицею

Шабелянська ідилія

Цілує ранок сонячно уста

Синім по білому

Зоряна левада

Душа згорає в ніжності, як гніт

Нам прибій зіграє новий блюз

Кому вдалось знайти святі ключі

Чаша

Розмовляли з місяцем лелеки

ДОДАТОК

«Любов'ю освячена творчість» (В.Кобець)

«Життя гаптую словом» (сценарій вечора-бенефісу)

Презентація, фотоматеріали

Буктрейлер «Вернісаж літа»

Питання і завдання для самоконтролю

ПЕТРО БОНДАРЧУК

Біографічні відомості та літературна діяльність

Вірші

«Мої сонети — то краплини болю...»

«Малюю сонце.»

«Все почалося з пісні...»

Вечір. Ластівки

На чистім овиді зорі

Музика

Питання і завдання для самоконтролю

Використана література

Слово, ти мені світи...

Усе починається з людини, а людина – з любові до землі, на якій вона народилася.

Іллінеччина – багата на талановитих майстрів художнього слова. На самоцвітних покладах Надсоб'я виросло і сформувало національну свідомість не одне покоління самобутніх митців-земляків: поетів, письменників, композиторів. З подільським краєм пов'язані імена Северина Гоцинського, Тимка Падури, Ярослава Івашкевича, Петра Ніщинського, Віталія Іжевського та ін., які, вишліфувавши свій талант, прославили Іллінеччину як на всій Україні, так і поза її межами. Вони доносять до нас картини і образи минулого життя, відкривають світ людської душі, яка одвіку прагнула до волі, щастя й краси.

Відомо, що патріотизм починається з любові до своєї оселі, з коліскової, з рідної мови і пісні. Саме ці фактори формують поняття «малої батьківщини». Пізніше приходить усвідомлення себе сином (чи донькою) великої Батьківщини– України, гордість за її славне минуле і розуміння того, що треба працювати для її майбутнього. Бо без першого не буде другого. Розуміючи це, у процесі викладання української мови та літератури треба використати всі можливості, щоб ознайомити юнь з надбаннями Вінниччиною, зокрема рідної Іллінеччини, її минулим та сучасним.

Роль художнього слова важко перебільшити. Надто тоді, коли читач знайомиться з творами письменника-земляка, коли помічає, що в основу того чи іншого твору лягли події з історії чи недавнього життя його рідного краю.

Наразі зі зростанням національної самосвідомості значно посилюється інтерес до краєзнавства. Міністерством освіти України введено до навчальних планів з української літератури розділ «Література рідного краю» з метою

ознайомлення студентів, учнів шкіл із творчістю письменників, що жили або живуть в районі, місті (селі), де розміщений навчальний заклад.

Слід відзначити, що «література рідного краю» тлумачиться по-різному. Ми поділяємо думку тих, хто вважає, що не можна обмежуватися іменами митців художнього слова, які народилися в даній місцевості. Оскільки уже є друковані джерела – хрестоматії з іменами земляків всього Поділля, де представлені твори різних жанрів літератури, і які доступні кожному, хто забажає з ними познайомитися, тому у даному посібнику – хрестоматії зібрано інформацію безпосередньо про сучасних митців поетичного слова саме «малої батьківщини» - Іллінещини, багатой на віршотворців. У посібнику зібрані кращі зразки поетичної скарбниці Надсоб'я.

Для зручності у користуванні зміст посібника подається блоками, кожен з яких включає фото- і літературний портрет митця, вибрані віршовані твори для виразного читання, завдання для самоконтролю.

Радимо словесникам користуватися посібником творчо, добираючи поетичні тексти для занять і позаурочного читання залежно від віку та інтересів молоді.

Важливим є те, що посібник містить також чимало цікаві додаткових матеріалів, які доповнюють(розкривають) особистість кожного поета. Це презентації, фото- та відеоматеріали, дослідницькі напрацювання, сценарії заходів. Вони допоможуть словеснику, вихованцям організувати і проводити різні літературні тематичні вечори, зустрічі, поетичні читання, круглі столи, конкурси, мистецькі свята.

Хрестоматія містить вірші хоч і невеликої кількості поетів, проте тих, хто докладає до нашого великого поетичного скарбу України свої золоті крупинки. І трепетливою свічечкою рідного слова виховує патріотизм, національну самосвідомість, повагу і любов до рідної мови і культури, лікує зранену, та живу душу нації.

Усім читачам бажаємо глибше збагнути духовну сутність самоцвітів Іллінещини.

Поетичні самоцвіти Іллінеччини

ВАСИЛЬ КОБЕЦЬ

Український письменник і громадський діяч. Член Національної спілки письменників України (1975), голова Конгресу української інтелігенції Вінниччини від 1996 р.

Біографічні відомості

Народився 4 листопада 1943 р. в селі Слободище Іллінецького району Вінницької області у селянській родині. Закінчив у 1960 р. середню

школу у сусідньому селі Леухи. У 1962 р.- студент Вінницького педагогічного інституту, але після двох місяців навчання був призваний на службу до армії. У 1972 р. заочно закінчив Львівський національний університет імені Івана Франка. За фахом — журналіст. Ще, будучи студентом, працював у Самборі на Львівщині в газеті «Червоний прапор», а з 1972 р. — в газеті «Трудова слава» в Іллінцях на Вінниччині та в обласній газеті «Вінницька правда». З 1975 р. — на творчій роботі. Був командиром молодіжного літературно-пошукового десанту, який пройшов шляхами Миколи Трублаїні до Мурманська. Працював у студентському загоні в Заполяр'ї, у геологічній експедиції на Ямалі, на спорудженні Байкало-Амурської магістралі в Сибіру. У 1993—1994 рр. працював в Греції, де вивчав історію античного світу, сучасне життя країни. Учасник Міжнародної зустрічі (1994) письменників держав Балтійського, Чорного та Егейського морів, делегат двох Всесвітніх форумів українців. Один із фундаторів Конгресу української інтелігенції Вінниччини та його голова з 1996 р. У 2002—2005 рр. очолював Вінницьку письменницьку організацію. Голова обласного літературно-мистецького об'єднання імені Василя Стуса, головний редактор журналу «Собор». Засновник літературної й громадсько-політичної премії «Патріот України» імені Василя Стуса. Активно співпрацює з Українським козацтвом, сповідник і меценат Української православної церкви Київського патріархату. Один з ініціаторів створення на Поділлі пам'ятників І.Огієнку в Брусиліві, В.Стусу у Вінниці, М.Стельмаху у Дяківцях, Є.Гуцалу на Оратівщині, кургану-стели на честь В.Перепелюка у Вороновиці.

Літературна діяльність

Перша публікація — вірш в іллінецькій районній газеті в 1958 р. Перша велика добірка віршів з передмовою В. Юхимовича — в журналі «Україна». Автор понад сорока поетичних, прозових та публіцистичних книг. Основні з них:

- *поетичні збірки* — «Жайворонки в серці» (1974), «Повнозерниця» (1977), «Високе літо» (1980), «Свято нашої зустрічі» (1988), «Не остання любов,

не остання...» (2000), «Автограф для Вас» (2004), «Під знаком Скорпіона» (2005), «Болить душа...» (2005), «Свободу не спинити!» (2005), «Поранений птах» (2005), «Любов, любисток, листопад...» (2005), «Прийти в цей світ» (вибрані твори) (2006), «Сім днів до Різдва» (2006), «Почнемо з чистої сторінки» (2006), «Богунський шлях» (2009), «Іллінецький метеорит» (2009), «Що запишу у Книгу Життя?» (2010), «Нехай святиться ім'я твоє...» (2010), «Любити ближнього» (2012), «Любов моя, тривога і печаль» (2012), «Благословіть» (2013), «Сторожові вогні» (2016);

- *романи* — про нафтовиків «Юрський горизонт» (1985), «Не осуди свого кохання» (1991), «Уренгойський циклон» (2013);
- *повісті* — «Поле моє» (1975), «Джерела б'ють» (1976), «Будень, як свято» (1978), для малих читачів «Осінні дзвони» (1982), «Вересневий день» (1988), «Незвичайна знахідка у старій хаті, або Житіє „індуса“ Тія» (2001), «Пригоди полярних робінзонів» (2010), «Дана, Василько та білий світ» (2010), «Повертаюся в рідний Брусилів» (2010), «Бережи свою фортецю» (2011), «Сини лукавого насіяли кукіль» (2012), «Діаманти для апельсинової змеї» (2013), мемуарно-публіцистичної про Михайла Стельмаха «Зійдуть сніги, і правда проросте» (2012);
- «Вибрані твори» у 10-ти томах (2010—2015).

Нариси про людей трудової слави — І. С. Кальницького, А. Пачевського та ін. Співпрацює з композиторами — окрема книга пісень разом із Віталієм Колотієм. Перекладає з польської, грецької, болгарської мов. Укладач і видавець більше десятка збірок і книг молодих авторів, кількох колективних альманахів, серед яких — «З любов'ю в серці», «Подільська пектораль», «17 вересня» (на честь дня народження М. Коцюбинського), «Сторожові вогні над Божою рікою», «Травнева зав'язь» та ін.

Нагороди і почесні звання

Кавалер орденів УПЦ (КП): Св. Архистратига Михаїла, Св. рівноапостольного кн. Володимира Великого, Покрови Пресвятої Богородиці (2013).
Почесна відзнака «За заслуги перед Вінниччиною» (2016).

Лауреат літературних премій ім. Миколи Трублаїні за першу книгу поезій «Жайворонки в серці» (1974), ім. Михайла Коцюбинського (1986) за роман «Юрський горизонт» та збірку поезій «Свято нашої зустрічі», Всеукраїнської премії ім. Івана Огієнка, премії Івана Богуна за громадську діяльність, ім. М. Стельмаха журналу «Вінницький край» (2012).

Прийти в цей світ...

Прийти в цей світ, прийти і зрозуміти,
Збагнути до травинки, до роси.
Коли згорю, душа моя освітить
Цей віщий світ тривоги й краси.

Прийти в цей світ, але прийти не гостем
До званого обіднього стола.
В цім світі жити все-таки не просто,
Якщо ти постаєш супроти зла.

Прийти в цей світ – зробити його добрішим,
На крихітку малесеньку бодай,
І вже добра на світі стане більше,
І нагло в дім не вломиться біда.

Прийти в цей світ – прийти в його майбутнє,
Що в колосі, у слові, у зелі...
Прийти в цей світ – зорею спалахнути
Над небосхилом рідної землі.

Шевченко — для усіх століть

Шевченко — наш. Він для усіх століть,
Він — як Ісус Христос для України.
Візьміть його вогню, хоч крихітку візьміть
І з цим вогнем виходьте із руїни.

І стане вам певніше на душі,
Засвітиться вона свічею в храмі.
Його слова — освячені ножі,
Вони болять народів, як рани.

Шевченків біль. Він протинає нас
І гнівом вибухає в кожному слові.
І кризь віки іде сумний Тарас
Предтечею в терновому вінкові.

Сліди кайданів бачу я щораз
В тобі, в мені і в нашій Україні.
Ще виє псом у наших душах раб
І норовить упасти на коліна.

Чогось благати... Блазню мій дурний,
Не вір царям, апостолам при владі,
І не бери данайські їх дари.
Бо що дари?.. Це — кров, і гнів, і зрада.

Хай кожен з нас подумає собі:
«А що ж бо я зробив для України?
Чи я горю, страждаю в боротьбі,
Чи повзаю по-рабськи на колінах?»

А що ж бо я? І звідкіля мій рід?
Чи я не осквернив свого роду?»
Лице Тарасове на тій сумній зорі,
Яка зійшла з тривоги мого народу.

Свободи гірч... Свобода не п'янить –
Такі часи, підступні, ненадійні,
Тому й Шевченко стомлений не спить
І в дзвони б'є — їх чути в Україні.

Шевченко – наш. Він – для усіх століть,
Він — як Ісус Христос для України.
Візьміть його вогню, хоч крихітку візьміть,
І вас вже не поставлять на коліна!
Народ наш не поставлять на коліна!

Стоїть Україна посеред зими,

Змерзла у ноги...

Стоїть незалежна, і не займи,

Бо поскаржиться Богу.

Невже не буде покути й каяття?

Скільки катів ще живе в Україні...

Стежка тернова твоя – це життя,

І дороги заплутані, і нерівні.

Там стоїть Мазепа Іван,

Там – Петлюра, а там - Бандера...

З цих таємних блаженних нірван

Ще постане істинна ера.

Стоїть Україна посеред зими,
Боса, бо чоботи вкрали...
А тим часом з палаців та із тюрми
Чути заздравні хорали.

Слово Івана Гонти перед стратою

Ви вже зійшлися на моє судилище?!

А я іще, панове, не готов!

Яще не все поріддя ваше винищив,

Не попрощався з шовком корогов.

Жалкую. Що не все у мене впорано

Не мав часу. Бо все бої, бої...

Іще закрядуть і над вами ворони,

Коли нагрянуть козаки мої.

Вони ось-ось впадуть на ваші голови,

То ви вже там вирішуйте самі:

Чи краще н палях бути голими,

Чи із одежі щось собі візьміть.

Вже й затремтіли, як листки осикові?

Тремтіть, кати, народ вам не простить!

На ваші голови таку він зброю викував,

Яка до помсти має ненасить.

А я вже там, на тій незримій віддалі,

Де смерті, як такої, і нема.

Але ніхто із вас про це не відає,

Там лиш витає вольниця сама.

І не лякайте шаблею чи кулею,

Бо смерті я, панове, не боюсь.

Лиш руки розв'яжіте, ясний крулю,

То, може, на прощання дам вам дулю
І Україні помолюсь.

ЛЮБІТЬ ЦЕЙ СВІТ

Любіть цей світ і ці тривоги,
Любіть себе у світі цім,
І буде добре вам, їй-Богу.

Синиця?

Ось вона, в руці.

Любіть цей світ...

Неначе й любим,

Неначе без гріхів живем,

І не оскверним словом грубим,

Любов любов'ю назовем.

Так само ненависть назвемо,

Іменням все назвем своїм.

Чогось так хочеться в Сан-Ремо,

До інших, сонячних країв...

Чогось ми прагнем неземного,

Чогось такого, чорт візьми,

Щоб душу мучило нам довго,

Щоб гостро сяяло з пільми.

Облишмо всі ці забаганки

І все рожденне мимохить.

Любіть цей світ і до останку

Любіть його, любіть, любіть...

Називав її Дзвіночком

Називав її Дзвіночком,
Ніжно й пристрасно кохав.

Дні і ночі, дні і ночі
Цей Дзвіночок дзеленчав
На руках носив кохану
Пташку сонячну свою
А співав, як гоїв рану,
Що й куди там солов'ю
Як побрались на весілля

Запросили все село
І лилася пісня звільна
І кінця їй не було
Так тривало, та невдовзі
З усіма пішов на фронт
Як і всі жила в тривозі
Туманіла від гризот
Він сліпим вернувсь додому
Якось жив, дітей ростив

А тепер нема нікому

Загостити

Дім пустий...

Лиш вона, старенька пташка,
По хатині перейде.
Ну а він питає тяжко:
”Де ти, мій Дзвіночку, де?”
Він, сліпий іде на голос,
Щось навпомацки шука.
А рука об ніж вколалась –
Стихла усмішка гірка.
Так снуються дні і ночі,
Як сира життєва нить.
Лиш його жона – Дзвіночок
В чорній темряві дзвенить.

Іллінецький метеорит

Незвичайне таке й загадкове,
І щораз мені душу ятрить,
Незбагненне, багатовікове -
Іллінецький метеорит.

Де упав, там земля довкола
Запеклись, як космічна кров.
Кратер терням колючим коле,
Як до нього вертаюся знов.

Лугова і Павлівка, й далі,
Там хати із космічних шматків.
Крізь весняні озерця розталі
Я дивлюсь в таїну віків.

Там я бачу себе і простір,
І народ мій, що не в ярмі,
Що живе собі мирно й просто...
Хто ще б у кратері жити міг?

А куди мені того дядька,
Що корову пасе в Лугові?
Та паси собі й Богу дякуй
Чи приляж у густій траві.

Діти й птиці, хати і стайні,
І криниці, і погребі...
Там до цвинтаря – шлях останній,
І космічні у лісі гриби.

І весілля, і танці до впаду,
І дитятка маленького крик...
Тут посію і сум, і досаду,
В цей космічний мій материк.

Мого пса тут ніхто не квапить,
Натомився за день таки.
Пес, поклавши на камінь лапи,
Мудро дивиться на зірки.

Поетичний вечір в Іллінцях...

Я читав свої ліричні вірші...
По обличчях, наче по сонцях,
Поглядом закоханим пробігши.

Молоді студенточки були,
Та і я – поет в районі юний.
Пам'ятаю: хтось мене хвалив,
Щось казав про поетичні струни.

Але я хвалебних слів не чув.
Ти мені – поезія і пісня!
Проводжав її. Мені на чуб
Осипались роси й зорі пізні.

Де вона? Згубилася, либонь,
Бо ні звістки, ні листа – нічого...
Та любов, на те вона й любов,
Що тамує таємницю довго.

Раптом – лист: я пам'ятаю вас,
Іллінці і поетичний вечір.
Боже мій той вечір не погас!

Значить, все у цім житті до речі.

Іскорки. Закоханість. Краса.
Може й стала іскорка зорею?
Значить, недаремно я писав,
Хоч би й для студенточки тієї.

У Кальник повертається Богун

У Кальник повертається Богун,
На сонці грають бунчуки й знамена.
Богун! Богун!
В летючому бігу
І вість, і день, і золоті стремена.

На пагорбі на цьому, на крутім,
Твоє козацтво і правдиве віче.
Ти натерпівся у своїм житті,
Але ніколи не впадай у відчай.

Шаблюка гостра,
Триста літ іскрить,
Вже триста літ, а шабля не іржава!
Богун у Кальнику!
Яка щаслива мить!
І торжествують нація й держава!

Ми круто замісили цей заміс
Під Богуном прапором – до волі!
Піднявся полк,

Вже на стремена звівсь.
Сторожові вогонь палить у полі!

Ми розгортаєм знову прапори.
Ми з Богуном готові до походу.
За щастя й волю гордий наш порив,
За світлу долю нашого народу.

Актриса із Старого міста

Справжня ти, коли ідеш зі сцени
В цю вечірню, темну суєту,
В цей глухий провулок Авіценни,
В цю буденність сіру і просту.

Це на сцені – завчено і просто,
Легкома і граючись немов,
Сміхом весь наповнювала простір,
Ти творила зраду і любов.

Люди в залі плакали і квітли,
Люди шаленіли, як і ти.
А тепер ось ці вербові мітли
І якісь бомжі із темноти.

Прошу вас, бомжі Старого міста,
Проведіть актрису через міст,
Аж до церкви, де шляхів троїста
Музика звучить, як Благовіст.

Там Богун притримує повіддя
Білого, гарячого коня.
Вдарять дзвони молодою міддю,
І тоді коня не зупиняй!

Сам Богун візьме оцю актрису,
І промчить по місту, наче грім.
Повезе її на скелю Лису,
Де стара капличка на горі.

Там він їй покаже, де поляків
В ополонках крижаних топив...
Він – Богун. Тремтів од нього Краків.
Він під Берестечком ляхів бив!

Ти відчуєш, панночко, глибоку
Суть оцього міста і дива,
Палієву прірву ту глибоку,
Де кричить на все і всіх сова.

І тоді ти будеш ще справжніша,
Будеш наша, аж...староміська.
Ти в моїх простих ліричних віршах
Будеш необхідна, як ріка.

Загубив я ключі від раю
Та й шукаю усе життя.
Є надія. І я не вмираю
В сірих буднях утрат і звияг.

Щось із цього та вийти мусить,
Бо ж недарма гримкоче віз.
Лиш ворони, ці сажотруси,
Ці із мене сміються до сліз,
Бо вони ж то на світі давні,
Твердо знають: і що, й коли.
Віє вітер з Курил чи з Данії,
Віє вітер — скрегоче млин.
А ключі? Напивався всюди.
Може, бачив хто, може, й ні,
Але ж люди, як всюди — люди
Насміхаються з раю, чудні.
Загубив я ключі та й досі
Не знайду — отака біда!
В цім життєвім многоголосі
Не допоможе і сам Адам.
Та й товчуся в цих сірих буднях,
Важко щастя своє кую.
Ну, та зрештою, люди... Будьмо!
І до зустрічі у раю.

Пташина тужить гірко,
Сумний у неї голос.
Її пташат п'ятірко
В гніздечку захололо.

Тепер їй сумно й важко.
Гроза гримить, як ворог.
Така маленька пташка,
Таке велике горе.

В ранкових проблисках ріки
в долоні проліска зігріти –
усе не хочеться старіти,
та й молодіти не з руки.

Ще кужіль днів нитки пряде,
ще серце чайкою кигиче,
та віриться: іще покличе,
ще розтривожить, ще прийде.

Ще варто, щоб розквітнув без,
щоб травень засурмив – ватажко,
і я піднімусь важко-важко,
як ситий крижень, до небес.

В той лет, солодкий до плачу
де крила – порухи несмілі.
Кричати – хай і на прицілі!
Що я лечу, що я лечу.

Нехай п'ятьми чатує жах,
ще тій, одній, гніздечко звити,
ще захват молодий наснити,
ще прокидатися в сльозах...

Ще варто у старім рову
черешні заяскріть з-за плоту.
І я вже знаю, що живу,
щоб не вернутися з польоту.

“Свято душі нашої”

(творча зустріч літературної студії з поетом-земляком, головою літературно-мистецького об'єднання ім.В.Стуса Василем Кобцем та головою Вінницької національної письменницької організації Михайлом Каменюком)

Ведуча: Доброго дня вам, дорогі друзі! Доброго дня і гарного настрою від сьогоднішньої творчої зустрічі «Свято душі нашої», яка, сподіваюсь, принесе вам не тільки приємні хвилини, а й сотворить у ваших душах справжнє свято. Бо у цю весняну пору, у пору відродження, оновлення і краси нам з вами випала чудова нагода говорити про речі великі і неперехідні, які можна об'єднати одним словом – “краса”, саме ота краса, що має врятувати світ.

А світ, озвучений словом і музикою, часом здається нам великим поетом, що творить все нові і нові мистецькі шедеври. «Він простий і величний, із безмежним, як небо чолом, все пише і пише, схилившись понад обрив круглим столом .

А подільська земля по вінця сповнена тими джерелами, що спонукають до високого слова та світлої думки, бо на нашому Поділлі, де весна рясно пишається рястом і медункою, де розкошують бузки і кожна хата купається в любисткових чарах, а в опівнічному небі мріють зорі —усе це українське дивовижжя струсилося словом у душі майстрів пера і зійшло опісля рядками у їх творчості.

Сьогодні величні постаті українських велетнів духу належать Україні, вони короновані вічністю, як обранці долі, і ми дякуємо Богу за велике щастя бути сучасниками людей із космічною душею, людей, які щоденною напруженою працею творять вічність під небом України.

Весняна моя Україно,
Мій цвіте злеліяний ніжно,
В твоїх волошкових зіницях
Таланти сіятимуть вічно!

Звучить пісня “Україна”

Наше серце Україна – це для нас єдиний край. І як не дивно, у єстві кожного українця грає український зорепад – такий таємничий до щему в серці і величний. І той, хто не ввібрав в себе сивого зорепаду і цвіту калини, хто не відчув на своїх губах смаку вишні, кому не вдарив на світанку в серце перепел, не може бути українцем.

І поки на небосхилі горітиме хоч одна зірка, а в саду цвістиме хоч один кущ калини, Україна не перестане дарувати своєму народу та усьому світу тих, хто натхненно творить засобами поетичного слова засади добра, істини та краси.

Пісня “На калині”

Читець:

Вірш “Прийти в цей світ”

Прийти в цей світ, прийти і зрозуміти,
Збагнути до травинки, до роси.
Коли згорю, душа моя освітить
Цей віщий світ тривоги і краси.

Прийти в цей світ, але прийти не гостем
До званого обіднього стола.
В цім світі жити все-таки не просто,
Якщо ти постаєш супроти зла.

Прийти в цей світ – зробити його добрішим,
На крихітку малесеньку бодай,
І вже добра на світі стане більше,
І нагло в дім не вломиться біда.

Прийти в цей світ – прийти в його майбутнє,
Що в колосі, у слові, у зелі...
Прийти в цей світ зорею спалахнути
Над небосхилом рідної землі.

Ведуча: У житті кожного з вас, дорогі друзі, бувають неповторні миті, неповторні зустрічі, згадка про які залишається на все життя.

Пережити такі миті – то справжнє щастя. І я хочу назвати кожного з вас, хто присутній у цій залі дійсно щасливими людьми, бо саме вам випала ця незвичайна нагода бути не тільки глядачами, а й активними учасниками цього неперевершеного дійства – зустрічі з незвичайною людиною, крилатим

чоловіком, який поетичним птахом сміливо злетів над небосхилом рідної Іллінеччини, життєве кредо якого ви мали нагоду тільки що почути – прийти в цей тривожно-красивий світ, аби спалахнути в ньому віщою зорею.

І саме тому наша зустріч сьогодні обіцяє нам бути хвилюючою, вражаючою та незабутньою:

- бо саме тут, сьогодні перед вами постане висота громадянської позиції та велика синівська любов до землі, що дала крила для польоту;
- бо саме тут ви відвідаєте таємничу майстерню митця і станете учасниками урочистої ходи по життю письменницького шедевр;
- бо саме звідси вам відкриються далекі горизонти, за якими веселково здіймаються мрії і ви зможете помріяти самі;
- бо саме тут, у цій залі, вам привітно посміхнеться муза творчості, можливо, завітає у світлицю вашого серця;
- бо саме тут, і все це для вас, дорогі друзі, з відомим українським письменником, поетом, прозаїком та публіцистом, головою Конгресу української інтелігенції Вінниччини Василем Дмитровичем Кобцем!

Шановний Василю Дмитровичу, ми запрошуємо Вас піднятися на сцену. Іллінецький державний аграрний коледж щиро радий новій зустрічі з вами. Як ознаку любові і шани прийміть від нас оці квіти (*квіти від студентів*).

Ведуча: Василю Дмитровичу! Кажуть, що Ви маєте дуже багато добрих друзів. Чи не так? І на цю зустріч Ви також завітали не самі, а разом з людиною, який знає про вас безліч життєвих та творчих таємниць і готовий поділитись ними із нами.

Тому, дозвольте запросити на цю сцену відомого поета, голову Вінницької національної письменницької організації Михайла Феодосійовича Каменюка! Ми раді новому гарному знайомству, прийміть від нас ці квіти (*дарують квіти*).

У нашій залі сьогодні присутня дружина Василя Дмитровича Кобця - Оксана Олексіївна - перекладач польської, грецької і румунської мов. Дорога Оксано Олексіївно, для вас оці квіти симпатії (*дарують квіти*).

Звичайно, в українців, як народу колоритного та співучого здавна повелося вітати гостей піснею.

Пісня „Місяць-місяченько” (співає дипломант районних та обласних музичних конкурсів, студентка Віка Андрієнко).

Ведуча: Колись мудрий Емерсон, той самий Емерсон, який вважав, що божественне начало втілюється у видатних людях, сказав крилату фразу „Запряжи зірку у свій візок”. Здається, усі крилаті духом люди мають таку прикметну ознаку гармонії небесного і земного, буденного і вічного.

Так і в долі Василя Дмитровича дивно поєдналися здавалося б непомітні речі: в минулому танкіст, чуєте, хлопці, – проводив танки по дну річки та озера на військовому полігоні; учасник геологорозвідувальної експедиції на Ямалі; нині генерал – хорунжий українського козацтва; активний громадський діяч, який зробив чимало для утвердження незалежності української держави, за що і був удостоєний громадської премії ім. Івана Богуна; глибокий літератор – і все це знаходить своє місце в романтичній душі поета, яка переживає відразу багато і всього, коли виливає на папір значущі слова, а пише Василь Кобець таке: „Я не можу в душі своїй поміститися...”

Отже, зрозуміло, що отака зірка, про яку сказав мудрий Емерсон уже у візку цього чоловіка!

Запросімо Василя Дмитровича до слова!

(Творчий виступ поета. Вірші в авторському виконанні)

Писанка з Косова

Планету стиснеш в кулаці,
мальовану пером жар-птиці,
у неї відблиск на лиці
вогню, веселки, блискавиці.

Там чорні хрестики думок,
барвінку ніжна прохолода
і топірців ясний танок,
і яблука осіння врода.

Як дива юного стеблина,

в озимім серці простота,
це малювала Україна,
скорботно стиснувши уста.

Вставала пісня, як гроза,
й гніздилась чайка при дорозі,
і замерзала на морозі
вдовина молода сльоза.

О дивна писанко, вперед
лети, буди думки заснулі –
мій прабатьківський амулет,
і чари в нім , і влучність кулі,

й зерно, з якого урожай –
в скарбах, що залягли глибоко,
і пам'яті пресвітлий жаль,
і часу всевидюще око.

Івча

Дід Яків сушить ятері на плоті.
Майнули у долину „жигулі”.
Клопочеться в осіннім полі трактор
над чорним сріблом ситої ріллі.

Он прелетнім зграям навздогони
хмарина – стала птахою – кива.
Он білий від лушпиння кукурудзи
пускає шлях пилюку рукава.

На берегах палає дружна ватра –
стобарвну віддзеркалює ріка.
Он дзвонять у соснові відра лісу
берези, наче цівки молока.

Із потаємних закутків заплави
іще качок не вигнав лід тонкий.
Ідуть у двір просити на весілля
барвисті, як віночки, світилки.

Святовечорове

Напишу прості вірші,
радістю зігріті:
„...біло-біло на душі...
біло-біло в світі...”

На планетонці малій
ти - моя сніжинка.
І білій мені, білій,
різдвяна ялинка.

Білий лебідь. Біла ніч.
В серці білосніжно.
Мільйони білих свіч
запалю я ніжно.

Небувале торжество.
Богоматір з нами.
Подаруй мені Різдво
тихими словами.

***

Буде так, як скаже дощ –
срібний сміх і плач.
Ти відкрий йому вікно
і за все пробач.

Хай полоще, хай пере,
проганяють не смій.
Не вкраде, не одбере,
він – посланець мій.

Скаже те, що я не вмів,
звиклий до жалю,
дальні відгуки громів
жадібно ловлю...

Буде так, як скаже дощ:
Я
тебе
люблю...

***

В ранкових проблісках ріки
в долоні проліска зігріти –
усе не хочеться старіти,
та й молодіти не з руки.

Ще кужіль днів нитки пряде,
ще серце чайкою кигиче,
та віриться: іще покличе,
ще розтривожить, ще прийде.

Ще варто, щоб розквітнув без,
щоб травень засурмив – ватажко,
і я піднімусь важко-важко,
як ситий крижень, до небес.

В той лет, солодкий до плачу,
де крила – порухи несмілі.
Кричати – хай і на прицілі!
Що я лечу, що я лечу.

Нехай пільми чатує жах,
ще тій, одній, гніздечко звити,
ще захват молодий наснити,
ще прокидатися в сльозах...

Ще варто у старім рову
черешні заяскріть з-за плоту.
І я вже знаю, що живу,
щоб не вернутися з польоту.

Творчий виступ Михайла Каменюка.

Ведуча: Для вітання гостей запрошую до слова директора Пиндуса В.В.

(директор у вітальному слові подякував за вклад у вихованні підростаючого покоління і побажав творчих досягнень)

***Пісня „Яблуні зацвітуть” співає дипломант міжнародного конкурсу
„Музична парасолька” Максим Сальников***

Ведуча:

*Ти посміхнися й зрозумій:
Весна дарує країну мрій-
Вам зорі росами упадуть до ніг.*

Жоден талановитий поет не зможе обминути музичної стихії, бо музика – то рідна сестра поезії. На слова поета композитори написали десятки пісень, тому поезію Василя Кобця не тільки читають, а й співають.

А оскільки наш колектив – це колектив творчих особистостей, то окрім усього іншого люблять у нас і співати, уміють і музику писати.

Я із задоволенням презентую вам словотвір Василя Дмитровича, покладений на музику композитором, художнім керівником коледжу Андрієм Яковичем Грищуком.

Пісня „На Поділлі”, виконує студент Піндюрін Володимир.

Ведуча: І нарешті, прийшов час розгорнути золоту сторінку інтимного і сокровенного. Ми з вами маємо щасливу нагоду м'яко і делікатно доторкнутися до найсокровеннішого багатства душі поета і нехай ці хвилини інтимних сповідей подарують вам глибоку естетичну насолоду, поведуть вас у світ високих почуттів, які можуть переживати лише освячені небесною красою земні люди.

I. Інценізація за поезією В.Кобця «Моя любове, грішнице свята»

Читець:

Моя любове, грішнице свята,
Ти прощена, а може, й не прощена.
Моя ти муко, скрипко золота,
Не затихай, не одлітай від мене.

Ще я тобі не всі слова сказав,
Огненні і шалені наче магма,
І чисті, і пречисті, як сльоза.
І теплі й сповідальні, наче мама.

Ще я не всім в тобі переболів,
Ще ти мені не перетліла зовсім,
Ще нас обох багато на землі,
Хоча на тлін вже переходить осінь.

Не одійдеш, бо хтось мости спалив,
Не одійдеш, бо хтось сховав дороги...
А хтось біду рихтує з-під поли,
А хтось лихі вирощує тривоги.

Щоб їх тоді насіяти, коли
Ми вийдемо у світ, наївні й ранні.
Коли із горла осені „курли”
Звучатиме при нашому прощанні.

Моє любове, мостимо мости –

Вже стільки літ оця триває мука.
Спинись. Отямся. І прости. Прости.
Любов рятує, а не ця розлука.

Дівчина:

Не муч мене. Віддай мені усе.
Нехай тобі від того легше стане.
А погляд твій!..
Як він мені пасе!
Як він в мені неначе крига тане.

Як він бунтує і пече, як жар,
Як спопеляє й воскресає знову.
Ти світиш у мені, як сто Стожар,
Моя ти муко, загадко, любове!

Який там слів, і назбирати де?
На чому ті слова ростуть,
Не знаю,
Щоб ти повірила:
Твій сміх і цвіт, і день
Несамовито, віддано кохаю.
Люблю, люблю і ще скажуб люб-лю-ю!
Бо не любити – ні!
Ніяк не можу.
І перемучусь і переболю,
І тяжко, й страшно душу розтривожу.

Лиши мені це поле просто так,
Цю душу незасіяну ще зовсім.
Нехай там виросте любов і простота,
І мак червоний посеред покосів.

Нехай ще він тендітний і слабкий,
Ще в нього губи ранні і вологі,
Та він сміливо дивиться в віки,
У сиві й молоді, і ніжні й строгі.

Це – я! Це я – не скошений той мак.
Що випадково уцілів від смерті,
Що враз розцвів, од страху не зачляк
На сторінках, що ніби зовсім стерті.

Не муч мене. Не любиш? Не люби!
Моя журба отут посидить скраю.
І що мені чекати від судьби?
Не відаю...
Та я тебе кохаю!

Хлопець:

Зустрінемося у березні, коли
Вже згине сніг і трохи потепліє.
Мені на зустріч здалеку, з імлі
Горить незгасним вогником надії.

Як ми прощались ввечері, тоді
Коли над нами сяяли неони.
Я враз відчув, немов помолодів,
Зневаживши всілякі заборони.

Я – молодий!
В мені бунтує кров.
І рве, і трощить крижані окупи.
Тепер я знаю, що таке любов!
Це – тиша й грім. Паросте і загадкове.

Росте в мені, як сонях, як зерно,
Як джерело пульсуюче і дуже,
Якому, ні! Мабуть, не все одно
До наших слів і жестів, і напружень.
До березня, до березня - і край!
І далі вже без тебе – ані кроку!
О, Господи! Прости і не карай,
Не пхай у прірву, темну і глибоку.

До березня... Дожити і змогти,
Перестраждати і на цьому – досить!
Набрид мені зимовий цей мотив,
Це віхола, що у степу голосить.

Набридло все. Умовності оці
Облишмо чи порвімо, наче пута.
Дай руку! Ось рука – в руці.
Зі мною ти. І рідна й не забута.

Зустрінемося у березні...
Та ні!
Я завтра стану на твоїм порозі!
І засвічу небесних зір вогні,
І буду ніжним, як ніколи досі.

Читець:

Любов – це сяйво полум'яне.
Від нього сліпнуть сили злі.
І справді, як її не стане,
Життя погасне на землі.
Оберігайте дивне світло,

Як найдорожче відкриття,
Аби воно й з-під снігу квітло,
Бо є любов – то й є життя!

Хореографічна композиція «Обидвоє» (виконує студентський танцювальний ансамбль, дипломант Всеукраїнського фестивалю «Софіївські зорі»)

Ведуча: Ось так, просто і водночас піднесено оспівує наш поет основу основ на землі. Думаю, жартівливий музичний твір „В саду” у виконанні студентського ансамблю налаштує вас на не менш доброзичливий лад.

Звучить пісня „В саду”

Ведуча: Сподіваюсь, наші гості уже встигли переконатися, що студенти нашого коледжу завжди знаходяться в епіцентрі всіляких подій. Це завзятий, веселий, кмітливий народ.

Саме про наших студентів і на приємну згадку про нашу сьогоднішню зустріч прозвучить прем'єра пісні „Студентська”. Слова та музика Андрія Грищука, співає студентка навчального закладу Уляна Грищук.

Пісня «Студентська»

Ведуча: Ось і добігла до кінця наша зустріч. Сподіваюсь, вона стала для вас оазою краси і невичерпної духовності. Віриться, що творча енергія цих сподвижників рідного слова наповнить ще не одну славу сторінку нашого життя.

Шановні гості! Дякуємо вам, що завітали до нас, подарували нам натхненне джерело енергії та слова, приємні хвилини спілкування. То ж хай щедро врожайтесь на вашій поетичній ниві, хай щастить і на хвилях бурхливих життя. А ми з нетерпінням очікуватимемо ваших нових творчих здобутків і нових зустрічей з вами! І нехай пишається своїми синами рідна подільська земля, нехай гордиться вами Україна!

А сьогодні на території нашого коледжу буде започаткована алея поетів. Тому запрошуємо усіх вас взяти участь у започаткуванні цієї алеї і посадити чудову калину, аби назавжди залишилась пам'ять про незабутні хвилини вашого перебування в Іллінецькому коледжі.

Барви подільської палітри (літературно-мистецьке свято за участю талановитих земляків)

Ведуча: Іллінецький державний аграрний коледж в рамках літературно-мистецького свята “Барви подільської палітри”, зібрав сьогодні під своїм дахом дивоцвіти, що заясніли під голубим небом Поділля.

Сотні людських поколінь задумувалися над глибинною сутністю мистецтва. Але й досі ми не можемо до кінця збагнути його таємниць.

Чому ми так захоплюємось поезією, музикою, живописом? Тому що твори мистецтва здатні передавати красу докільця і неповторність людини, таємничість природи і загадковість Всесвіту.

Українці завжди прагнули до краси й досконалості в усьому – від гармонії в побуті й докільці до гармонії у власній душі.

А високий літературний потенціал України та світових шедеврів завжди виконували цю високу місію – збагачення духовного досвіду, виховання творчо обдарованої української молоді. Та маємо пам’ятати, що світоглядні переконання стають духовними надбаннями молоді лише тоді, коли думка проходить через серце, викликає певні емоції. І що може краще вплинути на емоційне сприйняття, аніж творчість наших земляків: поетів, письменників, композиторів, чиє слово засіялось і проросло на благодатній подільській землі. Тут минули дитячі роки Михайла Грушевського, під Вінницьким голубим небом вирости Михайло Коцюбинський, Степан Руданський, Анатолій Свидницький, Іван Стаднюк, Євген Гуцало, Василь Стус, Михайло Стельмах, Ніна Гнатюк, Анатолій Бортняк та багато інших майстрів слова та обдарованих особистостей. Їх вигодувало своїм насущним хлібом і виплекало своєю поезією багате історичними подіями, літературними традиціями, народно-поетичними скарбами наше чарівне Поділля. Дух творчості панує і у нашій залі.

Дозвольте представити тих митців, хто присутній сьогодні на святі:

- поет і прозаїк – Василь Дмитрович Кобець;
- поет Євген Митрофанович Таранюк;
- композитор Олександр Йосипович Пільчен;

- композитор - аматор Андрій Якович Гришук.
- красою нашого дійства сьогодні є популярна телеведуча обласного телебачення Ганна Василівна Секрет зі своєю командою програми «Дивоцвіти».

Творчість кожного з них неповторна, вона дарує людям радість, приносить у життя відчуття свята. Тож дозволимо йому розпочатися.

Сл. М.Михайлищука

Муз. С.Ткачука

Пісня “Прокидайся Поділля”.

*Як весна до нас в гості прийде
Я швиденько збіжу у долину
З перших пролісків зроблю букет
І весняне там сонце зустріну.*

Приспів.

*Прокидайся вже Поділля
Будем сонце ми стрічати
Будем сонце, будем сонечко стрічать
Заспіваєм пісню дзвінко
Про калинову сопілку
Про чудовий подільський наш край.*

*У подільському ріднім краю
Назбираю весняних я квітів
Заплету ніжну радість свою
У шовкові весняні косиці.*

Приспів.

*З гомінливих весняних струмків
Голосисті пісні зазвучали
Хай луна світанковий їх спів
І навколо Поділля співало.*

Приспів 2р.

Звучить музика. На сцену виходять ведучі

Ведучі:

I. Весь у спалах, музиці, злетах,
у безсмертних знаменах ідей,
Світ здається великим поетом,
що і небо створив і людей.
Він байдужий до слова й огуди,
пише твори нові і нові.
Бог надія його, але й люди –
то шедеври його світові.

II. Світ, як геній, простий і величний,
із безмежним, як небо чолом.
Він все пише і пише, схилившись
понад обріїв круглим столом.

I. І ростуть під замисленим небом
з-під ясної, мов сонце, руки
білі вірші садів яблуневих,
і римуються звуки в рядки.

II. Вгору линуть ступінчаті строфи,
аж одвічна пільма ожива!
І відлунюють пульсом епохи
всі написані світом слова.

I. Ті слова, що написані світом,
то, як трави, щасливо-гінкі,
то між вітами й поміж квітом
так блищать, ніби сльози гіркі.
Бо етюди, балади, сонети
в цей спокусливий мріями час
Про нещастя і щастя планети
Слухачі, промовляють до вас!

II. Для вас сьогодні, дорогі подоляни, звучатимуть найкращі, поетичні,
пісенні та прозові рядки талановитих людей, яких зростило щедре Поділля!

I. Пісня, поезія, слово - це – доля. Це наша чорнява подільська земля, без
якої неможливо уявити планету.

II. Це наш древній хліборобський рід, без якого неможливо уявити
людство.

I. Це Господнє благословення, дар, який приймаєш і він проростає в тобі
зерном, торкається найніжніших душевних струн.

Читець (під музичний супровід):

Рідна подільська земле! Любимо тебе у весняному цвіті, коли в кожній вишневій пелюсточці золотіє бджола, а світ пахне медами і сповнюється молодою жагою.

Оспівана й звеличена цілими поколіннями людей, проліскова і чебрецева стороно, гарна ти і в пору червневого колосіння, соняшникового раювання, бджолиного медоносу, гречкового сладострастя, вересневого сонцезгусту. Ідеш полями твоїми, посмугованими синіми биндами річок у кучерявих вербах, вишитими блакиттю волошок і яскравістю маків, заколисаними жайвориним співом і голубиним легкокрилом і не знаходиш слів у багатій пребагатій мові, щоб означити словом точним і всеосяжним кожен твою галузку, кожен росину твою, що срібною короною княгині вінчає травинку, перетворює звичайну гілочку у діамантову розкіш.

Не народився ще той геніальний митець, котрий міг би передати барви твоєї землі, моє Поділля! Не передати ані словами, ані фарбами, ані найніжнішою музикою дивовижне твоєї природи й духовне багатство людей, мій отчий краю!

На все це дивишся, все це вбираєш у себе, сповнюєшся високістю простору, що облягає тебе і відчуваєш, що ти не в силі не любити цей рідний куточок землі, що ця любов щемом розливається у твоєму серці, і весь ти потопаєш у ній.

Слова та музика О. Пільчена. Пісня «Ілліці»

*У людей в житті існує дві дороги
Але шлях обрати маємо один
Чи вузьку стежку, що веде до Бога
Чи широкі автобани в нікуди.*

Приспів.

*Не зустріне́ться миліше, не зустріне́ться
Місто, де нас поєднали ці мости
Місто матері і батька, краю Вінницький
Місто, де живемо я і ти.*

Народився і живу я в цьому місті,

*Кожен день, неначе уві сні
Я вдивляюся у їх прозорі вічі
Іллінчан, що посміхаються мені
Ці дороги рідні і лани родючі,
Моя вулиця й квітучії сади,
Все це разом наше з вами іллінчани,
Було так і буде на усі часи.*

Приспів.

На екрані демонструються краєвиди Поділля

На сцену виходить хор та ведучі

I. Благословен той край, де в шумі сіножатей

Моє дитинство бігло в дивний світ,

Де мамина ясніє біла хата

І квітне рясно калиновий цвіт.

II. Благословен будь завжди краю любистковий.

Добром людським осяюй мої дні.

Я повертатимусь завжди в твій світ казковий

Тобі мої молитви і пісні.

У виконанні народного аматорського колективу «Українські мережива»
звучить пісня “Моя земля” (Слова і музика А.Грищука).

Ведучі:

I. Окраса подільської землі – це її духовність, це ті джерела, та дивовижна аура, які спонукають до високого слова та світлої думки.

II. Прагнення до збагачення душі, її високі поривання завжди були притаманні подолянам, адже духовність – то Божа благодать у душі, молитовне схиляння перед росою і травою, жінкою і дитиною, нездоланний потяг до краси.

I. Слухайте і запам’ятовуйте ці творчі, духовні перла і захоплюйтесь творцями, їх незбагненною любов’ю до батьківщини, величчю їх душі і глибиною думки!

II. Нехай їх палка любов до рідної землі рясними переливами засіється у ваших серцях!

I.

Поділля

*Земля тут щедра, мов серця в людей,
Світає і від сонця, і від соняхів,
І з теплого, мов промінь, “добрий день”
Робоча починається симфонія.*

*Із хвиль пшениці сонце вирина,
І хвилі Бугу огортають ласкою,
І зацвіта на диво сивина,
І селиться у добрім серці ластівка.*

*Тут сівачі - немов чарівники
(Шанують їх, як мовиться, в народі).
Ви тут красунь зустрінете струнких,
Ще поки неоспіваної вроди.*

*І, може трішки перебільшив я,
Та це, повірте, мовлено з любові,
Бо і мені Подолія моя
Співала материнські колискові.*

*Стаєш багатшим між таких людей,
У них серця, мов соняхи розквітлі.
І де б не був, не мандрував би де,
Мені Поділля наймиліше в світі.*

II.

“Щедра земля”

*Тут Буг у лагідному клекоті,
тут ниви сонцем оповиті,
і добровісними лелеками
летять хмарини у блакиті.
Хустками вкутані терновими,
мережаними тороками
тут верби матерями й вдовами
когось дочікують роками.
Земля здолавши лихоліття всі,
як ворог круком звівсь над нами,
немов веселка нині світиться
своїми квітами й вогнями.
Дивлюсь на доли й ріки звивисті –
і милуватись не набридне...
Тут так і хочеться по щирості
Сказати кожному “Добрідень”.*

III.

Слов'янське небо – голубе.
Під ним пишениця золотава,
А я посіяла себе
Дрібними квітами у травах.
Повіє вітер, нахилюсь
До звуків поля дослухаюсь,
На кожну грудочку молюсь,
І так цвіту, неначе каюсь.
Бо ця земля така свята!
Бо ця любов така правдива!
Моя слов'янська доброта
Мені дарована, як диво.
Від неї дні мені – малі,
Людські печалі - всі помітні.
Вітри у птаха на крилі,
І ті, при ній стають привітні.

***

IV.

А я стою, озвучена джмелем,
Окрилена прудкими ластівками,
Я тут – не гостя, хоч гостюю в мамі,
Хоч стільки літ, як порізно живем
Із птицями, із вітром, із джмелями.
Я тут своя! У шелесті трави,
У запаху бузку і конюшини
За всі розлуки розкушую нині
У цій долині гніз і мурашви.
Я тут зросла. В маленькому селі,
При гомінкій ожинової долині.
На висоті – не значить на вершині,
А на своїй – на батьківській землі.
Я тут живу, на добрій цій землі
Де йдуть дощі і дозріває колос,
Де білим цвітом облітають дні
І став піснями мій жіночий голос.
Я тут помру, в кінці моїх доріг
Лише відлуння від пісень озветься,
Мені на долю нарікати гріх,
Та запитайте, як мені живеться!
Я відгукнусь словами на слова.
І від уваги без сльози заплачу,
Нехай збагне байдужість світова,
Що я для когось на землі щось значу.

(Читці залишаються на сцені, відходять вглиб сцени. Звучить музика. Виходять двоє (дівчина і хлопець), хлопець в українській сорочці).

Дівчина: А чому ти сумуєш, Василю? Подивися як гарно довкола! Як пишається цвітом твоє Поділля!

Хлопець: (Стус)   *Верни до мене, пам'яте моя,
нехай на серце ляже ваготою
моя земля з рахманною журбою,
Хай сходить співом горло солов'я.
в гаю нічному. Пам'яте, верни
із чебреця, із липи жаротою.
Хай яблука останнього достою
в мої, червонобокi, виснуть сні.
Нехай Дніпра уроча течія
бодай у сні у маячні струмує,
І я гукну і край мене почує.
Верни до мене пам'яте моя.*

Дівчина: Василю, Василю, твій рідний край чує тебе! Україна, якою жив і марив ти на далекій чужині, визнає тебе народним пророком, як Шевченка, бо і долі ваші настільки подібні! Україна, яку ти так любив, приносить тобі своє визнання!

Юнак: Сьогодні Василя Стуса називають Шевченком ХХ століття. Вогонь, запалений Тарасом Шевченком майже два століття тому, палає в серцях духовних світочів Поділля, як у поезії нашого земляка Василя Кобця.

(виходить дівчина з запаленою свічкою, учасники композиції утворюють коридор, по якому повільно проходить дівчина. Звучить музика.)

Читець :   **“Шевченко для усіх століть”**

*Шевченко-наш. Він для усіх століть.
Він, як Ісус Христос для України.
Візьміть його вогню, хоч крихітку візьміть,
І з цим вогнем ви будете нетлінні.*

*І стане вам певніше на душі,
Засвітиться вона свічею в храмі.
Його слова-освячені ножі,
Вони болять народові, як рани.*

*Бо він – пророк, володар людських душ,
Месія у селянській одежині.
До нього люди, як на прощу йдуть,
Встають з колін, могутні й одержимі.*

*Шевченко – біль, що перетнув усі
Серця й меридіани стовікові.
Повстав із тьми у цій сумній красі
Предтечею в терновому вінкові.*

*Хай кожен з нас подумає собі:
“А що ж бо я зробив для України?
Чи я горю страждаю в боротьбі,
Чи повзаю по рабськи на колінах?”*

*А що ж бо я? І звідкіля мій рід?
Чи я не осквернив свого роду?”
Лице Тарасове на тій сумній зорі,
Яка зійшла з тривог мого народу.*

*Шевченко – наш. Він - для усіх століть.
Він, як Ісус Христос для України.
Візьміть його вогню, хоч крихітку візьміть,
І вас вже не поставлять на коліна.*

(Учасники композиції сходять в зал, ставлять запалений вогонь, де розміщена літературно-публіцистична експозиція «Квіт подільського слова»).

Пісня “Україна” Тараса Петриненка

(На сцену виходять дівчина і юнак)

Читці:

Ми з подільського краю

***I. Ми з подільського краю,
що від краю до краю
білим цвітом оббілений,
хмільним хмелем обплетений.
солов'ями оспіваний
й земляками – поетами.***

***II. Ми від сонця пекучого,
і від поля пахучого,
і від лугу трункого,***

*і від Бугу стрімкого,
від синиць і від соколів,
від суніць і від сокорів.
Йдем лугами й полями
крізь співучі гаї:
- Добрий день вам, поляни,
          подоляни мої!
А додому приходим
У затишок ось цей.
то з тобою приводим
гречкосіїв гостей.*

*I. Ми вас гречно приймаєм
Вам пісні заспіваєм,
І відкриєм вам душу свою,
Щиросердно вітаєм.
В Іллінецькім краю,
і усіх закликаєм на гостину свою!*

(Виходять дівчата в українському одязі з сувенірними хлібами на вишитих рушниках)

Пісня “Подоляночка”
(Слова та музика Ю.Воронюка)

*Вийшла подоляночка в поле на світаночку.
В кришталеву скляночку позбирать роси.
          Росами вмивалася /2р
Все навкруг всміхалося від її краси.*

Приспів.

*І пани і панночки просим завітать
В край де подоляночки будуть вас вітать.
Квітами розмаями, наче старостам
Пісню з короваями подарують вам.*

*Мила Подоляночко, нам ти принеси
Кришталеву скляночку ранньої роси.
Окropи нас зливами, пісню заспівай,
Ніжну і красивую, про Подільський край.*

Приспів.

(На сцену піднімається директор коледжу Пиндус В.В.)

Дозвольте вітати хлібом сіллю дорогих гостей і запросити на сцену:

- голову Конгресу української інтелігенції Вінниччини, голову обласного літературно-мистецького об'єднання імені Василя Стуса, **Василя Дмитровича Кобця;**
- поета, власного кореспондента обласної газети “Вінничина”, **Євгена Митрофановича Таранюка;**
- телеведучу програм “Дивоцвіти” та “Будьмо знайомі” **Ганну Василівну Секрет;**
- відомого українського композитора, вірного та послідовного пропагандиста музичного мистецтва на Поділлі **Олександра Йосиповича Пільчену;**
- лауреата обласного фестивалю народного мистецтва, поета-піснярка **Андрія Яковича Грищука.**

(Директор коледжу запрошує гостей зайняти місця за столиками)

Ведучі:

I. З усіх своїх доріг, якими довелося пройти, Василь Дмитрович Кобець найбільше цінує дорогу додому.

II. Про що ж думається, шановний Василю Дмитровичу, Вам щоразу, коли Ви повертаєтеся додому? Що хочеться сказати молодому поколінню Іллінеччини?

(виступ Василя Дмитровича Кобця)

Василь Кобець – поет, прозаїк, громадський діяч, голова Конгресу української інтелігенції Вінницької області.

Дмитро Павличко написав про нього так: “Мені здається, що в тяжкі часи утвердження української державності саме такі твори здатні допомагати нам не розчаровуватися в своєму національному ідеалі, не втратити моральних орієнтирів, перебороти незлагоди й чвари у нашому нескладному житті”.

У своєму виступі поет і прозаїк Василь Дмитрович Кобець наголосив на тому, що виховання у молоді патріотичних почуттів є найважливішою турботою освітянських закладів.

Василь Дмитрович познайомив аудиторію з своїми новими книгами: “Автограф для вас”, “Під знаком скорпіона”, “Прийти в цей світ”, а також читав свою поезію.

Як прийде осінь

*Як прийде осінь на Поділля
І принесе важкі плоди,
То задзвенить сільське весілля,
Всміхнеться щастя молодим.*

*А потім піде понад Бугом,
На жовті стерні у поля.
Де переплужить гострим плугом,
Так, як автографи, - рілля.*

*Ой, щедра осінь на Поділлі,
І мед не ложкою – відром...
Зайде у хату з хлібом – сіллю
Привітним людям на добро.*

*Як прийде осінь на Поділля,
То це й для Всесвіту – подія.*

І любов, і тривога моя...

*А мені Україна болить, як роз'ятрена рана.
І обпалює душу її віковична печаль.
Україна моя – не окраїна і не одкраяна.
Це від неї для мене цей Всесвіт великий почавсь.
Тільки правди я хочу для моєї священної матері.
Фарисеї, пощезніть, замовкніть сьогодні при ній!
Ви послухайте, як у народнім могутньому кратері
Закипає любов, закипає бунтуючий гнів.
Нам потрібні Богданова мудрість і сила.
І Шевченкова рада, відчайдушний прорив Богуна...
І державність Мазепи, і для злету могутні крила,
І потрібен нам Бог, щоб усіх помирило і з'єднало.
Як ми важко ідем.*

Прапори – у руках патріотів,
Ну, а владу – колишні затято тримають в руках.
Чи правдиво ми йдемо? Сам себе я запитую вкотре,
Але хто відповідь серед цього безмір'я лукавств?
Хто почує поета в цім пекельнім вселенськім огромі?
Хто, нарешті, людину почує у вирі оцім?
Постають запитання, постають, як старі невідомі,
Полишають, як завше, задуму і сум на лиці.
Ми, звичайно, минуці.
Ми усі тут і праведні й грішні,
І творці й ренегати, і праві, і ліві, однак
Україна – одна. А для нас це – як істина втішна,
Синьо-жовті знамена хай нам будуть як злагоди знак.
Все минає, але не минає держава,
Що з козацьких часів прописалась в грядущі літа.
І Європа навчиться по-українськи гукати: “Слава!”
Наша сила прибуде.
І це буде воістину так!

Весняний пароль

“У нашім лісі сон-трава цвіте...”
Це як пароль звучатиме віднині.
Димить пилком цвітіння золоте,
Радіють бджоли золотій ліщині.
“І ти цвітеши, - кажу я жартома, -
Бо над тобою загуділи бджоли”.
І я тебе чарую, наче маг:
Давай не розлучатися ніколи.
Нам добре так.
Але ж весна – як мить.
Вона мигне, мов кадрик, на екрані.
Пташиним перелетом прошумить
За ті горби, за ті хатини крайні.
І ми з тобою лишимось удвох,
Нам є про що поговорити нині.
Ти чуєш як мелодіями строф
Звучать ключі у небі журавлині?
Снується дим окутуючи нас,
Поволі просипаються дерева,
Вже сон-трава цвіте, а я не певен,
А я не певен: “Та невже весна?”
Ну, звідкіля ж вона, напевність ця,
В радіаційнім лісі, осторога?
Дерева й люди моляться до Бога,
І сходить сум із їхнього лиця.

*У нашім лісі сон-трава цвіте...
І тільки жаль, що схоже це на тризну,
Бо на чиєсь весілля золоте
Не мед збирають бджоли, а трутизну.*

Очі сиві, як ожина з берега

*Очі сиві, як ожина з берега
Де внизу хлопоче ніжна Рось.
Білокрила, лебединим шерехом
Пропливла над хвилями колось.
Отака красуня, наче писанка,
Неймовірна, з космосу немов,
Хоч була на цій землі прописана,
І юнак її стрічати йшов!
Важко їм тут жити по Чорнобилю,
Де внизу хлюпоче ніжна Рось.
Тут горби, немов од горя, згорблені,
І вітри в полях зовуть когось.
Сиві очі сиву Рось побачили,
Кличуть князя, русичів сюди.
Прилетіла птаха на побачення,
Князь іде на зустріч молодий.
Все зійшлося тут і перетнулося:
Скіфія і Русь, і саркофаг.
І звізда. що карою метнулася
На страждений цей архіпелаг.
Тільки б не родилися каліками
Русичі на Росі і Дніпрі.*

*З величчю і карою одвіку ми
Свій тяжкий спокутуємо гріх.*

По закінченню свого виступу поет і прозаїк Василь Кобець подарував літературній студії збірки своїх творів.

Пісня “Моє місто ” Слова та музика Клавдії Арт.

*Моє місто – мого дитинства світ,
Моє місто яблунь рожевий цвіт,
Моє місто весни й краси,
Друзів юності до себе запроси.*

Приспів.

*Дуже раді зустрічі з вами
Усміхатись будете з нами
Не забудем друзів близьких своїх.
Сонце світить, дощиком вмите,
Вам назустріч серця відкриті,
Хлібом-сіллю просим на свій поріг.*

*Стрімко летять над землею роси,
Та не покинемо я і ти
Наше місто, де народились ми,
Й колискову, що робить нас людьми.*

Ведучі:

II. Де дороги рвуться крізь віки,
Де високі предківські могили,
Й досі мчать у пісні козаки.
Гей, на вороних, немов на крилах.

I. На зелених клавішах землі,
На тремтливих струнах вечорових,
Ідучи по втомленій ріллі,
Пісню komponує Леонтович.

II. По залитих місяцем садках,
По хвилястих врунах безбережних,
По забутих батьківських стежках
Бродить дух Свідзинського бентежний.

I. Там де золотиться простір нив,
Де блакить підвладна тільки вітру,
Там Маловський вражено спинивсь
Серед барв подільської палітри.

II. Від душі послалось до душі,
Віднайшло когось на цьому світі,
Щоб комусь писалися вірші
В римах сонця, в барвах зір і квітів.

I. Серед барв подільської палітри, в римах сонця, в барвах зір і квітів..., звичайно, це правдиві і влучні слова про затишне село Вербівка, що на Іллінеччині.

II. Тут з'явився на світ майбутній поет, нині усім добре відомий поет-пісняр, автор шести книг: чотирьох поетичних і двох прозових.

I. Співавтор збірника пісень “Слід на землі”.

II. Власний кореспондент газети “Вінниччина” Євген Митрофанович Таранюк.

I. Юність, - це не вік, а стан душі,

Це жага, покликання, потреба.
Це, коли ніякі бариші
Не замінять чистий клаптик неба.

II. Хай вам буде вже за шістдесят,

Аби тільки не зів’яли крила,
Аби вітер був для вас, як брат,
А сестрою підняте вітрило.

I. Бо, буває і в сімнадцять літ

Душі заростають чередою,
Юність прагне до нових орбіт,
Юність - це порівняння з весною.

II. Їй розкішних не давай палат,

Не злякатись їй дощу і стужі
Юність – в двадцять п’ять і шістдесят,
Юність – означає небайдужість.

I. Просимо Євгена Митрофановича поділитись з нами, в чому ж секрет його юності і де черпає він сили, та енергію, що так велично проглядають з його поетичних пісенних рядків.

(Виступ Таранюка)

Євген Митрофанович поділився тим, що у своїй творчості завжди прагнув аби не було “зерна неправди за собою; намагався говорити неложними устами”. Наскільки йому це вдалося – нехай судить читач. Епіграфом до його збірки “Позиція” є слова Тараса Шевченка:

*До тебе йду, Тарасе, на пораду
І по тобі звіряю кожен крок.
Це скромний урожай із мого саду:
Моїх страждань, моїх думок.*

На літературно-мистецькому святі прозвучали поезії Євгена Таранюка:

Святі джерела
Щоб піднятись ввись,

*Як гірський орел,
Ти води напийсь
Із святих джерел.
Із глибин віків
Ці джерела б'ють.
В них народний спів,
В них глибока суть.
З-під кобзарських струн
Звеселімо край,
Як козак Богун,
Як козак Нечай.
Від святих могил
Віє біль і сум.
Наберімоць сил
Із пісень і дум.
Із яскравих зір,
Та із чистих вод,
Із бандур і лір
Оживе народ.
Щоб піднятись ввись,
Як гірський орел,
Ти снаги напийсь
Із святих джерел.*

Мамина осінь

*Впала паморозь мамі на скроні,
Наче крига на плесо ріки.
А де ж, мамо, баскі твої коні,
На яких доганяють роки?*

*Не потрібно сумної палітри,
Що малює осінній мотив.
Я до тебе звертаюся ,вітре,
Щоб ти маму мою захистив.*

*Брате-місяцю й зіроньки ясні,
Ви жадані у різних світах,
Подаріть моїй мамі прекрасні
Переповнені щастям літа.*

*Красне сонце, ти сяєш над світом
І пробуджуєш людство зі сну,
Поверни мою маму у літо,
А ще краще було б, у весну.*

*Я до тебе звертаюсь, Всевишній,
Бо ти здатний на добрі діла,
Поверни моїй мамі колишнє,
Тільки щоб не було в ньому зла.*

Віра, надія, любов

*Наче найближча рідня,
Та, що в морози зігріє,
Разом зі мною щодня
Віра, любов і надія.
Навіть коли навкруги
Все стає блякло і сіро,
Сили мені і снаги
Ти додаєш мені, віро.
Навіть коли не горить
Свічка моя, а жевріє,
Серце моє у ту мить
Не залишає надія.
Щоб розпізнати я вмів
Все. Що друбне й випадкове,
Будь до останку років
В серці моєму, любове!*

Вершини

*Дрібні і несміливі кроки
Робили ми давно колись,
Щоб потім йти у світ широкий
І підніматися у вись.*

*В дитинстві нас добром поїли
Малі джерела і струмки,
Які живили й живлять сили
Дніпра і Божої ріки.*

*Вузькі сонячні стежини...
Зарослі споришем двори...
Від них шляхи крізь україну
Йдуть до Чернечої гори.*

*Пішов з низенької хатини
У Божий світ малий тарас,
Та до найвищої вершини
Піднявся сам і кличе нас.*

Ми вчилися жити з алфавіту.

*Ми вчились жити з букваря.
А потім нас вели пол світу
Святі ідеї Кобзаря.*

Весна

*Весну, завітчану в барвінку,
У пишнім цвітові калини,
Я зустрічаю, наче жінку,
Що на усій землі єдина.
Зимі залишу всі печалі,
Тягар років, нудьгу і втому
І поспішу на дух конвалій,
На поклик молодого грому.
Хоч раз вдихнути запах рясту –
Хто зна, можливо, і востаннє –
Й ще раз весні сказати:
“Здрастуй. Моя любов, моє кохання”
Неначе вітер енергійний,
Неначе пролісок тендітний,
Кидаюсь березню в обійми
І розціловуюсь із квітнем.*

Завершуючи свій виступ, Євген Митрофанович запросив літстудійців до роботи в обласній газеті “Вінниччина” шляхом написання публікацій різноманітної тематики.

Ведучі :

I. Нам відомо, що творча дружба з місцевим композитором, великим ліриком та гумористом Олександром Йосиповичем Пільченим виявилась плідною, спільний творчий дебют вдався. Нині в доробку Пільчена – Таранюка до трьох десятків пісень – патріотичні й ліричні, журливі й жартівливі, весільні і колискові... Для хору, ансамблю, дуету, соло...

II. “Віра, надія, любов – це супутниця кожної долі” – так співається у пісні двох геніальних талантів – поета і композитора. Виконує Альона Кузьміна.

*Наче найближча рідня –
Та, що в морози зігріє,
Разом зі мною щодня
Віра, любов і надія. / 2р*

Приспів.
Віра, надія й любов –
Без них, як без хліба й без солі.
Віра, надія, любов –
Супутниці кожної долі.

Навіть коли навкруги
Вже стає блякло і сіро,
Сили мені і снаги
Ти додаєш мені, віро./ 2р

Приспів.
Навіть коли не горить
В серці вогонь, а жевріє,
У безнадійнішу мить
Поруч зі мною надія/ 2р

Приспів.
Щоб розпізнати зумів
Я все дрібне й випадкове,
До найостанніших днів
Будь в моїм серці, любове./ 2р

Ведуча: У виконанні дуету Людмили Піскової та Олени Кузьміної прозвучить лірична пісня **“Така його доля”**. Слова Івана Бабенка, музика Олександра Пільчена.

На узлісся біля шляху, близько від дубочка
Росла мати – берізонька й берізонька – дочка.
Була донька білолиця, струнка та висока
День від дня вона гарнішала, наливалась соком. / 2р.

Як шепталась із дубочком – листя шелестіло.
А він віттям ніжно пестив її біле тіло.
До них сонечко всміхалось, вітер віяв тихо.
Та їх доля розлучила - не минуло лихо. / 2р.

Швидка вода дубку тому коріння підмила,
Відвернулася й від нього берізонька мила.
Стоїть тепер зелененький й гірко зажурився,
...До берізки ж близько – близько явір прихилився. /2р.

Ведучий: Наші студенти також захоплюються вашими музичними творами. І ми з задоволенням послухаємо пісню “Дівча”, яку виконає студент Сергій Сорокін.

*Йде по вулиці дівча,
Мов несе корону,
І дзвенить моя душа
Величальним дзвоном.
Йде дівча – сімнадцять літ,
Мов летить на крилах.
Мов пливе в широкий світ
На п'янкх вітрилах./ 2р.*

*На околиці села
Враз затихли кроки.
Далі стежка повела
У хліба високі.
Ледь видніються сліди
Житом і ячменем.
Ну, куди ж ти? Ну, куди?
Зачекай на мене. / 2р.*

*Не замочуй у росу
Босі ноженята.
Зачекай, я понесу
До своєї хати.
По ярах і по лісах,
Через крутосхили.
Чарівна твоя краса
Добавляє сили./ 2р.*

Ведучий: Сподіваємось, пісня вам сподобалася?

А інакше і бути не могло, адже пісні Олександра Йосиповича Пільчена хвилюють чарівними мелодіями, щирістю почуттів, глибокою проникливістю, нев'яничим орнаментом народності.

І не дивно – адже ж джерело творчого натхнення – квітучий, співучий подільський край, де живуть працьовиті, талановиті та волелюбні люди. Музика Олександра Пільчина – це справжнє відкриття чудового композитора – глибокого, щирого, виразного і дуже індивідуального.

Ведучий: В народі кажуть: “Щасливий той, хто щасливий дома”. Саме це можна сказати і про дружню творчу сім’ю Пільчиних – Олександра Йосиповича та Олени Іванівни, яка охоче підтримує творчі зв’язки з коледжем і є завжди бажаним гостем!

Жартівлива пісня “Гра в молодість”
(Слова Ярослава Муляра, музика Олександра Пільчена, виконує Олена Пільчена)

*Каже, якось баба Пріська
До діда Гаврила:
«Давай молодість згадаєм,
Соколе мій милий».
«Як же ти її згадаєш?»
Тихо дід питає.
«Відшуміла вона з вітром, -
Вороття немає».*

*«А ти, діду, пам’ятаєш,
Як там коло дуба
Обнімав мене колись ти,
Шепотів щось любо.
От і зараз спертись хочу
Біля дуба того.
Чекай мене і я вийду» -
Мовить до старого.*

*Що робить тепер Гаврилу –
Поплівся до гаю...
Запалив сердешний, люльку
Й Пріську там чекає.
Але баба мов затялась, -
Не виходить з хати.
Плюнув старий – і додому –
Скільки ж бо чекати?*

*«Чом не вийшла?»
Дід з порога гукає щосили.
«А мене до того дуба
Мати не пустили».*

Ведучі :

I. Денисе, я маю намір запропонувати усім нашим друзям та гостям попрямувати у майбутнє з напутнім словом Євгена Таранюка, яке піднесено звучить у гармонії з музикою Олександра Пільчена. (Грає Андрій Грищук).

II. Ну що, ж друзі, в дорогу!?

Читець хлопець: Щоб не було в новому сторіччі
Ані кривди, ані рабських пут,
Дух свободи візьмемо із Січі
Й лицарство юначе із-під Крут.

Дівчина: Заберемо материнську мову,
Все, що є в нас чисте і святе.
Нашу пісню й Кобзареве слово,
Що у душах руном проросте.

Хлопець: Все нікчемне, все що дріб'язкове,
У старім столітті запишім,
А візьмемо із собою совість,
Що пробудить сплячих, наче грім.

Дівчина: Заберемо сонячні простори
І берізок лагідну красу,
Чисті води і яскраві зорі,
І тумани сиві і росу.

Рушим у дорогу з рушниками,
Що цвітуть красивіше від руж,
І візьмемо із собою храми –
Храми Божі й храми наших душ.

Ведуча I. А тепер, дорогі друзі, ми з вами відправимось до маминої хати на “Посиденьки у Правилівку”.

Ведуча II. Так, саме у Правилівку, що на Оратівщині, бо, саме туди, до батьківської хати, не на кримські, кавказькі чи європейські курорти їде відпочивати вінницька кінозірка Ганна Василівна Секрет, бо природа там казкова, повітря степове і “море” місцеве – величезний Правилівський став.

Ведуча I. Зачекай, зачекай Денисе, а це не про ту Правилівку гриміла в минулому році вся наша Вінниччина, телебачення та преса? Кажуть, там було таке незвичайне дійство, якого ще ніхто ніде не бачив – яблуні уквітчані

стрічками, декоративні постаті лелек, квітники, на парканах подвір'я – давні українські хустки з сімейних скринь, безліч глечиків і горщиків давньої роботи, лозове плетіння, гончарні круги, малюнки і писанки. І все це доцільними дозами, щоб нічому не заважало і нічого не затуляло. Задумати і втілити все це могла тільки творча особистість.

Ведуча II. А ще елегійний настрій, дивовижна аура доброти, зичливості і спокою, гості, що з'їхалися на поклик господині з усіх усюд, кажуть, що були там і поетеси Ніна Гнатюк і Ганна Чубач.

Ведуча I. Так, так більше півтисячі людей зібрало Співоче поле Ганни Секрет, яка в силу вродженого магнетизму, виняткової працездатності і рідкісної доброзичливості майже з усіх людей про кого розповідає в своїх передачах “Будьмо знайомі” та “Дивоцвіти”, а це передачі про людей незвичайних доль, біографій і вчинків, а також про письменників, поетів, акторів, співаків і музик – своїх і приїжджих, - усіх цих людей вона робить своїми друзями.

Ведуча II. Ми з задоволенням запрошуємо до слова нашу талановиту землячку Ганну Секрет.

Виступ телеведучої ВДТ Ганни Секрет.

У своєму виступі Ганна Василівна наголосила на важливості патріотичного виховання молодого покоління, зокрема зробивши наголос на відродження духовності нації та українського села особливо.

Пісня “Мамина хатина”

I. Не можливо уявити наше свято без присутнього на цій сцені популяризатора народної творчості, поета-пісняка Андрія Яковича Грищука.

II. Андрій Якович Грищук лауреат Всесоюзного фестивалю народного мистецтва, дипломант федерації профспілок Вінницької області, художній керівник двох аматорських колективів Іллінецького державного аграрного коледжу, автор пісенного збірника “Струни серця й творчості”.

I. Пісні Андрія Яковича, наближені до гармонійно-народної манери співу, передають його палку душу, його колорит, його біль і бажання бути корисним

землі, яка його зростила, дала крила для злету й творчості, а в творчому доробку Андрія Яковича більше 200 сот пісень.

II. Його поезія та - музика дихають високою надією, якою він щедро ділиться з кожним, з ким працює та спілкується. Зараз ви самі в цьому переконаєтесь. На сцену виходять випускники 2006 року Шульга Марина та Якименко Дмитро вони говорять про години дозвілля проведенні з Андрієм Яковичем, в творчій атмосфері, Марина відчула потребу написати свою пісню.

Пісня “Любов з першого вальсу”,

(слова Марини Шульги, музика Андрія Грищука)

Ведуча: Сподіваємось, що гарним сюрпризом для Вас буде твір-етюд, який презентує сьогодні учасниця літературної студії, студентка групи МП-31 Мудрик Валерія.

Ведучий виходить з Валерією.

Ведучий: Валеріє, ти вперше береш участь у такому великому мистецькому святі. Поділись, будь ласка, своїми почуттями.

Валерія: Я відчуваю себе малесенькою частинкою великого творчого світу, який виживає і стоїть за будь яких обставин – це духовний світ України, і звичайно мені приємно бути тут.

Ведучий: Ти хвилюєшся сьогодні на цій сцені?

Валерія: Так, я дуже хвилююсь, адже представляю на суд глядачів та таких поважних людей свій твір, а ще тому, що дуже люблю свою рідну Писарівку.

Ведучий: Ну, що ж Валеріє, тобі слово.

Моя подільська сторона

Над калинівськими садками червоніє місяць, він легенько погойдуеться, ніби засинає від нічних роздумів. Чути як цвітуть акації, а в їхньому цвіті, гуляючи заблукав вітер. Їх чути краще ніж у день, а в ночі вони п'яним маревом лоскочуть подих. Денна метушня, як і зморена дорога, вляглась на відпочинок, а місяць пестить її прохолодним, загадковим світлом, вона лежить у ньому довга, струнка та витончена...

Скоро прийде ранок, зажевріє небосхід, місяцю - красеню доведеться поступатись місцем сонцю. Чуються перші звуки жайворонка, а десь в глибині села прокричить півень, побудивши господарів та сусідів.

Велике рожеве сонце розбудило Поділля, а з ним прокинулася і моя Писарівка – гарна, усміхнена і свіжовмита...

Сонце, накупавшись досхочу, виринуло із води і посипало крапельки роси по берегах та левадах, босоніж побігло по ранковій зеленій траві. І почалося життя в селі - головний герой українського села – хлібороб вже зі сходом сонця іде в поле, бо там на нього чекає сокровенна зустріч з колосом, з землею, з жайворонковою піснею...

І коли б так хтось взявся б описати всю красу мого казкового краю, то ні слів, ні навіть думок не вистачило б, бо таке ж бо воно гарне, моє Поділля! Підіймеш голову догори, а навкруги так багато неба, і так дихається легко-легко...

Степан Руданський, твори якого читає і перечитує Україна, з'явився на світ у затишному селі Хомутиці, що бік у бік розкинулось з моєю Писарівкою. Їх розділяє голуба стріча Постолови, яка тримає на своїх берегах гранітні скелі. Саме ці скелі і пагорби пам'ятають, коли на них відпочивав і набирався творчого натхнення Степан Руданський.

І скільки я житиму на цій благодатній землі, завжди з гордістю пам'ятатиму, що я Українка, подолянка, мій отчий край благодатна Калинівська пісенно - романтична сторона.

Ведучий (виходить з Юлею на сцену розповідає про неї):

Сьогодні свій віршований твір “Українська пісня” презентує учасниця літературної студії, студентка групи Б-11 Грамушняк Юлія.

Наша Юля досить творча і неспокійна натура, в поезії кохається з дитинства. Але послухайте, як серйозно вона відноситься до історії свого народу, як возвеличує вічну супутницю українця – пісню.

(Юля читає вірш “Українська пісня”).
Солов'їна пісня України,
Неповторна то моя любов

Славна в ній історія, що лине
З дня минулого –
В ній дзвін підков,
Силу духу чути знов,
То пісні козацькі, дужі
Прославляють Україну.
В них та слава й та Руїна
Що колись у нас були.
В них луна про древній київ,
Про гетьманів України,
В них князі, у них княгині –
Роду древні березині.
В цих піснях душа народу,
Сила наша в дні незгод,
В них про націю ту горду,
Хто вкраїнський є народ.
Там і мати колихає
Піснею своє маля, і під пісню засинає,
Бо ж без пісні не засне.
На жнивах – жнивацькі пісні,
Колядки, щедрівки різні,
Всі пісні в житті важливі,
І веселі і журливі,
На хрестинах, на весіллі.
На Різдво і Новий Рік,
Піснею усіх вітаєм,
Кожен день на довгий вік!

Пісня «У нас на Поділлі» слова та музика М.Осошник.

Сріблом розсипаються звуки по планеті,
Мелодії акордами закликають нас,
Пробігають ці міста, країни, континенти
Тільки через те, що кругла вся земля
І у сонця на долоні заспіваємо з тобою

Приспів.

Синьо-блакитне все небо над нами
Це у нас на Поділлі.
Пісня приходить чарівними снами
Це до нас на Поділля.

У моїй руці волошка, як хмаринка у небі
І надію з новим днем дарує нам зоря
В ритмі пісеньки моєї серце буде битись
Тільки через те, що друзів люблю я.

Приспів.
У Подільському краї зірочки усміхались
І наші голоси до світанку звучать
Відпусти полетять розлетяться по світу
Повітряними кульками у Подільський наш край.

Виконує дитячий ансамбль “Гурт невгамовних”.
На сцену виходять всі учасники свята.

Ведучі:

- I.** Поділля моє, рідний краю бідовий,
Ти, земле моя, в полинах і житах,
- II.** І безліч стежок, і розмай пелюстковий,
Тут доля твоя розквітала в літах.
- III.** Поділля моє – це село світанкове,
І срібло річок, й голуби в небесах,
- IV.** Безмежні поля і міста вечорові
І Храми Господні у злоті й хрестах.
- V.** Рясній же під сонцем п’янкими садами,
А зорі збирай на гучні весілля,
- VI.** Купайся в росі, умивайся дощами,-
Вкраїни краса - ти, Подільська земля.

Звучить пісня “Ти моя Україна”

Заключне слово:

Прозвучали останні акорди літературно-мистецького свята “Барви подільської палітри”, яке зібрало гарні творчі таланти Вінниччини.

Частку своєї душі вклав кожен, хто взяв участь у цьому дійстві. А скільки майстерності, енергії та хисту презентували наші шановані літератори та митці.

Велике спасибі тим, хто своєю працею, добротою, гостинністю і талантом сприяють великій справі – відродженню духовності української молоді.

Ми вкотре переконалися, що маємо на Вінниччині багаті духовні і культурні скарби, маємо самобутні таланти, маємо майбутнє нашої України.

Прикрашав свято сьогодні та надав йому духовності колоритний спів дитячого ансамблю “Гурт невгамовних”.

Нехай щастить кожному, хто своєю працею плекає зерна великого колосу духовності України. Літературній студії побажаємо натхнення для нових творчих пошуків.

Літературно-мистецьке свято "Словом правди Україну осіни"

Учасники II Всесвітнього форуму українців Михайло Потупейко, Ніна Гнатюк, Ліна Костенко і Василь Кобець у Чорнобилі. 24 серпня 1997 р.

Василь Кобець на врученні премії "Кришталева вишня", 2009

Творчі зустрічі у музеї-садибі М. Коцюбинського

Пам'ять про Василя Стуса

Питання і завдання для самоконтролю:

- Складіть географічну карту місць, де побував Василь Кобець.
- Якими нагородами і званнями він удостоєний?
- Назвіть збірки поета.
- Які основні мотиви лірики В.Кобця?
- В яких поезіях звучать національно-патріотичні мотиви?
- Чому Тарас Шевченко, на думку автора, буде актуальним для українців на всі століття?
- Яке враження на вас справили вірші про кохання?
- Відвідайте місце знаходження кратера в с. Лугова. Порівняйте враження поета про іллінецький метеорит з власними враженнями.
- Проаналізуйте вірш «Прийти у світ» . Як утверджується філософська думка автора про сенс життя людини?
- Вивчіть напам'ять вірш, який вам найбільше сподобався.

Як у Симоненка не існує альтернативи при виборі Батьківщини, так і в Євгена не існує вибору, коли йдеться про феномен правди.

Григір Мовчанюк

Таранюк Євген Митрофанович

Народився 23 серпня 1949 року в с. Вербівка, що в Іллінецькому районі на Вінниччині. Закінчив філологічний факультет Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка. 40 років працював у районній та обласній пресі. Видав кілька художніх книжок поезії і прози. Проживає у м. Іллінці.

Видані книги:

«Очі вічності» – збірка поезій (1995)

«Хронопіль» – збірка новел (1996)

«Диктатура совісті» – збірка поезій (1998)
«Тяпляндія» – сатирична повість (1998)
«Слід на землі» – збірка пісень (2000)
«Позиція» – збірка поезій (2002)
«Акценти» – збірка поезій (2004)
«Майдан» - поезії, новели, публіцистика (2009)
«Іду на ви» – кіноповість, новели (2013)

Мій народ

Хто ми є? Чиїх батьків ми діти?
Що судилось нам у гороскопах?
Чи ще довго доведеться скніти
І шукати долю по європах?
Мій народ удатний був на вроду
Й мудрістю прославився далеко.
Недарма йому співали оди
І римляни, й стародавні греки.
Мій народ нещасний був на вдачу,
Розгубив, розтринькав свою славу
І тепер він нарікає, плаче,
Поки губить мафія державу.
Розум був, була козацька сила,
А тепер їх явно нам бракує.
Мій народ пом'яло й покосило,
І тепер він вже не козакує.
Чи минеться все це? Чи минеться?
Чи молитви наші Бог почує?
Чи народ мій врешті-решт проснеться?
Чи проснеться? Чи покажує?

Вибір

Після століть принижень і розп'ять,
Опісля орд всіляких чінгісханів
Мої брати і сестри знову сплять
Або белькочуть щось, неначе п'яні.
Один себе вписав до дрібноти,
А інший йде по трупах у магнати.
Одні зарились в землю, як кроти,
Щоб іншим було легше розкрадати.
Життя питає: хто ти за один,
Чи ти не зрадив свого коріння
І чи достойний ти громадянин,
А чи нікчемне і слабке створіння?

Україні — бути!

Над руїнами держави
Чорний ворон кричав.
Розгубивши свою славу,
Україна плаче.
Та ще рано злій пташині
Реквієм співати.
Будуть люди в Україні
Жити-процвітати.
Нас уже не покорити,
В ланцюги не вкути.
Україні вільній — жити!
Україні — бути!

Святі джерела

Щоб піднятись ввись,
Як гірський орел,
Ти снаги напийсь
Із святих джерел.
Із глибин віків
Ці джерела б'ють.
В них народний спів,
В них глибока суть.
З-під кобзарських струн
Звеселімо край,
Як козак Богун,
Як козак Нечай.
Від святих могил
Віє біль і сум.
Наберімоє сил
Із пісень і дум.
Із яскравих зір
Та із чистих вод,
Із бандур і лір
Оживе народ.

Щоб піднятись ввись,
Як гірський орел,
Ти снаги напийсь
Із святих джерел.

Моя держава

Моя держава, мов дитя безсиле,
Через важку недугу впала ниць,

Але вона іще розправить крила
Й покаже всім свою козацьку міць.
Моя держава — ситі чорноземи,
Яким раніше заздрих увесь світ,
Та їх тепер чорнобильська екзема
З'їдатиме, мов шашіль, сотні літ.
Моя держава — це біда щоденна,
Голодний і обідраний народ.
Моя держава поки що злиденна,
Бо бур'яном заріс її город.
Моя держава подолає кволість,
І свіжа кров у жилах забринить,
Й поставить на сторожі своїй совість,
Яку ніхто ніколи не приспить.
Недовго ще зосталося чекати —
Сини держави вже стають у стрій.
Державу цю ще будуть величати,
І світ увесь ще задритиме їй.

Раби

Чи вистачить духу, чи вистачить сили,
Аби нам позбутись ганьби?
Волають і стогнуть козацькі могили,
Але їх не чують раби.
Козацькі хоругви, козацькі клейноди
Давно спакували в гроби.
Якого ми роду? Якої породи?
А тої, що зветься раби.
Покинувши неньку недужу конати

І взявши у руки торби,
По білому світу на хліб заробляти
Пішли попідтинню раби.
Та й тут, під п'ятою нових олігархів,
Ми гнемо коліна й горби.
Полтава й Одеса, Чернігів і Харків —
Повсюди, повсюди раби.
Невже ми не здатні розпрямити спину
Й не бити в поклонах лоби?
Я знаю: підняти з руїн Україну
Ніколи не зможуть раби.
Якщо Україна для тебе щось важить,
То правильний вибір зроби,
Інакше нащадки колись про нас скажуть:
Були наші предки — раби.

Позиція

Можна очі на все заплющити
І у вуха заткнути вату,
Та не можна ніяк примусити
Бути крайньою мою хату.
Може, в душу комусь не лізтиме
Моя правда гірка й солонна —
Я шукаю стежку до істини
Й не шукаю стежки до трона.
Продається усе й купляється?
Ні, не все. Не брешіть, панове.
Вашій логіці опирається
Моє щире правдиве слово.

Не віддам його на торговицю,
Хоч не матиму з нього зиску.
Воно чесно й відверто мовиться,
Без фанфарів гучних і блиску.

Майдан

“Ми будем щасливі. Ми будем багаті
У кожній квартирі, в кожнісінькій хаті.
Ми матимем вдосталь і хліба, і меду...”

Одна торба ззаду, а друга спереду.

Обіцянки, наче із рогу достатку:

“Усе в нас окейно! Усе у порядку!”

Брехнею і хитрістю душі нам ранять,
Але нашу пам'ять вже не розмайданять.

Рутина із серця нічого не стерла.

З Карпат до Майдану змістилась Говерла.

Уся Україна зійшлася на сповідь.

Замовкніть усі— говоритиме совість!

Диктатура совісті

*Чи буде правда між людьми?
Повинна бути, бо сонце стане
І осквернену землю спалить.
Т. Шевченко*

Щоби правду змусити мовчати,

Волю запроторити за мур,

Совість заланцюжити за ґрати,

Є на світі кілька диктатур.

Диктатура зради і облуди —

Суть її мізерна і проста:
Це коли за срібняки Іуди
Продають і матір, і Христа.
Диктатура темряви і страху —
Це коли ні прав, ані свобод,
Це коли на велелюдську плаху
Вождь кладе у жертву свій народ.
Диктатура грізного ГУЛАГу...
Хай би чорт її давно побрав!
Я ж віддати хочу перевагу
Диктатурі Правди і Добра.
Диктатура класу чи ідеї —
Жити в пеклі, наче у раю.
Диктатуру совісті моєї
Я лише одну і визнаю.

Серце

Раз добром нагріте серце

Вік не прохолоне!

Т. Шевченко

Доки світу, доти у двобої
Будуть сили світла і пільми.
Доки жити, я перед собою
Звітувати буду і людьми.
Чи сумлінно пер я свого плуга?
Чи за плечі інших не ховавсь?
Чи ні разу я не зрадив друга?
Чи не запанів і не зазнавсь?
Чи не затаїв якусь провину?

Чи душею й серцем не змалів?
Чи готовий, щоб за Україну
У пекельнім полум'ї згорів?
Чи мені хтось може дорікнути
Що я уникав тяжких турбот?
Чи себе дозволю розіпнути
За віками кривджений народ?
Мені кажуть: “Та Господь з тобою,
Забувай про це хоча б на мить”.
...Моя ж пісня буде з гіркотою,
Поки серце стогне і болить.

Родовід

Моя доля проста. Моя доля крута,
Як і всенького нашого роду.
Нас гнобили, але і в найтяжчі літа
Нам не було й нема переводу.
Працювали ми так, що мокріло чоло-
Наші руки в роботі залізні.
А співали ми так, що й сусіднє село
Щиро заздрило тій нашій пісні.
Засівали поля і рослили сади —
Вони радують плодом і цвітом.
Наковтався мій рід аж по вінця біди
Й розгубився по білому світу.
Не ховався мій рід ще ніколи на піч,
Коли вража ломилася сила,
І спішив він туди, де кривавила січ,
Й залишався у братських могилах.

Ну, а той, хто вертався, мусив жити за всіх-

І косити за всіх, і орати.

І молитись за тих, хто у битвах поліг

Й не вернувся до рідної хати.

Моя доля проста. Моя доля крута,

Як і всенького нашого роду.

Та в буремні роки і в тривожні літа

Нам не було й нема переводу.

Залежність

Щомісяця, щотижня і щоднини

Лунає звідусіль бадьорий спів

Про незалежну нашу Батьківщину,

Її щасливих дочок і синів.

Та є у мене думка протилежна,

Й зізнатись в тім не соромно мені,

Що я в усьому й від усіх залежний:

Від матері, від батька, від рідні.

Залежний від сестри своєї й брата,

Якого вже нема багато літ.

Залежний я і від тієї хати,

Де появивсь колись на білий світ.

Залежний я від сина і дружини.

Від плуга я залежний, від коси.

Залежний від берізок і калини,

Від сонця, від туману, від роси.

Залежний я у всьому до кровини,

Як від природи вітер-буревій.

...І буде незалежна Україна,

Якщо ми всі належатимем їй.

Моя партія

Партії, партії, партії...

Біля корит вовтузня...

Серед прикмет демократії —

Сварки, образи, гризня.

Знову похід за мандатами:

Пиво безплатне і квас.

“Зробимо всіх вас багатими,

Тільки підтримайте нас.

Будуть зарплати і пенсії,

Буде для кожного рай.

В кого до долі претензії,

Нас поскоріш вибирай”.

Мабуть, зі мною погодиться

Той, хто спив горя до дна:

Партії плодяться й плодяться,

А Україна одна.

Чом би їм не об’єднатися

Й дім наш підняти з руїн?

Тільки їм не розібратися,

Скільки у них Україн.

Всі мої щирі симпатії

Не для вельможних осіб,

Здавна належали партії

Тій, що вирощує хліб.

Межа

Це остання межа.
Мов залізо іржа,
Нас доточують шквали амбіцій.
Чи нам стане снаги,
Аби всі вороги
Помирились у нинішнім віці?
Як Про синівську любов,
А у душах стриножених пусто.
Кривді дали життя.
Правду, наче дитя,
Спеленали у ложі Прокруста.
Правда тільки одна,
І не наша вина,
Що дісталися нам у спадковість
Лиш обман і хабар,
Що держава — базар,
Де розпродують правду і совість.
Хоч живи, хоч вмирай!
Україно, згадай
Чигирин, Жовті Води і Крути.
Що здобули діди,
То даремні труди,
Бо онуки — духовні банкрути.
З ясних зір, чистих вод
Збагатіє народ
На усе, що у нього украли.
І піде він на герць
Проти підлих сердець,
Проти тих,

Котрі совість продали.
Набереться він сил
Із козацьких могил,
З дум Шевченка і дум Вересая.
Як згуртуємся всі,
В неповторній красі
Україна над світом засяє.

Храми наших душ

Щоб не було в новому сторіччі
Ані кривди, ані рабських пут,
Дух свободи візьмемо із Січі
Й лицарство юначе із-під Крут.
Заберемо сонячні простори
І берізок лагідну красу,
Чисті води і яскраві зорі,
І тумани сиві, і росу.
Всю нікчемність, ницість, дріб'язковість
У старих архівах залишім,
А візьмімо із собою совість,
Що пробудить сплячих, наче грім.
Рушим у дорогу з рушниками,
Що цвітуть красивіше від руж.
І візьмемо із собою храми —
Храми Божі й храми наших душ.

Вершини

Дрібні і несміливі кроки
Робили ми давно колись,
Щоб потім йти у світ широкий
І підніматися увисьь.
В дитинстві нас добром поїли
Малі джерела і струмки,
Які живили й живлять сили
Дніпра і Божої ріки.
Вузькі сонячні стежини...
Зарослі споришем двори...
Від них шляхи крізь Україну
Йдуть до Чернечої гори.
Пішов з низенької хатини
У божий світ малий Тарас,
Та до найвищої вершини
Піднявся сам і кличе нас.
Ми вчилися жити з алфавіту.
Ми вчилися жити з букваря.
А потім нас вели по світу
Святі ідеї Кобзаря.

Прощання

Василю Стусу

Краще вмерти в тюремній неволі,
Ніж терпіти підлоту й обман.
Прошепочуть берези й тополі:
“Він помер, наче воїн, від ран”.
Подивіться на серце — там шрами.

Подивіться у душу — рубці.
Краще Там залишатися з вами,
Аніж Тут жити серед мерців.
Я старавсь свого плуга доперти,
Як собі заповів, до межі.
А тепер залишається вмерти,
Щоб не жити у бруді й олжі.

Слід на землі

Є протоптані нами стежини
У траві, у саду, на ріллі,
Та чи є серед них та, єдина,
Де зостався наш слід на землі?
Ми проходимо шлях і зникаєм,
Як в тумані густім кораблі,
Й наостанку себе запитаєм:
Чи зостався наш слід на землі?
Ми живемо не тільки для того,
Щоб постійно був хліб на столі.
Головне, щоб стежки і дороги
Залишили наш слід на землі.
Відлітають у вирій лелеки
І зникають у сивій імлі.
І я чую в їх пісні далекій:
Чи зоставив ти слід на землі?

На повну силу

Я не вмію напівлюбити,

І півправди мені не треба.
Якщо жити — то хочу жити
Так, щоб зорі збирати з неба.
Я не вмію напівдружити.
Якщо друг — то це друг до скону.
Якщо жити — то хочу жити
По найчеснішому закону.
Я не вмію напіврадіти.
Як сміюсь, то на повні груди.
Якщо жити — то це горіти,
Щоб теплом твоїм грілись люди.

Барикади

Є серця, як спалах блискавиці —
Гаснуть, як серпневі зорепади.
Є серця із глини, є із криці.
А між них незримі барикади.
Є серця, що плачуть чужим болем,
Аж стихають солов'їв рулади.
Є серця безсовісні і голі.
А між них незримі барикади.
Є серця із підлості і злоби — .
Ти від них не діждешся поради.
В кожному слові — вірусні мікроби.
Проти них будуймо барикади!

Антей

Дорожімо своєю землею.
Ми без неї нікчемні й малі.
Тільки той має силу Антея,
Хто надійно стоїть на землі.
Можна мати високі ідеї,
Можна мати великі скарби.
Та хто втратив зв'язок із землею,
Непридатний вже для боротьби.
Щоб здолати тернисту дорогу,
Не потрібні плачі і жалі.
Лиш до того прийде перемога,
Хто надійно стоїть на землі.

Мій день

Мій день буває щедрий і багатий,
Немов у казці чи у дивнім сні.
Тоді я хочу світ увесь обняти,
Тоді я хочу людям дарувати
Своє натхнення і свої пісні.
Мій день буває, як цілющий трунок,
Що прибавляє сили і снаги.
І я його сприймаю, як дарунок,
Солодкий довгожданий поцілунок,
Який мене рятує від нудьги.
Мій день бува із спокою і тиші.
Тоді я чую шепотіння трав.
Тоді я лину думкою в колишнє.

Тоді я, наче Фенікс, з попелища
Відроджуюся для прийдешніх справ.

Мій день, буває, терпне полиново,
Й неначе мжичка сіється з небес.

І я тоді шукаю віще слово
Й кидаю в люди, як у ватру дрова,
Аби ніхто душею не замерз.

Освідчення

Я люблю тебе, рідна, без міри,
Як ніколи ніхто і ніде.

Ти збудила зі сну мою ліру,
Мов збродила вино молоде.

Я люблю і любитиму завше,
Хоч сьогодні нам важко обом.

Я, тобі своє серце віддавши,
Буду в тебе довічним рабом.

Повелося давно так на світі:

Люблять всі принаряджених пан

І не люблять отих, що в лахмітті,

В реп'яхах і у виразках ран.

Та не дивлюся я на прикраси,

Із тобою в нас доля одна,

Як була у Шевченка Тараса,

У Грушевського і Богуна.

Я люблю тебе не за намисто,

Шаровари козацькі й жупан,

А за те, що колись променисто

Розцвіте, як зів'яне бур'ян.

Стожари

Аби спогадом душу зігріти,
Повертаюсь у юні літа,
Коли міг навіть мед нам гірчити,
Та не гіркли дівочі уста.
Я забути не можу й не хочу
Ті уста, що неначе нектар,
І серпневі замріяні ночі
Під гірляндою вічних Стожар.
Нам світили на небі Стожари
І зближали лице до лица.
Літня ніч на нас сипала чари
І бентежила юні серця.
Ми не знали тоді, чи нам вдасться
Зберегти у житті Божий дар.
Просто, ми шаленіли від щастя
Під гірляндою вічних Стожар.

Планета кохання

Дуже довго я був самотнім,
Й щастя-доля цурались мене,
Та почув я здаля чийсь кроки —
Це ти, рідна, шукала мене.
Ні на Марсі, ані на Венері
Не зустрів би такого і в сні:

На планеті Земля свої двері
Ти у душу відкрила мені.
На Сатурні або на Урані,
Може, є і ліси, і поля,
Та єдина планета кохання —
Це планета, що зветься Земля.
Якщо досі ти був самотнім,
Й твої дні проминали в журбі,
То прислухайсь: здаля чийсь кроки
Вже назустріч лунають тобі.

Якщо є на цьому світі людина...
Коли серце від болю кричало,
Нудьгувало воно за причалом,
Де б завжди зустрічала людина —
Найдорожча, найближча, єдина.
Пізня осінь запахне весною,
Й сивина не здається страшною,
Якщо є на цьому світі людина —
Найдорожча, найближча, єдина.
Горе стане відразу дрібнішим,
Чорний день стане зразу білішим,
Якщо поруч з тобою людина —
Найдорожча, найближча, єдина.
Сам собі видаєшся багатшим,
І сильнішим, мудрішим і кращим,
Якщо поруч з тобою людина —
Найдорожча, найближча, єдина.

Вороги

Жили Іван з Марією душа в душу. Село заздрило й дивувалося: з нього слова не витягнеш, а вона безугаву щебече. А як пісню затягне — солов'ї умовкали. Все було добре, аж поки Марія не впала в око новому голові колгоспу. Чим далі обминала його, тим частіше стрічалась на шляху. Серце жіноче — не камінь: розтануло під палкими поглядами, зімліло під компліментами.

А тут ще й теща не злюбила Івана, інакше як бусурманом поза очі й не називала.

— Ти у мене, наче півонія, — нашіптувала вона дочці, — а він, як будяк. В тебе вища освіта, а він всю хату просмердів соляркою. Та я б на його місці кожен вечір тобі ноги мила...

Їздила Марія з головою то на семінари, то по досвід в інші господарства та й доїздилась. Пішла селом славонька, додалося злим язикам роботи. Іван і слова дружині не сказав. Забрав манатки і пішов з дому.

Голову згодом у район забрали, і Марія ні з чим зосталася: ні чоловіка, ні коханця. А Іван скликав рідню й заходився будувати хату в найвіддаленішому кутку — щоб із Марією рідше здибатись. Із серця її викинув — раз і назавжди. Геть не вітався з нею. Ото зустріне її випадково на вулиці, то робить вигляд, що не бачить. Порожнє місце для нього.

Працював Іван за чотирьох. І на жнивах, і на буряках завжди був першим. І вдома жили рвав: бики, поросята, бджоли... Не зізнавався собі, але все це робив назло своїй колишній дружині.

Все в Івана є: хата, як писанка, новий легковик, гроші. Немає тільки господині в домі, нема з ким словом перемовитись. Двадцять років обминав він жінок. Правду кажуть: хто обпечеться на гарячому, той і холодне студить.

Старша Іванова сестра, Наталка, загорілась будь-що його оженити, аби на старості був нагодований і доглянутий. Та кого не нарає Івану, той тільки скривиться: та суха, мов тріска, та повна, як діжка, та нечупара... Усіх їх

мимоволі з Марією порівнював, тільки не з нинішньою, а з тією, що з ним на весільний рушник ступила.

Тоді Наталка пішла на хитрість: написала лист у газету, в службу знайомств, розхвалила брата на всі лади: і хазяїн, і гарний шкідливих звичок не має. А він не знав і не відав, що десь там під якимось номером до нього чужі жінки прицінюються. Аж одного разу--саме неділя була — Наталка вводить в його хату незнайому молодицю: біляву таку, вдало скроєну, славу. Іванові у грудях замлоїло: подумав, що це його доля.

Наталка у світлиці стіл накривала, Іван їй підсобляв, подаючи вишнівки та слив'янки, а гостя безумовку щебетала — достоту так, як Марія в далекій-далекій молодості.

“Сільський телеграф”, як завше, спрацював безвідмовно. Не встиг Іван ще й чарки наповнити, як у хату ввірвалась Марія.

— Ич, яка! — кинулась вона до суперниці. — На чужий коровай рота роззявила! Мого Івана закортіло?

— Та який же він твій? — пробувала її вгамувати Наталка. — Він із тобою вже двадцять років не знається.

— Мій! — притупнула ногою Марія. — І не віддам нікому. Ну, чого ти, Ваню, мовчиш? — і впала йому на груди.

Хотів відштовхнути її, як не раз уявляв, та сили забракло. Натомість пестив її посивіле волосся й відчував, як жінка дрібно-дрібно тремтіла.

— Твій, — прошепотів Іван і поцілував Марію у заплакані очі.

Примирення

Вони жили, як голуби: то він вилітав у двері, то вона - у вікно. Врешті розлетілись у різні сторони. Петро таїв сімейну драму у собі, ніде про Ольгу кривого слова не зронив, а вона кляла його на все містечко. При цьому ніколи не називала колишнього чоловіка по імені, а все над прізвищем збиткувалась:

— І де те Покотило взялося на мою голову? Хай котиться, звідки

прикотилось!

Петро, було, "закотився" до якоїсь молодички, але пробув у неї недовго: не зійшлися характерами. А Ольга з часом втомилася клясти Петра, вже не отримувала від цього втіхи.

Людмила, кума Покотилів, вирішила, що настав момент, коли Петра і Ольгу можна примирити. Вчора ще було рано, бо зашпори трималися, а завтра може бути пізно: або він десь засватається, або вона візьме приймака - не одинакувати ж довіку.

Петро прийшов у гості сам, а Ольга з нерозлучною подружкою Віркою. Як і годиться, випили по чарчині-другій, та й веселіше стало. Петро не був мастаком на балачки, то й від третього тоста віднікувався, та господиня наполягала: єдиний мужик за столом, мусить жінок вшанувати. Встав Петро, прокашлявся, та й сказав те, що почув колись у якійсь компанії:

— Жінки дарують життя, прикрашають його і відбирають. Тож вип'ємо тільки за два перших пункти.

Засміялися. Випили. Ольга жувала огірок і видно, перелопачувала в голові думки. З трудом завершивши цей процес, бо випита горілка заважала, вона враз набундючилась:

— То це я в тебе життя забираю? Якого ж дідька ти сюди прикотився? Викочуйся!

— Та я ж мав на увазі... — Петро спробував виправдатись, але Ольга вже запрягла свого коника.

— Знаю, що ти мав на увазі, — завершала вона і кинула огризок огірка в Петрове обличчя. — Ви чули? Я в нього життя відібрала... Та кому ти, такий малахольний, потрібен? Якби не я, то тебе вже давно б кури загребли.

Петро - за шапку та в двері! Примірилися, називається! Йшов невідь куди. Палахкотів злістю і образою, та різдвяний мороз остуджував.

Пригадував, як все починалося. Років зо два після весілля на жінку руку не піднімав, хоч і допікала йому своїми брехнями. Брехала тоді, коли в цьому не було і найменшої потреби. Видно, жити без цього не могла. Цілий день біля телефона просиджувала, теревенила з кумасями і подружками, кісточки всім

знайомим перемивала.

Довго терпів Петро, та якогось дня йому наче дразку у душу загнали. Прийшов на роботу, а касирка, така ж балакуча, як і його Ольга, стала Сашка, Петрового напарника, розхвалювати: гляньте, який охайний, не тільки сорочка, а й шнурки в черевиках наprasовані. Не те що інші шофери. І як це йому вдається?

Сашко, який ніколи за словом до кишені не ліз, пояснив:

— Секрет дуже простий: люби жінку, як душу, а тряси, як грушу. Я її кожен тиждень, по суботах, б'ю. Бо жінка небита, що коса неклепана.

— А чому по суботах? - здивувався тоді Петро.

— Бо треба, щоб система була. Якщо кожен день бити, то руки болітимуть.

Петро сором'язливо оглянув свою зіжмакану, блискучу в окремих місцях вдяганку - наче цвях у тім'я загнав. А в суботу присікався до дружини: чому штани не випрані, сорочка не

випрасувана?

— А в тебе що, рук нема? - здивувалась Ольга. - Замість того, щоб дурниці варнякати, краще борщ зварив би.

Петро її навіть не вдарив. Тільки за коси схопив і на підлогу кинув. Та ще штрикнув трохи ногою. Було і крику, і вереску. Теща, наче на пожежу, примчалась. Петро тоді і бовкнув те, що на роботі почув: щоб був порядок у домі, щосуботи треба жінку бити.

А в понеділок теща потягнула Ольгу до начальника автоколони, розповіла йому про Петрів виховний метод. Пожурили чоловіка, посоромили - на цьому все і скінчилось.

... Людмила вгамовувала Ольгу, а Вірка хропіла під столом, бо прийшла сюди вже добряче "запряжена". Пили і балакали, балакали і пили.

— Та він ще на колінах до мене прикотиться, - не вгавала Ольга. — Та я тільки моргну бровою, і до мене мужики у чергу стануть. Не віриш?

— Вірю, вірю, — прагнучи залагодити конфлікт, підспівувала Людмила.
— Давай, кумасю, ще по одній. Щоб наша доля нас не цуралась.

Хотіли розбудити Вірку, щоб приєдналась до компанії, та її десь не стало. Людмила тверезіша була, то кинулась по закапелках, та гостя наче крізь землю провалилась — тільки пальто і шапка zostалися.

Ніч оповила містечко. Мороз аж тріщав. Жінки кілька годин обстежували вулиці, та даремно.

— Ой, Вірусенько, ой, подруженько! - затужила раптом Ольга. - Ой, ріднесенька, золотесенька... Ой, кісточки твої вже змерзли на трісочку...

Скінчивши голосіння, Ольга перейшла до конкретних справ:

— Ти, Людко, напечеш пирогів з горохом, а я вінегрету зроблю, капуста наварю. А домовину в комунгоспі замовим — там у мене кум працює.

Знайшли Вірку аж за північ у наметі під тином ледь живу. Не могли звести, бо самі на ногах ледь трималися, то волокли по снігу, голосячи та приказуючи на всю околицю. У теплі Вірка зігрілась, відійшла і потягнулась до чарки. Скоро вона знову зсунулась під стіл, а Ольга впала головою у вінегрет — так і спала.

Проснулись усі майже разом. Людмила кинулась готувати каву, Ольга звільняла обличчя від вінегрету і безугаву говорила:

— От побачите, те Покотило ще до мене прикотиться. Так ворожка сказала.

А Вірка десь з-під стола затигнула пісню:

— Мені ворожка ворожила...

У Києві, на Майдані...

Тисячі причин можна знайти, аби переконати самого себе, що їхати до столиці немає як. То робота стримує, то домашніх проблем вистачає, то здоров'я підводить, то рідня хвилюється... Одним учасником там буде більша чи менше - яка різниця?

Але тут же згадуєш, як “бригадири” з числа сільських начальничків і

горе-педагогів розносили гроші бажаючим продати свій голос провладному кандидату, як начальник райвідділу культури не те що безкультурно, а злочинно залякував перед виборами культпрацівників, як п'яний комуніст (член комісії!) в день виборів безкарно зустрічав людей біля дільниці словами: “Голосуй за Януковича”, як у лікарні напередодні голосування хворих людей замінювали здоровими і “політично надійнішими”, як “заміновували” дільниці з найбільшою кількістю голосів за В. Ющенко в першому турі... Усвідомлюєш: гріх спостерігати за київськими подіями по телевізору в теплій квартирі, коли твої одnodумці у промоклому взутті не залишають майдану, вирішивши захистити свій вибір, рішуче покласти край небувалому розмаху фальсифікації. Отже, однозначно: треба їхати!

Земляки

Завдяки редакційним посвідченням нас із другом-земляком, парламентським оглядачем “Голосу України” Анатолієм Бенем пропустили до наметового містечка на Хрещатику. Пройшли з десяток метрів, як хтось гукає.

Поруч з колишнім директором Оратівської середньої школи, пенсіонером Вільяміном Скрипком стояла в минулому наша колега, а донедавна - керуюча справами Оратівської райради Юлія Мороз. Виявилось, що на знак протесту проти цинічного фальшування виборів у районі вона ще до голосування розрахувалась з роботи і відкрито підтримала опозицію.

Тут же зустріли й географічних сусідів оратівчан - представників Липовецького району. Їх керівник Володимир Дишкант з гордістю розповів про те, що район в обох турах мав одні з кращих в області показники за В.Ющенко. Він особливо високо оцінив вчинок начальника відділу освіти райдержадміністрації Володимира Кудима, який рішуче відмежувався від брудного проведення кампанії за Януковича і закликав до цього ж усіх педагогів.

Тут також перебував головлікар Зозівської дільничної лікарні, котрий

категорично відмовився від злочинного “бригадирства” у підкупі виборців і розвінчав його місцевих організаторів.

Мине дві доби, і невеличкий пікет липівчан ми зустрінемо пізньої пори біля приміщення Національного банку.

— О, земляки, — жартуємо, — вам дістався найбагатший об'єкт!

— А подивіться, що на ньому написано, — в тон відповідають вони.

На обидві половини дверей було приклеєно напис: “Тигіпку вхід заборонено!”

По-своєму вразили калинівчани. Коли під час оточення Кабміну ми побачили трафарет з відповідним написом, запитали людей, з якої саме Калинівки приїхали, бо таких назв в Україні багато.

— Звичайно, з вінницької! — усміхається жінка, прізвище якої в тому шумі й не записали. — Але ми приїхали не просто так, а з музикою!

Поруч духовий оркестр шкварив польку на два боки. Притому грав дуже гарно. Молодь танцювала не настільки ж вміло, але зігрівалась.

— З якого колективу оркестр?

— Просто хлопці зібрались і поїхали підтримати акцію протесту. А з музикою нам і веселіше, і тепліше.

Народні “фортеці”

Український дім став першим місцем, де мітингуючі могли обігрітися і поспати після двох діб перебування на мокрому снігу. Багато хто засинав, лише сівши на стілець, інші - стелили матраци. Оперативно організували харчування.

Раптом серед протестуючих у будинку з'явилися три підозрілі особи — без помаранчевої символіки, зате двоє — із зарубцьованими шрамами на обличчях.

— Де тут п'ятий канал? — російською запитують вони.

Кореспондент й оператор опозиційного телебачення справді незадовго до того були тут, але десь зникли.

— А для чого він вам?

— Ми привели людину, яка сиділа разом з Януковичем.

— Де вона?

— Десь позаду. Відстає.

І тут до будинку заходить чоловік з мегафоном:

— Говорить начальник охорони! Всім чоловікам вийти на вулицю!

Жодної паніки нема, всі виходять спокійно і зосереджуються навколо будинку.

В цей час на площу перед ним підїжджають до десятка мікроавтобусів. Хто там? Спецназівці? Донецькі? Цього не знає ніхто. Ми стоїмо — вони стоять. Ніхто з бусиків так і не вийшов. Нарешті колона вирушає в напрямку стадіону “Динамо”. Мабуть, то донецькі, бо там їхній табір. Тимчасові мешканці Українського дому повертаються на свої місця. Але охорона з числа приїжджих мітингуючих посилюється.

Названий дім немаленький. Але його та наметового містечка було замало для розміщення сотень тисяч людей. Наступного дня ця проблема розв'язувалась рішуче, але не без гумору. Народний депутат Юрій Луценко з арени майдану заявив, що має дві новини: одну добру, а іншу — погану. Почав з поганої, мовляв, керівник Укрпрофради Олександр Стоян закликав Президента Кучму ввести в країні надзвичайний стан. А потім була добра новина. Пан Юрій запропонував членам профспілки піднятися в апартаменти цієї найближчої до майдану споруди, яка є їхньою власністю. Там вони мають повне право і зігритися, і відпочити. Очолив той недалекий похід лідер незалежних профспілок, народний депутат Михайло Волинець, до речі, наш земляк з Новоживотова Оратівського району. А що відбувалось у кабінеті Стояна, хтось з ораторів розповість потім зі сцени. Мовляв, провладний проффункціонер навіть не забрав зі столу знімків дружини й дитини, а ось портрет того, проти кого бурлить Україна, про всяк випадок прихопив з собою.

Поступово “народні володіння” розширювались. Кажуть, що Олександр Омельченко посприяв заселенню мітингуючими Жовтневого палацу, а також дозволив їм користуватися частиною приміщення Київської міськради.

Символом незламності залишалось наметове містечко. Мало не щонаочі його мешканцями обговорювались можливі напади й провокації. Тому по всьому периметру — пильна варта. Разом з тим вона охоче вступає в розмови з добродушними столичними бабусями, котрі приносять теплі шкарпетки, щось поїсти, гарячого чаю чи кави. Щось міцніше в таборі заборонене, аби самі мешканці не опинились у ролі провокаторів.

Безсонні ночі

Як правило, ми ночами не спали. Обов'язково навідувались до учасників мирної облоги Адміністрації Президента. Просили їх пропустити до прикритих великими щитами спецназівців, аби спробувати поспілкуватись. Відмова була категоричною. Воно й зрозуміло: провокатор може застатись не лише журналістським посвідченням. Зате словесні заклики: “Міліція — з народом!” тут майже не вщухають.

Лише під ранок, коли вже мало розвиднятись, надто хилило на сон. Біля наметового табору стояли бусики з працюючими двигунами, в яких можна було обігрітись. Однієї ночі ми подрімали без пригод. А наступної - без них не обійшлося.

— Хлопці, можна у вас перепочити? — запитуємо.

— Будь ласка.

Двоє з нас одразу ж заснули, а один після незвичної кількості кави лише злегка задрімав. Раптом бусик рушає і їде. — Куди ви направляєтесь? — Як куди? До Львова!

Були б заїхали. Знаходимо інший автобус. Тільки заснули, як надійшов сигнал тривоги: між Кабміном і Адміністрацією Президента з'явилося до чотирьох десятків автобусів з міліцією — потрібно підсилити блокування входів.

Піднімаємось разом з іншими в напрямку вулиць Банкова й Садова. Як

міліцейські, так і протестні кордони пропускають лише після пред'явлення посвідчень. На зміну Анатолію Беню, який їде писати терміновий матеріал, прибуває його колега Людмила Коханець. Багатьох кабмінівців, котрі не можуть потрапити на роботу і кучкуються в одному місці, вона знає особисто і заводить з ними розмови.

— Знаєте, що розповідають? — ділиться згодом Людмила. — Насправді вони раді цій облозі і не можуть дочекатись зникнення В.Януковича з Кабміну. Кажуть, що вже несила терпіти його хамське ставлення до людей.

Дискусії з донеччанами

Позбавлені підтримки своїх організаторів і (на перших порах) киян, першопрохідці В.Януковича в столиці просто розбіглись. Ходили подібні до правди легенди, що пити в них було що, а ось закушувати нічим. Коли ж кияни почали їх також підгодовувати, частина донеччан й собі причепила помаранчеву символіку. А поспілкувавшись з мітингуючими, переконались, що прихильники Ющенко не такі страшні, якими їх дехто намагається змалювати на Донбасі.

У зв'язку з цим нам дуже хотілось поспілкуватись із східними гостями столиці. Отож, коли дізнались, що біля стадіону “Динамо” сиротливо виділяється до десятка біло-синіх прапорів, направились туди. Натрапили спершу на шахтарів з міста Селідове.

Розмова вийшла доволі дружелюбною. Але відчувалось, що опонентам бракує об'єктивної інформації. Скільки грошей в Ріната Ахметова і наскільки він збагатився лише за рік прем'єрства В. Януковича, це для них таємниця за сімома замками. Склалось враження, що вони навіть не знають, хто прихватував “Криворіжсталь”.

Дивно звучали і такі їхні аргументи: краще свій бандит (до речі, це слово в оцінці донеччанами Януковича дуже поширене), ніж чужі американці. Головне - він матиме добрі стосунки з Росією. Але коли ми нагадали

опонентам, що під тими ж проросійськими гаслами і за підтримки тих же комуністів, котрі стали ще куди дальшими від людей, десятків років тому проходив Л.Кучма, вони майже капітулюють. Бо ставлення в них до Л.Кучми від нашого практично не відрізнялось.

Якщо рядові шахтарі з нами охоче спілкувались, то якомусь їхньому начальничку це зовсім не подобалось.

— Не толкайтесь! Не толкайтесь! — раз-по-раз вигукував він, хоча ніхто нікого й не збирався штовхати.

А з протилежного боку донецької делегації енергійна жіночка з білоголубим шарфом на багатотисячне скандування “Ющенко!” вигукувала: “нікагда!”.

— Єслі Януковіч не пройде, ми отсоєдінімся к чертям! Хватіт корміть вас, дармоедов! — аж трясло її.

Голоси правди

Київ не знав інформаційної блокади. Йому були доступні 5-й телеканал, Інтернетвидання, опозиційні газети. А периферія здебільшого дізнавалася правду тільки з “Сільських вістей” і телерадіокомпанії “Ера”. Ці “солні” голоси істини губилися у гучному хорі брехливих ЗМІ, які керувалися темниками, розробленими в Адміністрації Президента, у запопадливому лакействі журналістів-прислужників кримінально-олігархічного режиму. З перших днів “оранжевої революції” інформаційний простір було заповнено новим змістом і новими формами. Потужним джерелом інформації стала центральна трибуна, розташована на майдані Незалежності. Голоси з неї лунали на весь світ. Згодом телеекрани з’явилися в наметовому містечку, біля Кабміну. З них люди дізнавалися про найгарячіші події.

22 листопада, тобто в перший день після другого туру виборів, учасники руху опору з рук у руки передавали всеукраїнський інформаційний бюлетень “Так!” Він за розмірами схожий на колгоспну багатотиражку, але місця у ньому вистачило для висвітлення найголовніших проблем. “Цвяхом” номера було

повідомлення, що всенародно обраний Президент Віктор Ющенко оголосив громадський рух опору “За чесні вибори” і закликав громадян України захистити свій вибір.

Бюлетень виходив щоденно. 24 листопада він опублікував звернення Ющенка до Збройних сил і правоохоронних структур із закликом переходити на сторону народу. Тут же була вміщена громадянська інструкція для учасників акції протесту, картосхема центру столиці із зазначенням її “гарячих” точок: Верховної Ради, Кабміну, Адміністрації Президента.

Появились спецвипуски газети “Свобода”. Її другий номер (24 листопада) увінчувала “шапка”: “Нас не здолати!” Ці слова ввійшли до лозунга, який почала скандувати уся столиця: “Ми разом. Нас багато, і нас не подолати”. Спецвипуск повідомив, що брати Клички повернулись з-за кордону до Києва, аби підтримати Ющенка, а дружина Медведчука втекла у Португалію. Що Микола Білоконь наказав викрасти Юлію Тимошенко й вивезти у Росію, а Луганська сесія облради заборонила трансляцію 5-го телеканалу.

Інформаційно-насиченим був наступний день. Спецвипуск “Правда переможе”, бюлетень “Так!”, “Гарячі вісники” (їх вийшло цього дня кілька) повідомляли: після Українського дому, який став першим форпостом “оранжевої революції”, прихильники Ющенка стали господарями Будинку профспілок і Жовтневого палацу. Штаб Ющенка оскаржив результати виборів у Верховному Суді. Створено Комітет національного порятунку, який закликає владу переходити під його підпорядкування. Оголошено початок безстрокового політичного страйку. СБУ зайняла народну позицію. Кадрові офіцери УМВС Вінниччини заявили про підтримку Ющенка. Марчук передбачає перемогу опозиції. Журналісти УТН протестують. Міністр освіти заборонив переслідування студентів...

Ці новини вселяли у душі страйкуючих віру і надію, підбадьорювали, закликали до мужності і терпіння.

26 листопада друковані видання майдану теж додавали оптимізму. “Гарячий вісник”, який оперативністю і духом нагадував “бойові листки” Великої Вітчизняної, повідомив: закарпатська міліція підтримала Ющенка,

Марчук закликає спецпідрозділи не виконувати ніяких завдань стосовно демонстрантів, на майдані з'явилося 300 курсантів академії внутрішніх справ з оранжевою символікою...

Ми були свідками, як колона курсантів академії МВС спускалась до майдану вулицею Грушевського. “Помаранчеві” з обох боків вулиці скандували: “Міліція - з народом”, а майбутні офіцери і генерали усміхалися у відповідь і привітно махали руками.

Четвер, 25 листопада, став визначальною віхою для журналістів “Голосу України” і “Урядового кур'єра”. Напередодні ЦВК ухвалила постанову про обрання Президентом України Віктора Януковича, і високопосадовці з Кабміну вчинили шалений тиск, щоб її було надруковано, незважаючи на заборону Верховного Суду оприлюднювати результати виборів до розгляду їх оскарження. Колектив “ГУ” рішуче відмовив провокаторам, розуміючи, що публікація постанови ЦВК відкриває несправедливий шлях до інавгурації Януковича, що значно загострило б протистояння у суспільстві.

В п'ятницю, ще до початку робочого дня, наша журналістська бригада у складі парламентського оглядача “Голосу України” Анатолія Беня і авторів цих рядків завітала в “Урядовий кур'єр”. Нас цікавило, чи вистояли наші колеги, чи не піддалися вони на вмовляння, шантаж, підкуп. Вистояли, хоч, як згодом повідомлять ЗМІ, їм пропонували сто тисяч доларів підкупних. Але представники Кабміну Табачник і Толстоухов самовільно поставили рішення Центрвиборчкому у номер і відправили його для друку без підпису редактора.

Тільки завдяки громадянській позиції журналістів і друкарів готові примірники газети було вилучено народними депутатами, і вперше за 14 років свого існування “Урядовий кур'єр” не вийшов,

“Листопадова революція” підписала остаточний вирок журналістам-лакеям, які довгий час дурили людей, видаючи бажане для їхніх грошовитих господарів за дійсне. Їм доведеться відповідати. Якщо не перед законом, то перед людьми.

Творча палітра

Про підтримку Ющенка заявили відомі в нашій державі і за її межами митці: письменники, актори, співаки, художники, музиканти. З головної сцени України у ці дні лунали голоси Ади Роговцевої, Дмитра Гнатюка, Ніни Матвієнко - всіх не перелічити. Молодь тепло сприймала сучасні мелодії у виконанні своїх кумирів: Олександра Пономарьова, В'ячеслава Вакарчука.

Та ми побачили на вулицях Києва й іншу творчість - народну, яка проявилась у кмітливих частівках, віршованих мініатюрах і навіть у лозунгах і закликах. Приміром: “Кидайте щити - ми ваші брати” (це до спецназівців); “Ми разом. Нас багато і нас не подолати”; “Донецьк, Донбас, приєднуйтеся до нас”. Це, так би мовити, нейтральна лексика. Але є й емоційніша, в якій чітко проглядається позиція авторів: “З Ющенком - сила, з Кучмою - могила”, “Зека - на нари, студентів - на пари”, “Харьков не допустить зла: Хам ответит за “козла”, “Як прийде до влади яйце дурнувате, тоді Україні ніколи не встати” тощо. Звісно, це грубо, але, як мовиться, з пісні слова не викинеш.

Варта виокремлення скульптурна творчість. У перші дні всенародного страйку ми побачили тільки сніговик з оранжевою символікою, встановлений поблизу Жовтневого палацу. А згодом ціла галерея снігових скульптур з'явилася на пагорбі поблизу Кабміну. Тут було вже більше сюжетної винахідливості.

Народна творчість проявлялась і в інших сферах, зокрема, у виготовленні лялькових образів, казкових персонажів. По майдану носили скелет олігархічно-кланового режиму, а біля Верховної Ради - ляльку, що уособлювала діючого Президента, якій жінки з помаранчевою символікою щедро роздавали дулі.

Повсюди, як тільки увечері заговкала центральна сцена, зринали пісні - у музичному супроводі і без нього. Біля Адміністрації Президента, вхід до якої перегородили спецназівці, ющенківці співали пісню про матір. Це було в ніч з 23 на 24 листопада - одну з найтривожніших. А в інших місцях страйкарі виспівували “Червону руту”, “Ніч яка місячна”.

На ходу народжувались частівки, співомовки, на мелодії популярних

пісень накладались слова з новим змістом. Появлялись нові поезії. У міському саду з'явилась капела барабанщиків. Вони вибивали ритми у днища обрізаних бочок, завезених сюди для обігріву людей. А поруч молодий канадець, безперервно розмахуючи своїм національним прапором із кленовим листком, вистукував щось бентежне й хвилююче у металевій кружці, прикріпленій до деревка. Навіть у підземних переходах у ці дні лунала музика оптимізму, оновлення, очищення від скверни.

24 листопада ми завітали у конференц-зал будинку профспілок. Виступав молодіжний вокальний ансамбль, який славив Бога, Україну і її народ. Слухачі - зморені від недосипання і холоду страйкарі - не запитували співаків, до якої конфесії вони належать. Головне, щоб вони у відповідальний для держави момент були разом з народом.

В народній творчості не було хамства, ніхто не використовував лексики Гаранта Конституції і його оточення. Це є творчість нової епохи, що базується на кращих традиціях народу.

Аура добра

Вражає високий рівень культури і духовності учасників всеукраїнського страйку. У нас склалося враження, що на київські вулиці і майдани вихлюпнулися надовго приспані гени, взяті у спадок від лицарів-запорожців і всіх кращих представників нашого народу. Доброта, щирість, привітність обеззброювала "донецьких", котрі приїхали "звільнити столицю від бандерівців". Їх зачаровувала мелодійна українська мова, дивувала безкорисливість. Міф про те, що страйкарі отримують гроші від Ющенка, розвіявся, як дим.

... Переагітовані побаченням і почутим у Києві донеччани покинули свої намети біля Кабміну. Залишився тільки один, який, мабуть, не розрахував сил, вжив зайву норму спиртного й заснув. Він вже домерзав, коли його виявили перехожі кияни." Забрали до себе, обігріли, напоїли чаєм, дали теплий одяг -

якийсь чоловік зняв светр із себе. Хлопець виборсувався з похмілля і ніяк не міг втямити, що відбувається.

— Та я ж за Януковича, - бурмотів він. - Чому ви мене рятуєте?

— Тому, що ти українець, тому, що ти людина, - відповіла йому одна із киянок.

На столичних вулицях ми не почули жодного “кривого” слова на адресу спецназівців, які охороняли Верховну Раду, Кабмін, Адміністрацію Президента. Навпаки, скрізь лунало доброзичливе: “Міліція - з народом!” У ці дні ми побачили справжнє обличчя Києва. Не тільки на центральних вулицях, а й у Дарниці і Голосієвому, на Лук'янівці, Деміївці і Шулявці. Мешканці столиці, завваживши помаранчеву символіку на нашому одязі, вітали нас, як близьких і рідних людей, зі сльозами на очах молили відстояти демократію.

Незабутнє враження: ескалатори метро, що рухаються назустріч, багатоголосе “Ющенко!” з обох потоків, що злилося воедино. Подумалось, що таку підтримку народу не розчавити ні спецназами, ні бронемашинами.

Дивно, але все сміття, що накопичилось у нашій лексиці десятиліттями і століттями, раптово десь поділось. На київських вулицях зникли матюки, їх ми чули хіба що серед ночі від випадкових перехожих, які, мабуть, допізна засиділись в якомусь кабачку, та ще від п'яненьких повій, що повертались зі своєї роботи. Мова дзюрчала, як джерельна вода. Царський міністр Валусь, який її заборонив, десь-то помер би від розриву серця.

... Ввечері, 25 листопада, будинок Верховної Ради тричі обійшла дивна процесія із хрестами, образами і символікою Віктора Януковича - чи то благословляла парламент, чи то вигонила з нього сатанинський дух. Попереду ступав чоловік, зовсім не схожий на священика - його одяг нагадував удыганку київських бомжів. Пікетувальники, мимо яких проходила ця невеличка група, дивилися на неї із співчуттям. Хтось гукнув “Ганьба!”, але його не підтримали. Десь-то, подумали: Бог їм суддя.

Ми переконалися: все, що останніми днями діялось у столиці, ніколи не повториться. Це був яскравий вияв не тільки мужності і героїзму, а й великодушшя і людської краси. Історія пробачить своїм героям неголені

обличчя і непривабливий одяг. Історія назве в їхню честь майдани і вулиці столиці.

Ми переконалися, що наш народ і справді є народом, “якого правди сила, ніким звоєвана ще не була”.

(У співавторстві з Миколою Кавуном)

“Самооборона” переходить у наступ

Відстань від київського майдану Незалежності до майдану Василя Стуса у Вінниці — рівно два роки і два місяці. Для історії це коротка миттєвість, а для українців це був час надій і розчарувань. Ми на все горло кричали, що нас багато і нас не подолати, і це справді було так, поки усіх об’єднував Майдан. А потім розпочався поділ портфелів — явище ганебне і принизливе. Велич і духовна краса народної революції зблякли під нікчемністю прислужництва і пристосуванства. Влада, по суті, опинилася у “любих друзів”, а згодом перейшла до ревних кучмістів. Як сказав колись гоголівський Тарас Бульба, сила подолала силу. Справдилися прогнози оракулів: революцію роблять герої, а її плодами користуються мерзотники.

Всі без винятку партії себе скомпрометували, і в цій ситуації найоптимальнішим варіантом встановлення справедливості є, мабуть, “Народна самооборона”. Символічно, що цей новий громадянський проект під лідерством Юрія Луценка стартував саме 23 січня — відразу після дня Соборності. Символічно й інше: Вінниця є центром України, яку часто західняки називають москальською, а східняки — бандерівською, яка однаково пам’ятає і більшовицького воєводу Миколу Щорса, і отамана самостійників Симона Петлюру. Майдан, який тепер залишиться в історії України, носить ім’я, яке має об’єднувати всю нашу державу, бо Василь Стус народився на Поділлі, жив на Донбасі, а боровся з більшовицьким режимом і похований у Києві. Поруч із площею Стуса розташована могила січових стрільців, а через дорогу — у парку культури і відпочинку — могили безневинно убієнних жертв червоного терору.

Вони теж воляють про справедливість.

Сценарій дійства на Стусівському майдані — це зменшена у масштабах копія подій, що два з лишком роки тому відбулися у Києві. Хоч є і відмінності. Вінничани не скандували прізвища нового лідера, і поруч з Луценком не було “любих друзів”. До нашого міста приїхав лише один його соратник — Тарас Стецьків.

Найбільший, як ми вважаємо, “мінус” нового проекту — це квапливо сформований список обласної координаційної ради НС. В ньому є люди, далекі від ідеї справедливості, які її розуміють упереджено, егоїстично. Біда, що і в деяких районах до громадянського руху проникають пройдисвіти, які зганьбили себе на службі в правоохоронних органах.

На анкетах, які роздавали 23 січня бажаючим вступити до Народної самооборони, вказано де це можна офіційно оформити: вул. Ширшова, 3. Наступного ранку квапимося туди. Обійшли цей великий будинок із “фронту, флангів і тилу”, але так і не побачили ніякої символіки, яка б нагадувала про офіс чи штаб. На вхідних, наглухо закритих дверях, єдиний напис: “Дзвінок не працює”. В коридорі кілька відвідувачів. Із розмов чуємо: НС — це остання надія. Вчора вони були на майдані біля “книжки”, слухали запальні промови Юрія Луценка і Тараса Стецьківа, а сьогодні прийшли сюди, у “штаб”, щоб вступити до нової сили, яка обіцяє відновити справедливість. Нашу увагу привертає жінка на двох милицях. Це Литвин Любов Кузьмівна, родом з Теплицького району, проживає у Вінниці. Каже, що не може взяти участь у марші справедливості, бо на милицях у Київ не дошкандибає. Вирішила віддати свою пенсію, щоб її замінив хтось молодший. До розмови приєднується інша жіночка, теж вінничанка:

— Немає більше сили терпіти образу і приниження. У партіях зневірилась. Вся надія — на Луценка.

Люди йдуть сюди, щоб поділитись своїми бідами, знайти захист від чиновницької сваволі. А їх у тісенькому кабінеті зустрічає чемний і ввічливий юнак, якому, видно, відведена роль технічного секретаря: оформити заяви. На всі запитання він відповідає:

-Звертайтеся до Катерини Євгенівни. Щоправда, її зараз нема. /К.Є. Лук'янова — це голова обласної громадської організації “Антикримінальний вибір”. Вона разом з Йосипом Вінським і Юрієм Луценком вийшла із Соцпартії після її приєднання до проурядової коаліції. Антикримінальники колективно ввійшли до НС, і їх низові структури стали основною опорою створеного Луценком громадянського руху/.

Отак! Вчора у центрі міста все було урочисто і гарно: палкі промови, прапори, музика, салют, а сьогодні на маловідомій вінничанам вулиці все по іншому: один стілець в обдрашпаному коридорі і дрібненьке оголошення “Дзвінок не працює”.

Щоб здолати тернисту дорогу

Євген Таранюк, підтриманий вінницькими літераторами для вступу в Національну Спілку письменників України, автор збірки “Пора”, про яку тут мова, приходить у князівство слова зі своєю позицією. Він вже пройшов значну частину життя і остаточно визначився у своїх пріоритетах. Є. Таранюк — професійний журналіст і більшу частину свого свідомого життя аж досьогодні працює власним кореспондентом газети обласної ради “Вінниччина”, у якій пройшли трудовий гарт чимало письменників. Настав час прилучитися до них і Євгенові — лірику, який досить переконливо інтерпретує морально-етичні характеристики сучасного українця та соціокультурні істини доби.

Між журналістикою і художньою творчістю відстань незначна. У пресі доводилось трудитись Іванові Франку, знаменитому чеському публіцистові і поету Гавлічку-Боровському, Ернесту Хемінгуею, в обласній газеті працював витязь української поезії Василь Симоненко. Із журналістськими дипломами ввійшли в літературу поети Б. Олійник, П. Перебийніс та ін. Професія журналіста хоч і поглинає повсякденним інформативним потоком, але живить творчу активність.

Ця апологія автора “Пори” видається цілком формальною, якщо прочитати його вірші. Не вникаючи в метафоричні лабіринти, він легко і привабливо пише їх не для розваги, а викладає на папері те, що, сказати б, заборгувала душа перед світом. Для Є. Таранюка вірші є внутрішньою потребою говорити так, як вібрує його творча снага. Вчитавшись в його кореспонденції і ліричні вірші, знайдете у них чимало спільних мотивів і ракурсів світобачення. Та чи жертвує поет публіцистичними матеріалами задля лірики? Ні, у ліриці він здатний сказати навіть глибше, слово тут стає гнучкішим і мобільнішим. На цьому вдосконалюється і журналістське перо.

Поетів молодшої генерації зазвичай оцінюють з позиції їх перспективності, у надії, що вони скористаються часом, що в них попереду, і винесуть з нього багатий творчий ужинок. Такий підхід не завжди виправдовує себе, тому що чимало молодих людей з різних причин залишають перо, а то й

починають скептично ставитися до Слова. Що стосується Є. Таранюка, то він прийшов з віршами, які переконують, що за професійним журналістом стоїть письменник з набутком життєвої мудрості.

Я не випадково згадав В. Симоненка. Автора “Пори” можна вважати спадкоємцем симоненківської традиції в літературі. У цих поетів дуже типові морально-етичні принципи. Улюбленим творчим прийомом Є. Таранюка є його посилання на авторитет Т. Шевченка, рядки якого він використовує як епіграфи. Отже, і Шевченко став для нього провідною зорею. Поет опирається на достойних попередників, не збивається на манівці, і цей вибір належить поважати.

У вірші “Альтернатива” Таранюк веде мову про вибір громадянської позиції. Як у Симоненка не існує альтернативи при виборі Батьківщини, так і в Євгена не існує вибору, коли йдеться про феномен правди:

Нам життя тлумачить корективи
До реальних планів та ідей,
Та нема тоді альтернативи,
Коли правду нести до людей.

Розвиваючи мотиви громадянської позиції, поет виступає не менш принципово у вірші Диктатура совісті“:

Диктатура зради і облуди –
Суть її мізерна і проста:
Це коли за срібняки Іуди
Продають і матір, і Христа.
Диктатура класу чи ідеї —
Жити в пеклі, наче у раю.
Диктатуру совісті моєї
Я лише одну і визнаю.

Такі вібрації душі досить часті і насичені афористичною завзятістю поета. Присвятивши вірш “Прощання” героїчному краянину В. Стусу, автор знову ж таки займає рішучу позицію: “Краще вмерти в тюремній неволі, ніж терпіти підлоту й обман”.

Ми можемо говорити про переконливе публіцистичне начало віршів Є. Таранюка. Його лірика раціоналістична, вона апелює до серця і до розуму.

Поєднання історичного минулого із сучасними проблемами визначає тему долі України у вірші “Крути”. У ньому поет не стільки малює картину трагедію Крут, як здеморалізованих торгашів здобутими цінностями Майдану. Подібним чином він розкриває долю України і у вірші “Межа”.

Справді, психологія вибору набирає великого значення у житті не тільки окремого громадянина, а й суспільства. Цій темі поет присвячує вірш “Вибір”:

Після століть принижень і розп’ять,
Опісля орд всіляких чінгісханів
Мої брати і сестри знову сплять
Або белькочуть щось, неначе п’яні.
Один себе вписав до дрібноти,
А інший йде по трупах у магнати.
Одні зарились в землю, як кроти,
Щоб іншим було легше розкрадати.
Життя питає: хто ти за один,
Чи ти не зрадив свого коріння,
І чи достойний ти громадянин,
А чи нікчемне і слабке створіння?

Так вірш за віршем поет послідовно веде головні теми свого громадянського вибору, виважені багаторічним досвідом і роздумами. Він не лукавить. Таким його знаю у повсякденному житті, у журналістській практиці. Різноманітне газетярське слово Є. Таранюка було і є домінантно щирим, максимально об’єктивним із врахуванням його патріотизму і високої моральної свідомості. Збірка віршів “Пора” викристалізувала і відгранувала цей моральний кодекс.

Крім громадянських віршів, у книзі є твори, що інтерпретують тематику побутову, а також поезії про інтимні людські стосунки, про кохання, розлуку. Можу стверджувати, що в літературу прийшов поет, який її цілком достойний — порядний у слові і ділі, що у час катастрофічного падіння загальної

моральності суспільства особливо важливо.

Євген ТАРАНЮК досі творчо активний і має шанс написати ще не одну поетичну збірку. Хотілося б дочекатися їх появи і успіху в читачів.

**Григорій Мовчанюк,
член Національної Спілки письменників України**

СПОГАДИ ПРО... МАЙБУТНЄ?!

Я не обмовився, пишучи заголовок своєї передмови до нової книжки публіцистики “КРАСА ВІРНОСТІ” розважливого і досить таки толерантного та й, безсумнівно, талановитого автора Євгена ТАРАНЮКА.

З перших рядків його усіх без винятку статей, відчувається, що автор не хоче нікого образити бодай якимсь неоковирним словом, не кажучи вже — грубим.

Природжена інтелігентність українця, який живе в краю, куди сучасна “цивілізація” імені Далласа приходять тільки через супутникові антени, і якщо вже не оберігає наше підростаюче покоління від своєї розбещеності, то вже не перетворює у циніків і безсоромників старших людей, які виростили на українських традиціях, звичаях, зберегли мову, а, отже, бережуть і наше майбутнє.

Саме до цих людей з глибоких провінцій, я відношу таких гарних і добрих за своїм стилем викладу свого толерантного письма Євгена Таранюка. Я знаю, що таких людей по всій нашій Україні тисячі, але, на жаль, уже не мільйони.

Мене як сатирика, інколи навіть дратує лагідність статей Євгена Таранюка, який не хоче нікого ні в чому звинувачувати і образити. Але мене ця Таранюкова лагідність й толерантність і стримує від гострішого злого слова. Вона мені нагадує і мою юність у прозі, коли я писав усі свої рядки з любов'ю до людей в ім'я Любові і до нашої мови, і до наших звичаїв, і наших традицій, і до нашої рідної України. Читаючи Таранюка, ти ловиш себе на думці, що постійно перебуваєш у стані психологічної невагомості: між цинізмом сучасних

українських міст з переповненими до самого нікуди квадратними ящиками з голубими екранами, з яких день і ніч ллється імпортна гидота, що купується за шалені-шалені гроші, аби весь той чорний бруд блакитній обробці, щохвилино, щосекундно виливати одразу на голови трьох поколінь просто у ваші кімнати через безмежний ефір чи всесвіт і чистотою повітря й душ провінційних містечок й далеких сіл України, в яких ще, незважаючи на загальну руїну, збереглися чарівні квітко-основ'яненівські, гоголівсько-гребінківські вечорниці, плетені віночки на головах незайманих українських дівчаток, вечірні співи народу — композитора і щирий сміх молоді, яка вибиває усе лихо закаблуками у місячному сяйві незабутньої української ночі.

Євген Таранюк тверезий письменник. Він чудово розуміє, що не все так гарно в нашому домі, як це йому хочеться. Може, саме тому, він і зайняв мудру позицію громадянина — борця в зовсім іншому обладунку. Обладунку романтика і саможертвника. Його рядки звернені до сучасних політиків: брехунів, циніків, а часто просто покидьків, ніби закликають — люди, будьте людьми. Не зраджуйте себе, не зраджуйте виборців, свого даного їм слова, не зраджуйте, врешті — решт, рідну матір і не продавайтесь за шмат гнилої ковбаси.

Прикладами порядності своїх ліричних героїв у публіцистиці, Євген Таранюк, ніби намагається, закликає і водночас мріє витравити з душ циніків і покидьків (хоча й розуміє, що нині це непосильне й неможливе ні для кого завдання) аморальність із всереспубліканського політичного “бомонду”. Але цей політичний аристократизм з японськими претензійними стравами — суші, роли — на паличці, не що інше, яка вічне ствердження формули — з села не втекло, а до міста не добігло. Таких уже не можливо перевиховати. Ставши на стежу брехні і водночас не баченої розкоші, такі людці ніколи не повернуться до свого минулого. Євген Таранюк, тверезо чи підсвідомо розуміє трагізм нашого часу, своєю надзвичайно актуальною публіцистикою мені нагадує сьогодні доброго дон Кіхота, який хоче повернути вчорашніх людей до людей не обличчям, а серцем, духом і, розповідаючи про наше вчорашнє минуле, про чистоту наших душ, ніби каже, будьте такими, як вони були колись, якими ви

самі були, коли вас мати народила. В цьому наше майбутнє, в цьому наше безсмертя і мою публіцистику сприйміть не як вчорашній день, а як прийдешній. Молю вас, закликаю.

Ось заради чого і я взявся за перо, аби написати кілька і своїх рядків про те, як я розумію публіцистику Євгена Таранюка, як я бачу його спогади про майбутнє, якщо прийдешнє нове покоління, чисте, як дитяча сльоза, прийде з думками, мріями і втілить в реальне життя наше славне минуле, ми зрозуміємо, що живемо не даремно. Ми ще раз і ще раз підтвердимо невмирущість нашої нації в її славному інтелігентному і доброму аж занадто консерватизмі нашого прекрасного села, бо кожний з нас переконаний: житиме село — житиме Україна. Українська Україна.

ОЛЕГ ЧОРНОГУЗ.

м. Київ

Ні додати, ні відняти

Євген Таранюк вже давно мав би бути членом Національної Спілки письменників. Принаймні, з 1996 року, коли вийшла його книжечка “Хронопіль”. Це два десятки оповідань, але яких! Слово честі, третину з них можна віднести до української класики. Доцільність і точність образних засобів, довершеність мови і змісту — ні додати, ні відняти. Окремі речі викликають той святий спазм, що є вершинним вістрям вражень — вони б’ють в саме серце.

Тематика оповідань переважно сільська, з органічним знанням місця події, її оточення і внутрішньої глибини, різних нюансів і людських характерів. Все це схоплено по-своєму, напрочуд точно, коротко, яскраво. Як на мене, то до кращих оповідань треба віднести “Яблука”, “Перебудова”, “Яшка Пеле”, “Вороги”, “Дефіцит”, “Прокляття”, “Варіати”, “Не журися, Людко”, “Жива вода для Настуньки”.

Щаслива іскорка, точніше, постійно присутній вогник Таранюкової прози — тонка іронія. Через усі тексти проступає ця барвіста веселка, розсипаючись

чудовими порівняннями, приказками і примовками, надаючи їм опуклості і чарівної повноти. "Хронопіль" вийшов у непривабливому виконанні. Вийшов малопоміченим. В гидкому поліграфічному каченяті мало хто побачив чарівного лебедя. Не розкрутили книжку. А жаль. Чудовий прозаїк заявив про себе через три роки талановитою повістю-казкою "Тяпляндія", що є своєрідним конгломератом пречудових сатири і гумору, які не можна сприймати без реготу. Це все про наше життя і порядки.

І ось Євген Таранюк пропонує на суд читачів нову прозову збірку — "Гармошка". До неї ввійшли кращі новели із "Хронополя", а також нові твори, написані впродовж останніх років на ті ж, вічні, теми; добра і зла, кохання і зради, совісті і паскудства. Автор продовжує кращі традиції української новелістики, зокрема Василя Стефаника, Григорія Косинки, Григора Тютюнника, котрих він вважає своїми літературними вчителями.

Впевнений, що ця книга Євгена Таранюка стане помітним явищем в сучасній українській літературі.

**Іван Волошенюк,
член Національної Спілки письменників
України з жовтня 1986 року**

Стежка до істини Євгена Таранюка

(мистецький вечір поета-земляка, письменника, прозаїка, публіциста)

Звучить пісня Т.Петриненка «Україна».

Далі на фоні цієї пісні **читець** декламує вірш Є.Таранюка
«Батьківщина».

Батьківщина

Якби почати все спочатку,
То я б подякував судьбі
Й себе усього без остатку
Віддав тобі. Віддав тобі.
Віддав би я тобі всю силу,
Свої гарячі почуття,
Аби цвіло і колосило.
Твоє життя. Твоє життя.
Вже не ходив би манівцями,
У диких нетрях не блукав
Людей із чесними серцями
Братами взяв. Братами взяв.
Не вмів я довго відрізнити
Високу правду від брехні.
Тебе не зміг я захистити.
Пробач мені. Пробач мені.
Тебе прикрив би від морозів,
Своїм диханням обігрів.
Твої я висушив би сльози.
Якби зумів. Якби зумів.
Твою недолю, твоє лихо
Я сам би вичерпав до дна.
Тобою б жив, тобою б дихав,
Бо ти одна. Бо ти одна.

Ведуча: Ці серйозні поетичні рядки належать, на перший погляд, простій, надзвичайно скромній людині, яка живе своїми трудовими буднями, звичним для нас людським життям. Проте, коли заглянути глибше в її сутність, то перед нами постає самотність особистість, творча багатогранна натура, з глибоким розумом і тонким відчуттям, справжнім гарячим патріотизмом, достоту порядна і принципова, яка живе, працює, творить за

власним моральним кодексом: бути чесним, справедливим, при будь-яких обставинах завжди залишатися людиною, перейматися болями, проблемами інших. Такий Євген Таранюк. Філолог за освітою, журналіст, власний кореспондент обласної газети «Вінниччина». За покликанням – поет, письменник, публіцист, прозаїк, автор творчих збірок, відомих на Вінниччині і Україні, член Національної спілки журналістів України, лауреат обласних журналістських конкурсів «Журналіст року», «Золоте перо». Євген Митрофанович сьогодні наш шанований гість, привітаймо його!

«Пісня про Іллініці». Виконує студентський народний хор ІДАКу.

Слова і музика місцевого композитора-аматора А.Грищука

Ведуча: Сьогодні ми відчиняємо двері у дивовижно-яскравий світ художнього слова Євгена Таранюка. Його твори – це нелегка стежка до істини, яку автор торує, наполегливо прокладає протягом всього свого свідомого життя, де не треба бути ані політиком, ані трибуном, щоб нести найвищу правду наших днів. Така позиція поета.

Читець 2: Вірш «Позиція».

Позиція

Можна очі на все заплющити
І у вуха заткнути вату,
Та не можна ніяк примусити
Бути крайньою мою хату.
Може, в душу комусь не лізтиме
Моя правда гірка й солона —
Я шукаю стежку до істини
Й не шукаю стежки до трона.
Продається усе й купляється?
Ні, не все. Не брешіть, панове.
Вашій логіці опирається
Моє щире правдиве слово.
Не віддам його на торговицю,
Хоч не матиму з нього зиску.
Воно чесно й відверто мовиться,
Без фанфарів гучних і блиску.

Ведуча: Ми щиро проймаємося гордістю за нашого земляка, зрощеного і випоєного багатющими нивами та джерельними водами рідної Іллінеччини. Ми пишаємося його талантом. Говорити про його поезію – це значить говорити про його гідність, про ідеали добра, істини, краси; про нездоланність правди і необхідність боротьби за неї, непримиренність до несправедливості і підлості. Це кредо митця.

Читець 3: Вірш «Кредо»

Кредо

Про місяць, про зорі, про срібну росу
Тепер дуже модно співати
Та я розумію ще й іншу красу –
Серця добротою багаті.
Я міг би співати про крилоньки брів,
Про карі чийсь оченята,
Мене ж болить доля тих блудних синів,
Які відцуралися тата.
Чорнобиль мені гіркотить полином,
Афган не дає мені спати.
Я чую душею, хто дихає злом.
Хто яму копає на брата.
Мені допікає біль сиріт і вдів,
Чиясь ненатоплена хата.
Мене печуть очі батьків і дідів,
Які наче хочуть спитати:
«Навіщо живеш ти в ці скрутні часи -
Для того, щоб їсти і спати?
Щоб друга свого за шматок ковбаси
Чи декілька гривень продати?»
Живу ж я для того, щоб правди ковток
Знедоленим людям подати,
Щоб пісня моя не ховалась в куток
Й могла від ганьби рятувати.

Ведуча: 2009 рік для поета став особливим, щедрим на важливі події .
Перша: вихід у світ його чергової різножанрової книги «Майдан».

Друга: прийняття до Національної спілки журналістів України.

Третя: став лауреатом обласного конкурсу журналістів «Золоте перо».

Четверта: виповнилась шістдесята річниця від дня народження.

Шановний Євгене Митрофановичу! Тисячний студентський колектив, а з ним і педагогічний- Іллінецького державного аграрного коледжу вітають Вас із знаменними подіями у житті . Зичимо щиро міцного здоров'я, людського щастя, нових творчих напрацювань і хай праця в ім'я рідного слова здоровить Вас духовно!

Запрошуємо на сцену! І з вітальним словом до Вас звертається директор коледжу Василь Васильович Пиндус.

**Вітальне слово директора. Квіти для ювіляра.
Вітальна пісня від студентського колективу.**

Ведуча: (Інтерв'ю з поетом. Також ще питання студентів із зали)

Євгене Митрофановичу! Настав час повідати нам:

- Як складався, стелився Ваш життєвий шлях?
- Як торували стежину до творчості?
- Як шукали істину в житті?

Розповідь поета. На екрані - демонстрація фактів із життя і творчості.

Ведуча: Основна професійна ваша справа – це журналістика. Ця справа нелегка. Вона вимагає від вас пильності, відвертості, правдивості, щирості.

Читець 3:Вірш «Журналісти».

Журналісти

На світі все можна купити й продати –
Маєтки й коштовне каміння.
Та тільки не куплять ніякі магнати
У нас із тобою сумління.
Рядки, що зовуть читача до любові,
Проходять крізь серце гаряче.
У ньому щоднини кожнісіньке слово

Страждає, сміється і плаче.
За те, що ми душі стривожені зцілим,
Можливо, й не буде подяки,
Однак під замовним чиймось прицілом
Ми знову підемо в атаку...

Ведуча: Цей вірш Ви присвятили своєму колезі по перу, по газеті, вірному товаришу, земляку Миколі Кавуніві. Він також сьогодні наш гість. Шановний Миколо Васильовичу! Ми запрошуємо Вас на сцену. Адже Ви знаєте Євгена Митрофановича, як ніхто більше. Тож просимо розкрити нам його краще як людину - журналіста, людину - поета, його життєві премудрості.

**Виступ М. Кавуна – журналіста , власкора «Вінниччини»,
гумориста- земляка.**

Подарунок гостю - пісня у виконанні студентів.

Ведуча: Євгене Митрофановичу, як журналіст - Ви відкрита, прямолінійна, серйозна людина. Як митець - романтична, вишукана, тонка і чуттєва. А який Ви у домашній обстановці? Чим Ви займаєтесь, крім написання віршів та матеріалів для шпальт, у вільний час? Що найбільше приносить насолоду?

**Розповідь поета. На екрані демонструються фотоматеріали.
Зокрема про улюблену справу – вирощування екзотичних рослин і дерев
в домашніх умовах.**

**Хореографічна композиція «Фантазія» у виконанні танцювального
студентського колективу.**

Ведуча: У нашому коледжі активно діє літературна студія «Слово» - майстерня юних поціновувачів художнього слова, майбутніх майстрів письменства. Плекає такі молоді паростки завідувачка бібліотеки коледжу, також поетеса Галина Бухта. На засіданнях студії студенти долучаються до творів відомих українських письменників і поетів, митців - земляків, а також розвивають свої задатки до творчості. Знають і багато віршів саме із ваших

поетичних збірок. До слова на сцену запрошую найактивнішого члена студії – Вікторію Білаш.

Виступ студентки. Інформація про кількість, роки створення, вихід у світ творчих збірок Є.Таранюка. Читає вірш «Про поезію».

Про поезію

Поету, кажуть, треба знати мову
Та й ще уміти вправно римувати.
Натхнення і талант - і все готово,
Слова самі піснями забринять.
То правда все. Але не в тому сила,
Мені здається, що не тим вірші
І дні тяжкі серця наші палили,
Любов і зненависть будили у душі.
Бо не запалить серце точно рима,
Яку хтось вимучив за місяць чи за ніч.
Ні, інша сила, буйна, незборима,
Вогнем і пристрасстю напоює ту річ.
Ні, інша сила так цілющо діє,
Словам велику надає вагу,
Бо з нею світ цвіте і молодіє
І світло б'є крізь морок і пургу.
Без неї рими, точні й милозвучні,
Не варті навіть драного гроша –
Слова звучать примусить сильно й гучно
Лише одна поетова душа.

Інтерв'ю з поетом.

Питання студентів:

- Як ви стали поетом? Який перший вірш написали?
- Про що ви пишете взагалі і про що найбільше хочеться писати?
- Розкажіть історію одного вірша.
- Чи легко (важко) бути поетом?
- З якими відомими митцями ви зустрічались? Яка зустріч найбільше запам'яталась і чому?

Відповіді і розповіді поета.

Ведуча: Поезії Є. Таранюка – це розмова на вічні теми: добра і зла, правди і кривди, вірності і зради. Він гостро реагує на соціальну несправедливість, підступність, пристосуванство, дошкульно таврує лакейство і рабську покору, чим продовжує кращі традиції української літератури. Вірші пронизані болем за долю нашої держави, проте звучить і тверда віра в її краще майбутнє. Думки вголос відбивають душевні переживання за рідну мову і ставлення до неї українців.

Читець 4: Вірш «Україні – бути!» .

Україні — бути!
Над руїнами держави
Чорний ворон кряче.
Розгубивши свою славу,
Україна плаче.
Та ще рано злій пташині
Реквієм співати.
Будуть люди в Україні
Жити-процвітати.
Нас уже не покорити,
В ланцюги не вкути.
Україні вільній — жити!
Україні — бути!

Читці: Вірш «Думки».

Що ми за народ такий терплячий?
Доки стане нам іще снаги?
Нарікаєм, стогнемо і плачем,
Ждем, коли нас знищать до ноги.

Коли чую не мову, а покруч,
За народ свій горю від стида.
І горджуся, коли звучить поруч
Мова, наче джерельце вода.

Хай слово моє міцніє
Й не пустить зла на поріг,
І тих, хто неправду сіє,
Хай б'є воно на відліг!

Хай я буду бідний, буду голий,
Хай зроблю собі лише на зло,
Але всі бальзами й пепсі-коли
Я віддам за чисте джерело.

Ведуча: Ознайомлюючись із збіркою поезій «Диктатура совісті», звертаєш увагу на епіграфи – рядки із віршів славетного «Кобзаря».

- Євгене Митрофановичу, скажіть, будь ласка, ким для Вас є Т.Г.Шевченко?
- **(Відповідь поета).**
- Так, дійсно. Шевченко для Вас є духовним учителем. Про що свідчать такі ваші рядки :

« До тебе йду, Тарасе, на пораду

І по тобі звіряю кожен крок .

Це – скромний урожай із мого саду!

Моїх страждань, моїх думок ».

І найголовніше відчувається, що це не данина моді, не сліпе копіювання Кобзаря, слова , які линуть із самого серця.

Ведуча: Тема природи, духовний діалог з нею для митця завжди на чільному місці. Бо природа для нього – це не просто буденні речі, а дарований Богом дивосвіт краси і гармонії. Це завжди - зворушливо і неповторно.

Читець 6: Вірш «Осінь» (під музичний супровід)

Осінь

Засурмила осінь журавлями,
Що у вирій тягнуться ключем
Зажурилась осінь над полями –
То туманом плаче, то дощем.
Стоголосі осені органи
Витискають сум із мідних труб.
Може, й не роки, а тумани
Сивиною посріблили чуб.
Юності уже не наздогнати
Навіть на найшвидшому коні,

Та мені ще рано сумувати –
Будуть і у мене світлі дні.
Бо душа нітрохи не зітліла,
Не згоріло серденько дотла.
Разом з ними кожен клаптик тіла
Прагне і кохання, і тепла.
Не печалься, осінь, не печалься,
Не окроплюй доленьку слізьми
Я уже із літом попрощався,
Та не поспішаю до зими.

Ведуча: Часто вірші про природу ще й наповнені глибокими філософськими роздумами про життя, його вічні цінності.

Читець 7: Вірш «Зимовий сад» (під музичний супровід)

Зимовий сад

Сад мій, снігами сповитий,
Спить, додивляється сні
Й мріє про те, щоб ожити
З першим диханням весни.
Скоро він скине дрімоту,
Й станеться диво із див
Вишні, як ніжні істоти,
Щось зашепочуть до слив.
Груші схилились, як сестри.
Й думають думу свою
Скоро бджолині оркестри
Тут заживуть, як в раю.
Яблуні вкриє фатою,
В листя вбереться гілля.
Сад мій розквітне весною -
З садом розквітну і я.
Досить вже суму й печалі –
Цим не подужати зла.
Наче човен на причалі,
Серце чекає тепла.

Ведуча: Ви поетично змальовуєте всі пори року. Відомо, що більшість поетів люблять осінь. А яка Ваша улюблена пора і чому?

(Відповідь поета).

Ведуча: Природа і кохання – речі невіддільні. Немає поетів, які б не писали про любов. Симфонія кохання у творчості поета дає щасливу нагоду делікатно доторкнутися до найсокровеннішого в душі автора. Читаючи Ваші поезії у збірках «Очі вічності», «Позиція», ми ніби поринаємо у дивовижний світ високих почуттів, святих і чистих.

Читець 8: Вірш «Мрія» (під музичний супровід).

Мрія

Прийди до мене казкою
Або рожевим сном.
Тендітною ромашкою
Зрости перед вікном.
Червоною калиною
Скропи мої уста –
Зостанешся єдиною
На всі мої літа.
Я весь сповитий мріями,
Немов весняний сад.
Я вловлюю під віями
Вогонь твоїх принад.
І серце, скуте крицею,
Вичікує, коли ж
Чарівною жар-птицею
До мене прилетиш.

Читець 9: Вірш «Освідчення» (під музичний супровід).

Освідчення

Я люблю тебе, рідна, без міри,
Як ніколи ніхто і ніде.
Ти збудила зі сну мою ліру,
Мов збродила вино молоде.
Я люблю і любитиму завше,
Хоч сьогодні нам важко обом.
Я, тобі своє серце віддавши,
Буду в тебе довічним рабом.
Повелося давно так на світі:
Люблять всі принаряджених пан

І не люблять отих, що в лахмітті,
В реп'яхах і у виразках ран.
Та не дивлюся я на прикраси,
Із тобою в нас доля одна,
Як була у Шевченка Тараса,
У Грушевського і Богуна.
Я люблю тебе не за намисто,
Шаровари козацькі й жупан,
А за те, що колись променисто
Розцвіте, як зів'яне бур'ян.

Ведуча: Студентські роки – це романтична пора, пора дружніх знайомств, теплих почуттів, ніжного кохання. І студентам було б цікаво почути з уст поета власні віршовані рядки про ці щемливі почуття.

Автор читає вірші про кохання.

Планета кохання

Дуже довго я був самотнім,
Й щастя-доля цурались мене,
Та почув я здала чийсь кроки —
Це ти, рідна, шукала мене.
Ні на Марсі, ані на Венері
Не зустрів би такого і в сні:
На планеті Земля свої двері
Ти у душу відкрила мені.
На Сатурні або на Урані,
Може, є і ліси, і поля,
Та єдина планета кохання —
Це планета, що зветься Земля.
Якщо досі ти був самотнім,
Й твої дні проминали в журбі,
То прислухайсь: здала чийсь кроки
Вже назустріч лунають тобі.

Мій день

Мій день буває щедрий і багатий,
Немов у казці чи у дивнім сні.
Тоді я хочу світ увесь обняти,
Тоді я хочу людям дарувати
Своє натхнення і свої пісні.

Мій день буває, як цілющий трунок,
Що прибавляє сили і снаги.
І я його сприймаю, як дарунок,
Солодкий довгожданий поцілунок,
Який мене рятує від нудьги.
Мій день бува із спокою і тиші.
Тоді я чую шепотіння трав.
Тоді я лину думкою в колишнє.
Тоді я, наче Фенікс, з попелища
Відроджуюся для прийдешніх справ.
Мій день, буває, терпне полиново,
Й неначе мжичка сіється з небес.
І я тоді шукаю віще слово
Й кидаю в люди, як у ватру дрова,
Аби ніхто душею не замерз.

Твоя пісня

Твоя пісня — це краса і сила,
Глибина бездонна й висота.
Чую пісню і лечу на крилах
Через простір і через літа.
Твоя пісня наганяє сльози,
Викликає життєдайний сміх,
То кидає в жар, а то морозить,
І хвилює, і бентежить всіх.
Ти на сцені, наче чарівниця.
Голос твій — то дійсно Божий дар.
Твоя пісня осяває лица,
Ллється в серце, начебто нектар.
Твоя пісня окриляє душі,
Забирає у щемкий полон.
Ти співаєш — і квітують ружі,
Й мовкнуть птахи серед буйних крон.

Чистий аркуш

Я неначе воїн перед боєм.
Як вогню, торкаюся я теми
Може, стануть тут слова – нікчеми.
Може, слово погамує спрагу
Й прогримить, немов гроза, над краєм,
І комусь надасть таку відвагу,
Що і сам себе він не впізнає.
Може, слово стане комусь рідним

І дорогу вкаже з перехрестя.
Може, слово стогне від любові,
Клекотить від гніву і образи.
До набоїв я рівняю слово –
Чисті думи і відверті фрази.
І сміється слово моє, й плаче
Про ганьбу, про лицарство і славу.
Я слова – і чесні, і гарячі –
Розгорну, немов бійців, у лаву.

Пісня про кохання у виконанні студента – подарунок для поета.

Ведуча: Багато віршів Є.Таранюка легкозвучні, мелодійні, глибоко ліричні. Потрапивши до рук талановитого композитора, вони стали піснями. Доля звела двох оригінальних майстрів-земляків: поета - Є Таранюка і музиканта-композитора О.Пільчена. Результат творчої дружби виявився плідним. Нині у доробку Пільчена-Таранюка до трьох десятків різнопланових пісень: патріотичних і ліричних, журливих і жартівливих, весільних і колискових, які увійшли до пісенної збірки «Слід на землі». Вони полонили місто, їх виконують аматорські та професійні колективи художньої самодіяльності Іллінеччини. Віриться, що звучатимуть і по всій Україні. До вашої уваги пісні із цієї збірки, а шановного поета просимо зайняти почесне місце в залі.

Пісня «Дівча» (сл.Є.Таранюка, муз.О.Пільчена)

Дівча

Дівча любе, чорнобриве,
Несло з льоху пиво
А я глянув, подивився.
Та аж похилився....
Т.Шевченко

Йде по вулиці дівча,
Мов несе корону.
І дзвенить моя душа
Великодним дзвоном.
Йде дівча – сімнадцять літ,

Мов летить на крилах,
Мов пливе в широкий світ
На п'янкх вітрилах.
На околиці села
Враз затихли кроки.
Так і мати його йшла
У сімнадцять років.
Я торкавсь її слідів,
Начебто причастя.
І бентеживсь, і чамрів
У чеканні щастя.

Ведуча: Талант Євгена Митрофановича проявився у різних жанрах літератури. Він є автором не тільки поетичних, а й прозових творів. У 1996 році вийшла його книжка оповідань «Хронопіль», в якій короткі оповідання розкривають гострі проблеми нашого реального сьогодення. А в нововиданій книзі «Майдан» пропонується увазі читачів нова збірка оповідань «Гармошка».

Ще одну грань таланту автора розкрила сатирично-гумористична повість – казка для дорослих «Тяпляндія», яку не можна сприймати без сміху, бо все це про наше життя і порядки. До вашої уваги уривок із казки.

Читець: Уривок із «Тяпляндії»(ч.8 . Вчення – світло, а невчення - тьма).

Ведуча: В Іллінцях вважають Є. Таранюка істино народним поетом і письменником. З його творами знайомляться учні шкіл та студенти коледжу на заняттях української літератури в розділі «Література рідного краю». Його творчість близька серцю іллінчанам, людям різних поколінь. В нашому залі присутня давня шанувальниця і прихильниця творчості поета – Антоніна Омелянівна Сирота - жителька міста Іллінець, в минулому педагог, наразі перебуває на заслуженому відпочинку.

Шановна Антоніно Омелянівно! Запрошуємо Вас на сцену, аби поділитися своїми враженнями від творчості митця.

Виступ гості

«Присвята поету»(читає свій вірш про прихильність до Є.Таранюка)

Ведуча: Дякуємо за участь у нашому вечорі. Нехай поезія і надалі не залишає Вас байдужими . А про юність і молодечий запал хай нагадає Вам веселий український танок у виконанні наших студентів.

Танець «Гопак».

Ведуча: Ось підійшли до завершення приємні хвилини спілкування з поетом та перебування в його художньому світі. Ми з великим інтересом крокували творчою стежкою Євгена Таранюка. Митець наполегливо і цілеспрямовано йшов до мети. Його добрий слід в цьому світі уже помітний. А кожна людина, як відомо, прийшовши у світ, має залишити свій слід обов'язково і неодмінно , щоб він був приємним і незабутнім.

Читець 10: Вірш «Слід на землі»

Слід на землі

Є протоптані нами стежини
У траві, у саду, на ріллі,
Та чи є серед них та, єдина,
Де зостався наш слід на землі?
Ми проходимо шлях і зникаєм,
Як в тумані густім кораблі,
Й наостанку себе запитаєм:
Чи зостався наш слід на землі?
Ми живемо не тільки для того,
Щоб постійно був хліб на столі.
Головне, щоб стежки і дороги
Залишили наш слід на землі.
Відлітають у вирій лелеки
І зникають у сивій імлі.
І я чую в їх пісні далекій:
Чи зоставив ти слід на землі?

Ведуча: Шановний Євгене Митрофановичу! Ми щиро вдячні Вам за невідкупність душі і відкритість серця, за щире і правдиве слово.

Хай Ваша стежина в творчості буде встелена рутою-м'ятою, хрещатим барвінком, хай ніколи не тупиться Ваше перо, а Ваша зброя - слово - вічно стоїть на сторожі правди і добра. Здоров'я, наснаги і до нових творчих зустрічей!

Фотосесія гостей вечора, студентів і викладачів-філологів з поетом-земляком.

Ювілейний вечір «Стежини до істини Євгена Таранюка»

Питання і завдання для самоконтролю:

- Яку оцінку творчості Євгена Таранюка дає відомий вінницький письменник Григiр Мовчанюк?
- Назвіть основні збірки поета.
- Назвіть вірші, в яких гостро порушуються проблеми сучасності.
- Вкажіть: яка громадянська позиція автора як людини і як митця? Підтвердіть свої думки цитатами із віршів.
- Які уроки можна взяти для життя із поезій Є.Таранюка?
- Поміркуйте: чи є актуальною збірка Є.Таранюка «Майдан»?
- На вашу думку, які моральні якості автора проявляються у віршах «Слід на землі», «Раби», «Антей», «Барикади» та ін..?
- Яким постає закоханий ліричний герой у віршах про кохання Є.Таранюка?
- Вивчіть напам'ять вірш поета, який вам припав найбільше до душі.
- Назвіть тематику прози Є. Таранюка.
- В чому особливості публіцистики письменника?

*Поезія Світлани Травневої – це поезія культури почуттів
Леонід Кимак.*

СВІТЛАНА ТРАВНЕВА

Світлана Травнева (Єлисеєва Світлана Миколаївна) народилася 22 травня 1950 року в подільському селі Неменка Іллінецького району Вінницької області в родині вчительки, тому, мабуть, обрала й собі долю вчительки. Спочатку працювала в школах району – в Жаданах, Дібровинцях, Купчинцях. Нині викладає українську мову і літературу у Вінницькій загальноосвітній школі №11.

На вірші С. Травневої написано понад 100 пісень композиторами-подолянами В'ячеславом Колодієм, Віталієм Шкільнюком, Василем Папаїкою, Віктором Александровим, Станіславом Городинським, Юлією Броварною, Ігорем Юрловським, Віктором Кубасовим та іншими. Пісні на вірші Світлани Миколаївни стали переможцями міжнародних та всеукраїнських конкурсів.

Видані авторські збірки та аудіоальбоми:

«Із невідомості спішу» (1995);

«Твоє світло в моєму вікні» (1997);

«Пелюстковий сніг» (2000);

«Ходить казка дивним лісом» (2001);

«Сповідь любові» (2003);

Аудіоальбом «Каштановий дощ» (2005).

З 2003 року є відповідальним редактором літературно-мистецького альбому «Стожари».

Життєві мудрості Світлани Травневої

- ✚ Пам'ять повертає людину в минуле не тому, що попереду вона не бачить майбутнього і живе лише спогадами. Пам'ять кличе в минуле, щоб дати можливість відчувати повноту життя – в будь-якому віці і за будь-яких обставин.
- ✚ Кожна людина повинна дочекатися щастя любити.
- ✚ Я люблю життя. Я люблю свою матір і сина. Я люблю всю свою родину. Це – те, що тримає мене на цьому світі і дає сили любити Україну.
- ✚ Є три високих Любові, що тримають мене на цьому світі. Це вірна і ніжна Любов моєї матері Катерини, Любов вічної під сонцем України, Любов моєї великої родини, яку в своїй світлиці збирає ненька.

Вірш Василя Рудого, присвячений Світлані Травневій

«Почався тільки день»

В її душі весни хмільна пора
У золотавій осені розквітла.
Й щемливі вірші ллються з-під пера,
Виплескуючи в душі хвилі світла.
В них – радість й сум, кохання і печаль,
Тепло і ніжність, доброта і цнота,
Лісів зимомережана вуаль,
Садів осінньо стигла позолота.
Та головне – в них доньчина любов,
В яких основа – Україна й мати,
Для них вона спроможна знов і знов
Слова найкращі у собі плекати.
Уся Травнева зіткана зі слів,
Що вплетені в мереживо емоцій,
Обрамлена серпанком віщих снів,
Де чудеса й дива на кожному кроці.
І водночас вона – із почуттів
Змурована, мов зі дзвінких цеглинок,
Як Всесвіт суцільний з безлічі світів,
Де нас чекає-жде рясний ужинок.
Ужинок із поезій і пісень...
Солідна ноша – витримали б плечі.
І це, вважай, почався тільки день...
Почався день. А буде що під вечір?!

Вірші Світлани Травневої

На рідній землі

Не вабить до себе чужина далека,
Лиш в мріях лечу у незнані світи, -
На батьківській хаті весільний лелека
Клекоче в любові й надії завжди.
На рідній землі
виколискують жайвори літо,
Спалахує ранок, умившись в річках,
І солодко пахнуть досвітніми росами квіти,
Й купається сонце в пахучих медах.
У лоні твоїм сповиваюсь, мій краю.
До краплі життя збережу я своє
Для тебе, мій сонячний диво-розмаю,

Де мови дідівської світ виграє.

Матінко рідна

Матінко рідна, ти, зірко досвітня,
Тепла сльозинко в холоднім вікні,
В тернах життєвих промінчиком світла
Ти осяваєш дорогу мені.

Матінко рідна, свята і пречиста,
Пам'яті міст над струмком забуття,
Медом пахучим у спогад дитинства
Ти повертаєш мене крізь життя.

Матінко рідна – роса на калині,
Мудрість твоя – то живе джерельце;
Коси твої, що притрушує іній,
Пахнуть любистком мені й чебрецем.

Матінко рідна, пелюсточка цвіту,
Лагідна, ніжна... І як ти змогла
Всі подолати жорстокості світу,
Не розгубивши любові й тепла?
Матінко рідна, від тебе зростали
Віра, прозріння й молитва моя.
Вічність тобі я у ноги прослала б...
Житимеш, мамо, то житиму й я.

Мамині зморшки

У маминих зморшках – моє все життя,
Тривоги мої в них і болі.
І радощів й бід незбагненне злиття,
І пошуки власної долі.

У маминих зморшках – до себе дорога,
У світі найважча на колі доріг,
І щира та світла молитва до Бога
За долю мою і від зла оберіг.

У маминих зморшках – спів крил лебединих,
Що впасти мені не дають з висоти.
І сонячно ніжність всміхається в милих
Очах, де незміряний світ доброти.
Священна причетність до світла родини –
Високе завжди і живе почуття, --
Його збережу в сповідальну годину

Й від маминих зморшок несучи у життя.
І мудрістю правди до мене озветься,
Народжене в Вірі, Добрі та Любові, --
Від маминих зморшок тепло в моїм серці
І доччина вірність у щирому слові.
У маминих зморшках – моє все життя,
Так важко до них доростати.
Несу запізніле своє каяття, --
Чи ж зможу я їх розрівняти.

Коментар: *Поезії про неньку чарують щирістю доччиного почуття до найріднішої людини, голублять і пестять, як мамині руки, напувають наснагою, дають сили жити і творити. Поетичні рядки настільки специфічно-пісенні, мелодійні, що майже кожен вірш може стати піснею.*

Намалюю тобі своє перше кохання
Намалюю тобі своє перше кохання,
Подарую тобі поцілунок з роси
І розкрию навіки солодке бажання, --
Тільки ти його в серці носи.
Я скупаю тебе у пахучому маєві трав,
Зачарую твій світ неповторністю цвіту,
Серед тихих і теплих заграб
Розколишу для тебе я музику літа.
Поспішу я до тебе крізь марево ночі,
Щоб розквітли веселкою дні
І збулись віщування чаклунки пророчі,
Що належиш, коханий, одній лиш мені.

Коментар: *Багато в людському світі сказано про красу і неповторність почуття кохання. Здається, що нічого нового вже не скажеш. Та людські стосунки такі багатобарвні, й Світлана Травнева знову дивує нас такими ніжними і теплими словами.*

Заговори

Заговори, щоб я тебе побачив.

Сократ

Заговори, заговори ти здалеку до мене –
Хай щезне днів моїх гірка ота страшна пільма.
Нехай розквітне квіткою, мов полум'ям священним,
З самотності повернеться й душа моя сама.
Заговори, заговори мені росою –
Аби не думала, що то – моя сльоза.
Заговори, заговори мені собою –
Нехай надія так безмовно не згаса.
Заговори, заговори, щоб я тебе почувала,
Промов мені колись давно вже сказані слова...
Щоб, їхній зміст лише тепер збагнувши, я відчула,
Як же любов твоя мені назустріч ожива.

Коментар: *Прихід кохання наче випускає на волю супутні почуття – печалі, суму, страждання. Тому тільки в зрілому віці розумієш, як важко дається кохання і як легко воно кудись зникає, розчинившись у повсякденному житті.*

Пісня «Моя Іллінеччина» (муз. В. Шкільнюка)

Іллінеччино – моїх пісень колиска,
Теплий спомин про мого дитинства світ.
Тут співалась колискова материнська
І до себе кликав любистковий світ.
Іллінеччино, моя щаслива доля,
Квітка лагідна в подільськiм рушнику.
Я – дитя твого нев'янучого поля –
І беру від нього мудрість вікову.
Прагну я завжди зустрітися з тобою,
Іллінеччино, мій краю чарівний.
Я живу твоїми радістю й журбою,
Величаю в пісні труд невтомний твій.

Пісня «Берегиня» (муз. В. Кубасова)

На твоїх долонях, рідна ненько,
Добрих і п'яних, мов дух землі,
Примостилось літечко раненько,
Ніби соловейко на гіллі.

У твоїх очах, моя рідненька,
Лагідних і ніжних, мов блакить,
Сходить сонечко на світ ясененьке
І завжди теплом твоїм бринить.
Щирим серцем, дорога матусю,
Ти зіграла всі мої літа.

Піснею до тебе пригорнуся,
Світла доле, матінко свята.
У твоїх словах сердечних, нене,
Що до нас спішать, немов гінці,
Мудрість і тривога – сокровенні
Материнські вірні посланці.

У твоїй душі, моя хороша,
Праведній, немов життя Христа,
Молиться уклінно Матір Божа,
Щоб у світ спішила доброта.

Пісня «Роде мій» (муз. В. Кубасова)

Життя мого краплинко,
Жива моя кровинко,
Сину мій,
Мій хлопчику хороший,
На пісню щиру схожий -- 2 р.
Голос твій.

Любов'ю озвуся
І серцем доторкнуся,
Рідний мій.
Мов самоцвіт іскристий,
Душею й серцем чистий, -- 2 р.
Ангел мій.

Молюся я за тебе
І долі прошу в неба,
Роде мій.
Благаю Матір Божу – -- 2 р.

Для тебе щастя прошу,
Сину мій!
Сину мій.

Коментар: *«Життя людське схоже на криницю. Чим довше живе людина, тим глибша криниця. Трапляються мілководі, забагнені криниці. Але є й такі, глибина в яких незмірна, а вода чиста, джерельна, без ніякої каламуті та жабуриння».*

(Ю. Збанацький).

До таких бездонних, чистих, цілющих джерел належить творчість нашої талановитої землячки Світлани Травневої, непересічної, яскравої особистості, яка змогла реалізувати себе у цьому складному житті насамперед як любляча донька, турботлива мати, лагідна бабуся, вчитель-новатор, журналіст. Ми ж будемо пам'ятати Світлану Травневу за її чарівно-мелодійну, співочу поезію.

Пісня «Серце зажурене болісно билося» (муз. В. Кубасова)

Ти все перегорнеш – я знаю,
Ти все перекреслиш – я знаю.
Та не зможеш забути ніколи,
Що зі мною знайшов свою долю.

Приспів:

Серце зажурене
Болісно билося,
Бути нам вдвох – не судилося!
Ти все пригадаєш – я знаю,
І зустрічі прагнеш – я знаю,
Та до мене не прийдеш ніколи
Через терен, що боляче коле.

Приспів:

Серце зажурене
Болісно билося,
У самоті залишилося!
Ти будеш любити – я знаю
І будеш чекати – я знаю,
Через снігом занесене поле

Не вернешся до мене ніколи.

Приспів:

Серце зажурене
Бодем стискається,
Серце тебе дочекається

Коментар: *Світлана Миколаївна вважає: «Кожна людина повинна дочекатися щастя любити».*

З цим твердженням не можна не погодитися. Живому квіту кохання присвятила Світлана Травнева десятки своїх окрилених віршів. На окремі з них різні композитори написали навіть по два-три варіанти мелодій, відстоюючи таким чином своє індивідуальне пісенне бачення того вічного живого квіту щемливо бентежної поезії Світлани Травневої.

Один з таких композиторів – Віктор Кубасов. Його пісня «Я знаю» звучить з особливо сонячним сяйвом печалі ще й тому, що була майже останньою в його прижиттєвому доробку співавторства композитора з поетесою.

Поетеса-педагог в своїх творах проповідує право людини на справжнє кохання, щастя, на пошук пізнання істини і справедливості, примушує разом з нею радіти кожній прекрасній миті буття... Але не забувати і свого минулого: пам'ятати славне минуле свого народу, свого роду й України.

Пісня «Повертайтеся, лелеченьки!» (муз. В. Кубасова)

Зупинився вересень поміж літом й осінню,
Пахне чорнобривцями на семи вітрах.
Нечуйвітром бавиться між багрянцем й просинню
Дивокрилий, ніжний, неповторний птах.

Приспів:

Лелеченьки, лелеченьки, лелеки,
Мого дитинства птахи-королі,
Летіть же ви на крилечках далеко
Й вертайтеся до рідної землі.
Згірклий присмак вересня, наче сон, зістариться,
Замете хурделиця жовті вишніжки.

Лиш лелеки в маминих рушниках зостануться
І летіти будуть крізь мої роки.

Приспів:

Лелеченьки, лелеченьки, лелеки
Мого дитинства пташко дорога!
Ви поспішайте із доріг далеких,
Хай вас не спинить спека ні юга.
А коли метелиці вляжуться загатами
І привітний березень зазирне в вікно,
Знов на хаті батьківській вас гніздо чекатиме,
В маминих долонях запашне зерно.

Приспів:

Лелеченьки, лелеченьки, лелеки,
Додому повертайтеся скоріш!
Лелеченьки, лелеченьки, лелеки,
Що ж є за рідну землю наймиліше.

Коментар: *Неперервність віків, пам'ять свого народу, барвінкова мова його звучать у поезіях і віршах про рідний край, про тугу серця, коли ти закинутий долею далеко за її межі. Пісня «Повертайтеся, лелеченьки!» на музику Віктора Кубасова znana і любима далеко за межами України.*

Це не просто пісня – це заклик-чекання на тих, хто поневіряється на заробітках в далеких країнах, сподівання на зустріч з синами-заробітчанами. І ми також сподіваємось, що ненька Україна зможе таки повернути своїх синів, своїх «лелечат» і забезпечити всім гідне життя.

Пісня «Моє Поділля» (муз. С. Городинського)

Цей край мені подарувала мати,
Як тільки появився я на світ,
Леліяти його, оберігати,
Такий був материнський заповіт.

Приспів:

Моє Поділля радістю багате,
Моє Поділля піснею дзвінке.
Одягнене ти завше, як на свято,
Моє найкраще, ти завжди моє.

Приспів:

Моє Поділля, Моє Поділля,
Моє Поділля, піснею дзвінке.
Моє Поділля, Моє Поділля,
Моє найкраще, ти завжди моє.
О, скільки є сторін на білім світі,
Та рідна серед них лише одна,
Яка у предків давнім заповіті
Подільського зветься сторона.

Приспів.

Спішу до тебе із доріг далеких,
До зір твоїх, високих і ясних,
До маминої хати, де лелеки
Плекають пам'ять у серцях людських.

Приспів.

Люблю твоїсвітанки барвінкові,
І у ході засмаглий день ясний,
І перші зорі тихі, вечорові,
Твоєї ночі погляд чарівний.

Приспів.

«Із невідомості спішу...»

*(творча зустріч в літературній світлиці з поетесою – землячкою
Світланою Травневою)*

Вступне слово

Земля пісень, легенд і сонця – так поетично називають нашу прекрасну подільську землю. Своє захоплення нашим краєм Леся Українка висловила у безсмертному рядку «Красо України, Подолля...». Можемо собі лишень на мить уявити, якою постала перед поетесою древня наша подільська сторона – у зелені садів і долин, у блакиті неба і річок, у жовтім полотні хлібних нив, у чарівній, милій посмішці подолянок.

Окраса подільської землі – це її духовність, це ті джерела, та дивовижна аура, які спонукають до високого слова та світлої думки.

На нашій благословенній землі минули дитячі роки Михайла Грушевського. Під вінницьким голубим небом вирости Михайло Коцюбинський, Степан Руданський, Анатолій Свидницький, Михайло Стельмах, Іван Стаднюк, Євген Гуцало, Василь Стус, Ніна Гнатюк – майстри слова, якими гордиться Україна. Потяг до збагачення душі, її високі поривання завжди будуть притаманні подолянам, але духовність – то не лише храм. Духовність - Божа Благодать у душі, молитовне схилення перед росою і травою, жінкою і дитиною, прагнення підтримати людину, розвинути в ній потяг до краси і відчуття вічності. Саме таким духовним світочем на Вінниччині і є поетеса Світлана Травнева, яка сьогодні в гостях у нашій літературній світлиці.

Шановна пані Світлано, вітаємо Вас ! Від усієї душі зичимо Вам творчих злетів, поетичного натхнення і, звичайно, приємних хвилин спілкування з нами. Сподіваємось, що приємним сюрпризом для вас буде пісня на ваші слова у виконанні студентки Людмили Шарової.

Отож, вірш Світлани Травневої, музика В'ячеслава Колотія

«Вересню мій».

Синьоокий вересень став біля воріт,
Синьоокий вересень зачепивсь за пліт.
Вірилося в казку, диво-дивину,
Що, як я, не стрінеш в світі ні одну.

Пада жовтим листом синій небозвід,
Одшумів у вересні вже останній цвіт.
Лиш твоє кохання ще живе в мені,
Зачаїлось, спрагле, в серця глибині.

Пролітають роки за моїм вікном,
Облітає листя із осінніх віт.
Тільки ти завжди зачепивсь крилом
Синьоокиим вереснем край моїх воріт.

Пролетять всі весни й зими голубі,
Одзвенять у щасті всі дзвінки пісні.
Зостанеться смуток сивий по тобі...
Синьоокиим вереснем снишся ти мені.

Ведуча: «Я із ніжних пісень» - зізнається сама поетеса в одному зі своїх віршів. Та й ім'я має відповідне – Світлана. Так - ніби знала її матуся. Даючи їй, своїй маленькій донечці, щоб підростала і вбирала в себе сонячне проміння, мужніла і щедро віддавала його людям у своїх, трохи журних і сумних, пісенних поезіях. Хоча, незважаючи на власну сонячність і весняне поетичне прізвище - псевдонім, вона надзвичайно любить золотаво-тиху, журавлино-лелечу осінь, що випромінює отой світлий сум у передчутті зими, і цим частково пояснюється мінорне звучання більшості її віршів.

Скільки б не їздила по світові людина, а найдорожчі дороги ті, що ведуть до рідного порога, до близьких і дорогих людей. Всі ми родом з дитинства. І чи не кожен з нас змалку пізнавав медових пахоців лугової трави, цілющої прохолоди лісового джерела, жайвориноного срібла, що сиплеться прямісінько в душу, а ще - тихої і журливої маминої пісні.

Дуже приємно, що на цій зустрічі присутня мама поетеси (вручають мамі квіти). Ми раді вітати Вас! В ці приємні хвилини зичимо Вам здоров'я, щастя,

яке Ви завжди знаходили у своїй доньці. Нехай доля буде щедрою до Вас і дарує Вам лише приємні хвилини життя.

Для вас і для всіх присутніх звучить вірш Світлани Травневої «**Матері**» у виконанні Людмили Романової та Вадима Удода.

Найкращим, тим що у житті маю,
Матусю, я завдячую тобі:
За ніжність і любов твою безкраю,
За світ дитинства й мрії чарівні.

За те, що щиро я люблю й страждаю.
Душа і серце нині молоді...
Клечанням саду в веснянім розмаю.-
Матусю, я завдячую тобі!

Для мене ще й тепер сміються роси,
Ніч кличе до світанку у сади,
І серце прагне ще й кохання досі,-
Цим, рідна, я завдячую тобі!

Для мене ти благала в Бога долі
Та світла ангелів на довгий вік,-
Що не блукаю на житейським полі,
Тобі, матусю, вдячна я повік!

Ведуча: Народилася Світлана Травнева 22 травня 1950 року в селі Неменка Іллінецького району. Тут, у Неменці, закінчила десятилітку. До ВУЗу вступила завдяки своїй наполегливості та старанням – склала іспити на філологічний факультет Вінницького педінституту.

Якби пані Світлана не народилася в Неменці Іллінецького району на Вінниччині, де весна рясно пишається рясом і медункою, де розкошуються бузки і кожна хата купається в любисткових чарах, ми, безумовно, не мали б

цієї ніжної поетеси, бо кожна травинка, кожна пелюстка, кожна опівнічна зірка струсилася словом у її душу і зійшли опісля рядками у її зошитах.

Ведуча: *Своїми думками про творчість поетеси поділиться викладач української мови та літератури В.М Назаренко.*

Цей рік у Світлани Миколаївни ювілейний: життя відміряло півстоліття, в яке вклялися 30 років педагогічної діяльності. З них 20 вона працює у Вінницькій ЗОШ №11 і стільки ж керує шкільним драматичним гуртком, 5 років веде літературну студію «Срібний передзвін обласного товариства «Просвіта», а ще 15 плідно займається журналістською діяльністю (вона член Національної спілки журналістів України). Однак підсумки підбивати рано. Талановита вінничанка - у розквіті творчих сил.

Нелегкими були життєві шляхи Світлани Миколаївни. Скільки зроблено, передумано й осмислено за ці літа, щоб стати справжнім учителем, журналістом, поетом, нарешті особистістю.

Сповідуючи традиції видатних українських педагогів, зокрема Григорія Ващенко і Василя Сухомлинського, вчителька будує свою роботу на засадах такої філософії, що визначає абсолютні вартості: Добро, Красу, Істину, Свободу. Оскільки в кожному з історичних варіантів організації життя суспільства була спільна об'єднуюча ланка - вироблення світогляду. То саме цьому вчителька приділяє особливу увагу. Важливо, щоб усі ми усвідомили аналогічне завдання: виховання світогляду української молоді в самостійній Україні, що починається з любові до рідної мови, яка й нині перебуває у складному становищі.

Тож серйозні розмови про вічні проблеми людства (добро і зло, щастя, честь, милосердя) про складне сьогодення примушують юнь думати, духовно рости. Вміння заохочувати учнів до співпраці, пробуджувати їхню самостійність – це мистецтво. І цим Світлана Миколаївна володіє досконало, що виявляється, зокрема, і в темах, які вона пропонує вихованцям для письмових робіт: «В години смуту і розбрату не підніматись брат на брата», «Людей мільярди і мільярди слів, а ти їх маєш вимовити вперше», «Якщо твій

промах лиш ворог бачить – друзів у тебе нема», «Хто визволиться сам – той вільний буде» та ін.

Це своєрідна жінка, пряма і відкрита. З тонкою, тендітною душею лірика. Незахищена та неприкрита. Як її кохання, про яке з таким одкровенням вона віщує світові, в якому, все-таки думає, її благання любити будуть почуті.

Може, саме цим вона сильна:

Моя душа ніколи не зблідніє,
Ніколи не зістариться вона.
У ній любов незгасно пломеніє,
Мого життя одвічна дивина.

Людина залишається людиною до тих пір, допоки здатна любити, горіти в любові, страждати в ній і боротися:

Чи зможу я колись піти
                шляхом твоїм,
Не виправдати – ні! – а зрозуміти.
Та вірю: зможу я в
                судилищі страшнім
Оберегти душі твоєї
                незів'ялі квіти.

Ведуча: «Не тільки з рушників всміхаються хай квіти...» із виступу Володимира Рабенчука, члена спілки письменників України.

У справжній поезії «спробувати на смак» можна будь-який рядок і при цьому «не отруїти» власне художнє бачення.

Навмання розкриваю рукопис нової книги подолянки Світлани Травневої «Шлях до надії»:

«Друже відданий мій,
Ти мене зрозумів, як зумів...»

«Мені всміхнулись, мамо, квіти

На вишитім тобою рушнику...»

Так, звичайні слова. Але живі, напоєні любов'ю, болем, жалем.

А того життя не було б, якби ті квіти несподівано не «всміхнулись». І поезії – не було б, бо скільки ж про ті рушники писано-переписано, а ось так, бачите, не сказав ніхто.

Світлана Травнева в поезії не з новачків. Має дві поетичні збірки, пісні, що живуть не лише на папері, а й виконуються широким загалом.

Світлана Травнева належить до тієї когорти, яка, можливо, закінчується з 20 століттям у нашій поезії. Поетеса, здавалося б, традиційна, вона наче спішить доспівати музику краси і музику слова. В кожному її вірші відчувається печаль за чимось втраченим у кожному дні і радість в чомусь забутому в кожному дні. Образ матері традиційно, якимось по-малишківськи, проходить отим світлим вогником хати, стежки, дороги; але все-таки в у Світлани воно якимось інше, особливе, наче притушене свіжою ранковою росою, ніби пелюстками квіту, що опадає і над яким тільки що пролетіла бджола...

Нова поетична збірка – чергова спроба авторки лірично віддзеркалити своє ставлення до минулого і до тих багатьох суперечних процесів, що відбуваються в Україні, а її інтимна лірика по-справжньому хвилює і торкається найпотаємніших високих людських почуттів.

Відзначаючи помітне професійне зростання авторки, хочу все-таки застерегти її від ідеології надмірного песимізму і зневіри, що прослідковується в окремих її творах. Адже знаходити в собі силу серця і духу – дарувати надію іншим – це найвище покликання поета...

Вітаючи вихід нової книги поетеси, бажаю, аби це справді стало подією. Адже «Катеринин день», як названо перший розділ збірки, – це ще й назва одного з найкращих свят душі українського народу...

Ведуча: Але, шановні друзі, хіба хтось краще може передати свої почуття, ніж сама поетеса? Шановна пані Світлано, запрошуємо Вас до слова.

У виступі Світлана Травнева поділилася своїми думками, світоглядом, своїм світосприйняттям. Вона наголосила на тому, що навіть, коли пройдено

не одну стежину життя, є необхідність висповідатись перед батьком – матір'ю, аби звіритися з їх мудрістю або почути розради слово.

Поетеса повідомила, що неньчина оселя для неї – то першооснова світу, який приходить як усвідомлення чистої оази, світу, в якому посправжньому вона й не була: клопоти життя диктували не романтику чистоти, а буденну захопленість. Тож, усвідомивши значення маминої хати, як символу неперебутньої святині, що слугує для очищення душі, Світлана Травнева заявляє: «... із невідомості спішу на землю милу і святу. Лечу до неньчиної хати. Лечу, щоб встигнути сказати, що я – жива, що я люблю.»

Свій творчий виступ Світлана Миколаївна розпочала віршем «Мамина стежина», а т також читала свої поезії «Моє Поділля» та «Диптих».

Мамина стежина

Між карооких мальв біля калини,
Між теплих соняхів і конопель
Спішить з дитинства мамина стежина
В мої дороги до людських осель.

По цій стежині бігло босоноге
До чистоти джерельної в весні
Моє дитинство від її порогу,
Щоб до людей ішли мої пісні.

Диптих

Над безжально коротким відрізком дороги
Прошуміли мені ясени голубі.
Я вбирала твій погляд, близький до знемоги,
Й не могла, не хотіла віддати тобі.
Знов твоїми очима наповнився простір,
Засвітилась тобою п'янка далина.
Так змагатись з своєю любов'ю непросто,

Бо спокоєм душу бентежить вона.

Над коротким до болю відрізком дороги

Усміхнулись на мить голубі ясени.

І ожила у серці незмірна тривога:

Не стрічати нам разом посланців весни.

Я даремно благала простори далекі,

Щоб звели поміж нами надії мости...

А у небі сумнім клекотали лелеки:

- Тільки ти... Тільки ти... Тільки ти...

Поетеса представила глядачам гурт «Просвіта» з м. Вінниці, у виконанні якого прозвучали пісні:

Пісня «Моя Іллінеччина», муз. В.Шкільнюка

Іллінеччино – моїх пісень колиска,

Теплий спомин про мого дитинства світ.

Тут співалась колискова материнська

І манив до себе любистків цвіт.

Іллінеччино, моя щаслива доля,

Квітка лагідна в подільському рушнику.

Я – дитя твого нев'янучого поля-

І беру від нього мудрість вікову.

Прагну я завжди зустрітися з тобою,

Іллінеччино, мій краю чарівний .

Я живу твоїми радістю й журбою,

Величаю в пісні труд невтомний твій.

Пісня «Моє Поділля» , муз. В. Шкільнюка

О, скільки є сторін на білім світі...

Та рідна серед них лише одна,
Яка у предків давнім заповіті
Подільською зоветься сторона.

Приспів:

Моє Поділля радістю багате.
Моє Поділля піснею дзвінке.
Одягнене ти завше як на свято,
Моє найкраще, ти завжди моє.

Цей край мені подарувала мати,
Як тільки з'явилася на світ.
Леліяти його й оберігати –
Такий був материнський заповіт.

Приспів:

Спішу до нього із доріг далеких,
До зір його, високих і ясних,
До маминої хати, де лелеки
Плекають пам'ять у серцях людських.

Приспів:

Люблю його світанки барвінкові,
І у ході засмаглій день стрімкий,
І перші зорі, тихі, вечорові,
І теплий погляд ночі, чарівний.

Приспів:

Пісня на сл. Травневої звучить у виконанні солістки гурту «Просвіта»

Людмили Мельник, муз. В.Колодія

Цей край мені подарувала мати,
Як тільки я родилася на світ,
Леліяли його й оберігати –
Такий був материнський заповіт.

О, скільки є сторін на білім світі...
Та рідна серед них лише одна,
Яка у предків давнім заповіті
Подільською зветься сторона.

Спішу до нього із доріг далеких,
До зір його, високих і ясних,
До маминої хати, де лелеки
Плекають пам'ять у серцях людських.

Люблю стежину, що веде до Бугу,
Де в кришталевих росах верболіз...
Тут щастя, радість я пізнала й тугу.
Печаль і біль дівочих перших сліз.

Люблю його світанки барвінкові,
І у ході засмаглий день стрімкий,
І перші зорі, тихі, вечорові,
І теплий погляд ночі, чарівний.

Моє Поділля радістю багате.
Моє Поділля піснею дзвінке.

Одягнене ти завше як на свято,
Моє найкраще, ти завжди моє.

В затишній невимушеній обстановці відбулося спілкування, під час якого учасники вечора та студентство обмінювались думками, читали поезії Світлани Травневої.

Заключне слово

Давно прозвучав цей голос серед інших жіночих голосів, особливий, своєрідний, ніби позолочений сонцем, теплим емоційним тембром.

Почуття Світлани - світлі, щирі, відверті в одкровенні любові.

Не ховаючи радості й щастя, печалі та туги, вона пише відверто, розкриваючи своє серце навстіж. Поетеса дещо традиційна і своєрідна водночас, вона ніби випромінює світло,

Свічкою світить тим, кому потрібне світло її душі, її ніжність і тепло:

Я твоя.

Я із ніжних пісень.

Ти відчуваєш це в кожному слові.

Епіграфом до всієї її творчості й, мабуть, до всього її життя можна було б поставити ці слова.

Хоча, незважаючи на власну сонячність і весняне поетичне прізвище – псевдонім, вона надзвичайно любить золотаво-тиху, журавлино-лелечу осінь, що випромінює отой світлий сум в передчутті зими. Можливо, саме цим й пояснюється мінорне звучання більшості її віршів:

Ходить дощ весняним садом уночі...

Журавлі збираються в стривожені ключі...

Запізніле листя ще кудись спішить ..

На вустах завмерла поцілунку мить...

А втім, Світлані Травневій ох як ще далеко до зими і навіть до осені – вона, мов молодий місяць, саме сповнюється як талантом, так і зрілою жіночою красою. Недаремно один з шанувальників її творчості назвав цю горду струнку жінку «княгинею», що цілком відповідає її зовнішньому

елегантно - інтелегентному вигляду і внутрішній інтелектуально – духовній суті, відбитій і її поезіях.

Проте, незважаючи на увагу численних прихильників і шанувальників її творчості, як та осіння павутинка на фоні чистої небесної блакиті, Світлана видається зовсім самотньою і самозаглиблено пливе над землею крізь час і незатишку і вічного пошуку самої себе та самозабуття в коханні й щасті. Про силу безмежних почуттів поетеси свідчили пісні В'ячеслава Колотія та Віталія Шкільнюка, написані на її вірші, в майстерному виконанні солістки хору «Просвіта», вчительки Людмили Мельник, Наталі Бахчеван, викладача ПТУ-7, Зінаїди Матусевич, вчительки ЗОШ№1 («Сповідь», «Я знаю», «Я до тебе прийду», «Зима Любові»).

«Дивина творчості і неповторності життя - в ній самій.

Вона недосяжна, як небо, і така близька, як дотик теплої долоні,

Вона – це боротьба протиріч. Вона - це дійсність, що йде до вічності. А саме нею, недосяжною і високою, вимірюються життя і висота поетичного слова», - говорить про творчість Світлани Травневої поетеса Віра Руда.

Тонка й лірична поезія Світлани Травневої сповнена душевним неспокоєм і нерозтраченим почуттям, світлим сумом і безмежною ніжністю та любов'ю до свого милого краю. Рідної матері і людей, ностальгією за щемким, дорогим серцю минулим і невідомим майбутнім, що мусить бути по вінця наповненим коханням та щастям, які, безсумнівно, що огорнуть лагідними крилами Світлану, бо вона цілком заслужила на таку ласку, до світла, до любові. Як каже сама поетеса: «В людини буває такий стан, коли у неї все виходить. Цей стан називається коханням. Хоч кохання буде безкінечним, як сама вічність, але людина обов'язково повинна дочекатися щастя любити».

Світосприймання життя Світланою Травневою сильне, воно рухає людські емоції, примушує радіти і плакати, печалитися і торжествувати. Це переживає і її читач.

Тож хай щедро врожаїться їй на поетичній ниві, хай щастить і на хвилях бурхливих життя. А ми з нетерпінням чекатимемо її поетичних здобутків.

Питання і завдання для самоконтролю:

- Коли і де народилася Світлана Травнева?
- Чому навчають життєві мудрості Світлани Травневої?
- Як на вашу думку, кого називає авторка *зіркою досвітньою, росю на калині, живим джерельцем, пелюсточкою цвіту тощо*? Які художні засоби використовує поетеса для змалювання образу?
- Як змальовується краса і неповторність почуття кохання у віршах поетеси?
- Назвіть композиторів, які написали музику на вірші Світлани Травневої.
- Прослухайте аудіозаписи пісень Світлани Травневої і поділіться враженнями.
- Вивчіть напам'ять вірш чи пісню, що вам припали до душі.

МИКОЛА КУПРІЙ

*«Я витканий з омріяних свобод,
Із дум-пісень, що у віках нетлінні...»*

Микола Купрій

Народився Микола Купрій 12 грудня 1935 року в селі Тягун Іллінецького району. 1951 року закінчив Тягунську початкову школу, а в 1954 – Бабинську

середню школу. Мріяв вступити до університету журналістики, куди шлях був закритим, як синові «ворога народу».

Тому вступив на агрономічний факультет Уманського сільськогосподарського інституту, який закінчив у 1959 році.

Вчений агроном - рільник Микола Іванович Купрій працював на високих посадах - доцентом у вищих навчальних закладах, мав п'ять трудових нагород. Займався також і громадською діяльністю – у сімдесяті входив до складу обласної комісії з перевірки підпільно-партизанського руху. Микола Іванович знаходив час для творчості. Перша збірка «Батьківський сад» вийшла у світ у 2011 році. Згодом він створив ще шість збірок: «Травостої життя», «Корінь і крона», «Музика сивої роси», «Сад щедрості», «Неопалима пам'яті свіча», «Осягання» та ряд неопублікованих новел і повістей, Микола Купрій сповна віддав себе життєвому і святому мистецтву, «великій таїні» - поетичному слову.

Послухайте симфонію весни,
У сад зайдіть, коли він зацвітає.
Там вітер квітам навіває сни,
Мелодію зростання навіває.
Заслухайтеся, як скрипки виграють
По нотах наймажорнішого ладу.
Співають флейти, барабани б'ють
І в ясний день і в пору дощопаду.
Зчаруйтеся мелодією літа,
Коли лунає музика полів.
Там, теплотою сонця обігріта,
Дзвенить пшениця дзвоном колосків.
А в дні, коли забронзовіють віти,
Послухайте мінорний листопад.
Коли в жалобі спогадів по літу
Прощальну пісню заспіває сад.

Мелодію хурделиці -зими
В морозний вечір слухайте у хаті,
Коли вона дрімотними крильми
Вам забажає сни наколихати.
О, Музико! В життєвому клавирі
Ти оновляєш зморене, старе.
Нарощуєш, ладнаєш крила віри,
На крила лиш безкрилих не береш.

Тягун-село

Тут мій посаг, князівський мій уділ-
Білява хата в лебедінні вишень.
Серед наймень подільських славних сіл
Твоє ім'я для мене наймиліше.
Я тут узрів провісницю-зорю,
Як долі знак і провидіння Боже.
Сказати, що тебе боготворю,
Замало, бо без тебе жить не можу.
Я полюбив стару твою вербу-
Дитячих літ порадницю і друга,
Тягнув свою згорьовану судьбу,
Як тягнеш ти свого святого плуга.
Прости мені за давнену провину.
Розлуку, що вселилась на роки,
Та я не став для тебе блудним сином,
Ми рідні, наче кровні близнюки.
В бурунах-хвилях у життєвськiм морі
Ти мов Антею, додавало сил,
Я був з тобою в радощі і в горі,

В шанобі. Як до батьківських могил.
Вклонявся я красі твоїй нетлінній,
Твоїй калині. Вишні і вербі.
Село моє! я твій одноплемінник,
І вірність в серці бережу тобі.
Я вірю, ти діла свої примножиш,
Бо силу маєш, доблесть трудову.
Без мене ти прожити якось зможеш,
Без тебе я ніяк не проживу.

Заблукати в осіннім бору
В час розлуки зі щедрістю літа,
В цьому маєві рути і світла,
Зустрічаючи ранню зорю.
Заблудитись між білих беріз
В сарафанах статечних і гожих,
На дівчат в хороводі похожих,
Із розкішних березових кіс.
Відчувається легкості плин,
Вечір тихий, врочистий, клечальний.
Небозвід осяйний і примарний,
Ліс в чеканні новацій і змін.
Ці просвітлені дні, мов кришталь.
В них з'єднались, злились воєдино
Неповторна краса України
І душі незбагненна печаль.

Сон

Яворовий синій світанок,
Яблуневий білий цвіт,
Ви мені приснились, матінко,
Біля тесаних воріт.
За роками, за лелеками,
З вечорової імли,
Ви мені із літ далеких
Тихо пісню завели.
Пісня та, немов обіймами,
Весь мій світ оповила,
Понад крилами і війнами
Ваша доля пролягла.
Калиною розпукою
Вистеляв дорогу час,
Понад горем і розлукою
Даленіє шлях до Вас.
Вам на плечі нахилились
В надвечір'ї явори.
Мамо, ви мені приснились,
Мабуть, вперше без жури!

Сягне блакить до грані небокраю,
Хлюпоче річка сяйвом водограю.
Цілюючи заснули береги.
Шепочуть листом верби і тополі,
Вколисані різноголоссям птиць.
Рожеве світло вранішніх зірниць
Віщує ясен день селу і полю.

Високий стіг зітхає одиноко
Сп'янілим трунком викошених трав,
Що відбували в музиці октав,
Наповнених землі цілющим соком.
В цей час на сповідь вийти по росі,
Напитись серцем запахи світання,
Заслухатися наспівом щебетання,
Відкривши серце світу і красі.
І серцем посвітлілим на привіллї
Зібрати дум розхристаний розмай...
Коли Всевишній помишляв про рай.
То він його помітив на Поділлі!

Я не люблю васальної покори
І спритних уст, готових все хвалить.
Та цьому полю у пшеничнім морі
В шанобі хочу голову схилить
З часів біблійних в сивому роздоллі,
З глибин століть і вікопомних діб
Благословенне Богом щедре поле
Солоним потом дарувало хліб.
Хмеліло від розгонистої зливи
І наливались злотом колоски.
Квітує і колосися наша ниво
І нині, й прісно, завтра й навіки!
Отут жага надій і щастя доля,
Завязані в круту мужицьку нить.
Я перед рідним материнським полем

В шанобі хочу голову схилить!

Дощ скінчивсь...

Блакитна далина

Одяглась в прозорі простирадла.

І до серця лагідно і владно
Доторкнулась ласкою весна.
Радуйся! Іде благословення,
Добра ласка матері-землі,
Перетруться радощі й жалі
На алтарі доброго натхнення.

Все по колу.

Вгору, а чи вниз?

Ріки, гори, фауна і трави.

Дощ пройшов щедротно й нелукаво,
Як учора і давно колись.

Води й землі сакральне лоно

Цілують весняні вітри.

І обнялись в зелених кронах

Дві сосни, наче дві сестри.

Від ласки сонця і вологи

У світ пульсуючий, стрімкий

Стебельце, сповнене відваги.

Лаштують в ріст клейкі листки.

На тлі води у небі зранку

Пливуть отарами хмарки

І холод -лід на серці тане

В теплі коханої руки.

Присвята

Бува, вчуваю, ніби- то у сні:
В естві природи спрагу і жадання
Явить любов такого поривання-
В подобі лику вічності самій.
А потім у свідомості моїй
Цей сон перекочує в реальність
Плекаючи і звуки і тональність
Запалить душу сяєвом надій.
Я прокидаюсь, ніби то від сну,
По зову серця вибираю тему,
Щоби про тебе написати поему,
Про нашу ніжну радісну весну.
Дивуюся і сам себе ловлю
На думці про кохання і відраду.
Щоб до кінця життя писати баладу
З єдиною присягою «Люблю»!

Я витканий з клембівських рушників,
З ясної ласки батьківського слова.
Із життєдайних вінницьких ланів.
Що виплекані в праці і любові.
Я витканий з омріяних свобод,
Із дум-пісень, що у віках нетлінні,
Бо в radoщах і в горі мій народ

Їх оросив журою і терпінням.
Тому мене неважко зрозуміть
І звідкіля черпаю міць і силу:
Від крони дерева, коренів, суцвіть –
Від України, що мене зростила!

Життя по суті – долі чаша
Знахідок, пристрастей і втрат.
Воно крихке, як пам'ять наша,
На терезах часових врат.
Воно премудре, мов Сивілла,
І світ іде в нові часи,
Щоб у майбутнім задзвеніли
І наші владні голоси.
Вони зійдуть посівом знову,
І благодать їх осія.
І вічним буде рідне слово,-
Зерно в засіві житія.

**Відкрите засідання літературної студії «Слово»
за творчістю поета-земляка Миколи Купрія
«Поетична палітра Іллінецького краю»**

Обладнання:

на екрані презентація , портрет поета, виставка книг, відеоролик , музичний супровід, вишитий рушник односельцями поета (на якому слова із його поезії «Мій Тягун»).

Вступне слово керівника студії:

Шановні друзі, гості нашого коледжу! Сердечно вітаю Вас на відкритому творчому засіданні літературної студії **«Поетична палітра Іллінецького краю»**. Кожна наша зустріч – це справжнє свято, бо кожен раз ми відкриваємо для себе нову творчу особистість, нові грані творчості і самі вчимося у талановитих людей бути не лише поетами, письменниками, а насамперед – бути добрими, чесними, порядними людьми, патріотами своєї землі.

Сьогодні нас усіх зібрало поетичне слово нашого земляка, поета із Тягуна Миколи Івановича Купрія. А також ми запросили і гостей : людей, які знали його, спілкувалися з ним, вели творче листування.

Дозвольте представити наших гостей:

- Автор і ведуча програми «Дивоцвіти» (ВДТ) **Ганна Василівна Секрет**, яка, до речі, і є ініціатором нашої зустрічі.
- Керівник Товариства «Україна» села Тягун **Микола Олексійович Сінчук**,
- Головний редактор газети «Трудова слава» **Наталя Федорівна Таранюк**,
- Тетяна Анатоліївна Лисак, учитель української мови і літератури ,
- Заступник директора з навчальної роботи коледжу **Наталя Михайлівна Білозор**,
- Заслужений працівник культури **Романов Микола Федорович**,
- Заслужений працівник культури, методист клубної роботи ІДАКу **Тетяна Андріївна Лісова**,

- Викладачі-філологи ІДАКу Назаренко Валентина Миколаївна та і Ренейська Наталія Іванівна.

Кажуть, що слово володіє магичною силою.

Кандидат економічних наук, професор, удостоєний звання «Відмінник освіти України», Микола Іванович Купрій знаходив час для творчості, віддавав данину Божому таланту і залишив після себе нащадкам оцей найбільший нетлінний спадок – своє Слово. Автор семи поетичних збірок української поезії, який ніколи не ставив собі за мету бути відомим літератором, сьогодні по праву займає гідне місце серед поетів та письменників Поділля та всієї України.

Найбільша його мрія, яку виношував в серці Микола Купрій, збулася ще при його житті – його літературне слово стало частиною співучого калинового дива – рідної української мови. Сьогодні ми з вами будемо слухати, читати, по-новому відкривати для себе творчість нашого славного земляка. Сьогодні ми покажемо Миколу Купрія таким, яким нам вдалося його побачити, коли ми знайомились з його поетичною творчістю.

А побачили ми його великим патріотом і ліриком, який у кожній порі року вчував свою своєрідну музику, тому і розпочнемо з його ліричної поезії «Музика».

Читець: Послухайте симфонію весни,

У сад зайдіть, коли він зацвітає.

Там вітер квітам навіває сни,

Мелодію зростання навіває.

Заслухайтеся, як скрипки виграють

По нотах наймажорнішого ладу.

Співають флейти, барабани б'ють

І в ясний день і в пору дощопаду.

Зчаруйтеся мелодією літа,

Коли лунає музика полів.

Там, теплотою сонця обігріта,
Дзвенить пшениця дзвоном колосків.

А в дні, коли забронзовіють віти,
Послухайте мінорний листопад.

Коли в жалобі спогадів по літу
Прощальну пісню заспіває сад.

Мелодію хурделиці -зими
В морозний вечір слухайте у хаті,
Коли вона дрімотними крильми
Вам забажає сни наколихати.

О, Музико! В життєвому клавїрі
Ти оновляєш зморене, старе.

Нарощуєш, ладнаєш крила віри,
На крила лиш безкрилих не береш.

Ведучі 1. Микола Купрій – за освітою агроном, за фахом освітянин, за життєсприйняттям – поет.

Ведучий 2. Народився Микола Іванович Купрій 12 грудня 1935 року в селі Тягун Іллінецького району на Поділлі.

Ведучий 1. Послухайте, як пише сам автор у «Автобіграфічному слові»- передмові до першої поетичної збірки «Батьківський сад» .

Ведучий 2. «Народився я в східній частині кучерявої Вінниччини, на самій верхотурі Подільської височини. Від села одні річки течуть до Південного Бугу, інші – до Дніпра. Село своє люблю до сліз, хоча залишив його багато літ тому. Нині, на заході життя в моїй пам'яті навек закарбувалися ті хатини з солом'яною стріхою, дерев'яні паркани, споришеві подвір'я, лопухові пустирі та левади...» .

Читець : «Тягун-село»

Тут мій посаг, князівський мій уділ-
Білява хата в лебедінні вишень.
Серед наймень подільських славних сіл
Твоє ім'я для мене наймиліше.
Я тут узрів провісницю-зорю,
Як долі знак і провидіння Боже.
Сказати, що тебе боготворю,
Замало, бо без тебе жить не можу.
Я полюбив стару твою вербу-
Дитячих літ порадицю і друга,
Тягнув свою згорьовану судьбу,
Як тягнеш ти свого святого плуга.
Прости мені за давнену провину.
Розлуку, що вселилась на роки,
Та я не став для тебе блудним сином,
Ми рідні, наче кровні близнюки.
В бурунах-хвилях у життєйськїм морї
Ти мов Антею, додавало сил,
Я був з тобою в радощї і в горї,
В шанобї. Як до батьківських могил.
Вклонявся я красї твоїй нетлінній,
Твоїй калині. Вишні і вербі.
Село моє! я твій одноплемінник,
І вірність в серці бережу тобі.
Я вірю, ти діла свої примножиш,
Бо силу маєш, доблесть трудову.
Без мене ти прожити якось зможеш,
Без тебе я ніяк не проживу.

Ведучий 1. Як син «ворога народу», Микола не зміг навчатися на журналіста, тому він закінчив Уманський сільськогосподарський Інститут, працював колгоспним агрономом, був на громадській роботі у Вінниці, понад 30 років працював викладачем вищих навчальних закладів, віддаючи себе студентам.

Ведучий 2. Супутньо за всіма роботами брався за перо, з-під якого виходили вірші – чутливі кардіограми його душі.

Читець: «Осінь мелодія»

Заблукати в осіннім бору
В час розлуки зі щедрістю літа,
В цьому маєві рути і світла,
Зустрічаючи ранню зорю.
Заблудитись між білих беріз
В сарафанах статечних і гожих,
На дівчат в хороводі похожих,
Із розкішних березових кіс.
Відчувається легкості плин,
Вечір тихий, врочистий, клечальний.
Небозвід осяйний і примарний,
Ліс в чеканні новацій і змін.
Ці просвітлені дні, мов кришталь.
В них з'єднались, злились воєдино
Неповторна краса України
І душі незбагненна печаль.

Читець: «Сон»

Яворовий синій світанок,
Яблуневий білий цвіт,
Ви мені приснились, матінко,
Біля тесаних воріт.

За роками, за лелеками,
З вечорової імли,
Ви мені із літ далеких
Тихо пісню завели.
Пісня та, немов обіймами,
Весь мій світ оповила,
Понад крилами і війнами
Ваша доля пролягла.
Калиною розпукою
Вистеляв дорогу час,
Понад горем і розлукою
Даленіє шлях до Вас.
Вам на плечі нахилились
В надвечір'ї явори.
Мамо, ви мені приснились,
Мабуть, вперше без жури!

Ведучий 1. Лірика Миколи Купрія органічна. Інтимна, громадянська чи філософська – вона переплетена дуже тісно, з особливим зрілим романтизмом, випробуваним на необхідність добра.

Ведучий 2. В цьому і суть Поезій Миколи Купрія, бо вона віддзеркалювалась в його душі і виливалась в поетичні рядки, в синівську любов і відданість подільському краю.

Ведучий1. Може тому багато рядків його поезії з трави, з гаїв і перелісків, з зеленошумних яворів. З подільських ставів і річок, з врожайних ланів і срібноросих луків, від вечірніх зірниць і світлочолих світанків.

Ведучий2. Вони дихають росами смарагдового лугу, вранішніми покосами трав, чорною скибою зоряної ниви, споришевим подвір'ям батькової хати, бо поет залюблений у рідний край, як птах у небо. *(музичний супровід)*

Ведучий 1. І самі Миколині вірші ніби перетворюються на отих нескорених волелюбних подільських птахів. Поезія «Світанкова мелодія»

Читці:

1.Сягне блакить до грані небокраю,
Хлюпоче річка сяйвом водограю.
Цілюючи заснули береги.
Шепочуть листом верби і тополі,
Вколисані різноголоссям птиць.
Рожеве світло вранішніх зірниць
Віщує ясен день селу і полю.
Високий стіг зітхає самотоко
Сп'янілим трупком викошених трав,
Що відбували в музиці октав,
Наповнених землі цілющим соком.
В цей час на сповідь вийти по росі,
Напитись серцем запахи світання,
Заслухатися наспівом щебетання,
Відкривши серце світу і красі.
І серцем посвітлілим на привіллі
Зібрати дум розхристаний розмай...
Коли Всевишній помишляв про рай.
То він його помітив на Поділлі!

2. Я не люблю васальної покори
І спритних уст, готових все хвалить.
Та цьому полю у пшеничнім морі
В шанобі хочу голову схилить
З часів біблійних в сивому роздоллі,
З глибин століть і вікопомних діб
Благословенне Богом щедре поле

Солоним потом дарувало хліб.
Хмеліло від розгонистої зливи
І наливались злотом колоски.
Квітує і колосися наша ниво
І нині, й прісно, завтра й навіки!
Отут жага надій і щастя доля,
Завязані в круту мужицьку нить.
Я перед рідним материнським полем
В шанобі хочу голову схилить!

Керівник студії:

У передмові до свого поетичного збірника «Музика сивої роси» поет написав такі слова «В нашому світі, окрім драм, трагедій, проявів зла, все ж є багато сонця...». Весь життєвий шлях – це відображення епохи, в якій він перебував : війна, післявоєнний період, голодомор, важке життя сільського трударя. Та він зумів виробити в собі найкращі людські якості – простоту, доброту, жив для інших, намагався бути корисним для людей. Гарним доказом цього є ось цей вишитий рушник односельцями поета, на якому слова із його поезії «Мій Тягун». Мені дуже хочеться прочитати вірш Миколи Купрія «Мамин рушничок».

Виступ Сінчука М.О – голови ТОВ «Україна» села Тягун, місцевого мецената.

Читець: «Дощ скінчивсь»

Дощ скінчивсь...
Блакитна далина
Одяглась в прозорі простирадла.
І до серця лагідно і владно
Доторкнулась ласкою весна.

Радуйся! Іде благословення,
Добра ласка матері-землі,
Перетруться радощі й жалі
На алтарі доброго натхнення.

Все по колу.

Вгору, а чи вниз?

Ріки, гори, фауна і трави.

Дощ пройшов щедротно й нелукаво,

Як учора і давно колись.

Виступ гостей із села Тягун (учителька, учні місцевої школи), які досліджували життєвий і творчий шлях поета, довгий час вели переписку з ним, на даний час підтримують зв'язки з його рідними, упорядковують і доглядають могилу Купрія, щоб не стерлась з пам'яті людської світла особистість, і жили вічно спогади про талант і діяльність митця-земляка.

Ведучий 1. «Поезія, - писав поет Микола Купрій, - це емоційний поклик душевного піднесення для людей неспокійної, творчої вдачі.

Ведучий 2. «Стежка, якою вона приходить до поета – завжди загадкова і несподівана, то велика таїна, то – дар Божий . Вслухайтесь в інтимну лірику поета (*музичний супровід*)

Ведучий 1:

1.Любові квітку в серці всяк леліє,

І я її в душу своїй ношу.

Чекаю, виглядаю, лебедію,

Як нива життєдайного дощу.

Ведучий 2:

Води й землі сакральне лоно

Цілюють весняні вітри.
І обнялись в зелених кронах
Дві сосни, наче дві сестри.
Від ласки сонця і вологи
У світ пульсуючий, стрімкий
Стебельце, сповнене відваги.
Лаштують в ріст клейкі листки.
На тлі води у небі зранку
Пливуть отарами хмарки
І холод -лід на серці тане
В теплі коханої руки.

Ведучий 2: Звучить вірш «Присвята»

Бува, вчуваю, ніби - то у сні:
В естві природи спрагу і жадання
Явить любов такого поривання-
В подобі лику вічності самій.
А потім у свідомості моїй
Цей сон перекочує в реальність
Плекаючи і звуки і тональність
Запалить душу сяєвом надій.
Я прокидаюсь, ніби то від сну,
По зову серця вибираю тему,
Щоби про тебе написати поему,
Про нашу ніжну радісну весну.
Дивуюся і сам себе ловлю
На думці про кохання і відраду.
Щоб до кінця життя писати баладу
З єдиною присягою «Люблю»!

Ведучі 1. Слухаючи поетичні рядки нашого славного земляка, ми пройшли подільськими дорогами-стежками, де поміж ожинових кущів, гаїв і дібров розсипані рядки дум його працелюбних людей, які творять історію свого славного краю.

Ведучий 2. Запал душі поета, його синівська відданість, стає для нас прикладом вірності батьківській землі, отчому дому, рідній Україні.

Ведучий1.

Я витканий з клембівських рушників,
З ясної ласки батьківського слова.
Із життєдайних вінницьких ланів.
Що виплекані в праці і любові.

Ведучий 2.

Я витканий з омріяних свобод,
Із дум-пісень, що у віках нетлінні,
Бо в radoщах і в горі мій народ
Їх оросив журою і терпінням.

Ведучий 1.

Тому мене неважко зрозуміть
І звідкіля черпаю міць і силу:
Від крони дерева, коренів, суцвіть –
Від України, що мене зростила!

З словами вдячності та пошани до пам'яті Миколи Купрія звернувся до аудиторії **Микола Романов.**

Заключне слово представників адміністрації коледжу.

Керівник студії:

Життя по суті – долі чаша
Знахідок, пристрастей і втрат.
Воно крихке, як пам'ять наша,
На терезах часових врат.

Воно премудре, мов Сивілла,
І світ іде в нові часи,
Щоб у майбутнім задзвеніли
І наші владні голоси.
Вони зійдуть посівом знову,
І благодать їх осія.
І вічним буде рідне слово,-
Зерно в засіві житія.

Фінальна пісня «Україна»

Спільне фото на згадку.

Він поезію втілює у прозу життя...

Поет-земляк Микола Купрій повертається на батьківщину у своїх літературних поетичних збірках, спогадах друзів, в особистих листах, в загальному визнанні культурною громадськістю області та району. Наш поет був досить потужним енергетиком та сильною особистістю, аби просто так назавжди піти у вічність. Його розум та світогляд, трепетний потяг до рідного села, до людей, відверто переданий у поетичному слові, вкарбувалися навечно в літературний літопис Іллінецького краю.

Автор семи поетичних збірок «Батьківський сад», «Травостої життя», «Корінь і крона», «Музика сивої роси», «Сад щедрості», «Неопалима пам'яті свіча», «Осягання» та ряду неопублікованих новел і повістей, Микола Іванович Купрій сповна віддав себе життєвому і святому мистецтву, «великій таїні» - поетичному слову. «Поезія стала для мене, окрім фахової роботи, вихователькою і порадицею, увійшла в душу і серце, наростила крила думки. Я став служити їй, як майсер Данило в створенні крем'яної квітки-краси», - писав він у автобіографічному слові до збірки «Батьківський сад».

Зустріч, ініційована автором та ведучою програми «Дивоцвіти» Вінницького обласного телебачення Ганною Секрет, проходила в Іллінецькому аграрному коледжі в рамках роботи літературної студії «Слово».

Рядки історії

Народився Микола Купрій 12 грудня 1935 року в селі Тягун.

«У жахливі воєнні і тяжкі повоєнні роки я не читав книг, їх просто не було, не ходив у кіно, бо не було грошей. В роки війни не відвідував школу, була війна і дорослим було не до неї. Хоч німецькі окупанти і відкрили школу, вчителював там німецький ставленик, нещадно карав дітей за найменші провини. Якось я забувся виконати завдання – нарізати десять вербових паличок на урок арифметики. Вчитель підійшов до мене, визвірився, рвучко витяг стек і вперіщив по спині, та так, що лопнула сорочка...Після такого випадку мати «височайше» дозволили не відвідувати школу...», - так написав

Микола Купрій у своїх спогадах, звертаючись до тягунських школярів. Тільки весною 1951 року закінчив Микола Тягунську початкову школу, а в 1954 – Бабинську середню школу. У 1951 році за брехливим доносом сусідів було заарештовано батька Купрія і Микола став сином «ворога народу». І хоча батько був реабілітований у 1954, шлях в університет журналістики, куди мріяв вступити Микола, був закритим. Тому вступив на агрономічний факультет Уманського сільськогосподарського інституту, який закінчив у 1959 році.

Вчений агроном-рільник Микола Іванович Купрій працював на високих посадах - доцентом у вищих навчальних закладах, мав п'ять трудових нагород. Займався також і громадською діяльністю – у сімдесяті входив до складу обласної комісії з перевірки підпільно-партизанського руху. Людина з широким світоглядом, маючи наукові зацікавлення в галузі економіки, з дипломом кандидата економічних наук, професор економічної теорії, Микола Іванович знаходив час для творчості, віддавав данину Божому таланту і залишив після себе нащадкам найбільший, неоціненний скарб – своє слово. «Спливали літа, я вийшов на пенсію, - пише Микола Іванович, - отримав багато вільного часу, тоді в посрібленому сивиною віці і прийшла в голову думка щось опублікувати, адже все написане осідало в шухлядах письмового столу...». Перша збірка «Батьківський сад» вийшла у світ у 2011 році і отримала схвальну рецензію відомого українського поета Миколи Сингаївського.

*«Я витканий з омріяних свобод,
Із дум-пісень, що у віках нетлінні,
Бо в radoцax і вгорі мій народ
Їх оросив журою і терпінням.
Тому мене не важко зрозуміть
І звідкіля черпаю міць і силу:
Від крони древа, коренів, суцвіть –*

Від України, що мене зростила!»,- отак відверто пише поет Микола Купрій в своїй поезії «Витоки». Червоною ниткою в його творах є мотив права кожної людини на щастя.

Навколо поетичного слова

У своїх теплих спогадах про вірного друга та сподвижника доцент Вінницького медичного університету ім. Пирогова Михайло Романович Липко означив Миколу Купрія великим патріотом, відданим та люблячим сином своєї землі, який постійно володів тягою до нових вражень та їх глибоким осмисленням.

Віншував поета народний аматорський хоровий колектив «Поділля» Вінницького Будинку учителя під керівництвом Миколи Йохни музичним твором на слова Миколи Купрія «Подільська моя сторона». Народний аматорський ансамбль української пісні «Відлуння» районного Будинку культури виконав пісню «Овдовіла хата», на слова поета, керівник гурту Людмила Левченко.

Залишив свої київські справи і син Миколи Івановича, Олег Миколайович Купрій. Щиро зворушений, говорив теплі слова вдячності, згадував про свого батька, назвавши його великим титаном думки, цілеспрямованим науковцем та водночас дуже добрим, люблячим та справедливим.

Декламували поезію свого славного земляка студенти аграрного коледжу, учасники літературної студії «Слово»: Сніжана Шинкаренко презентувала творчість поета поезією «Музика», Ярослав Бухта читав патріотичний вірш «Тягун-село», Алла Письменна та Максим Пастушок виступили з поезією «Витоки». Валентина Шпак читала поезію «Сон», Катерина Ярова - «Рідне поле». Ліричні вірші декламували Євген Огнев - «Осінь мелодія» та Олександр Вавилов - поезію «Світанок». Інтимну лірику презентували Світлана Козачишена поезією «Присвята» та Олександр Гончар – поетичним твором «Води й землі сакральне лоно».

Український рушник, переданий на час заходу громадою села Тягун з вишитими на ньому словами поета був у студії своєрідним атрибутом

приналежності до свого роду, а також свідченням шанобливого ставлення до талановитого односельчанина.

Значну увагу ще при житті приділяв Микола Купрій школі рідного Тягуна, листувався з Тетяною Анатоліївною Лисак, учителькою Тягунської загальноосвітньої школи. Окрім світлин, листів, трепетно зберігає Тетяна Анатоліївна збірку вибраних поезій Миколи Купрія «Роки і доля», яка випущена самвидавом у 2004 для учнів школи. Щемливе відчуття єдності з рідною землею, з материнською ніжністю, потреба висвітлити людське в людині, а також спогади про пережиті тривоги, за збереження миру і життя – ось мотиви творчості нашого поета. Поезію читали тягунські школярі : Роман Ків вірш «Заповіт», Анастасія Устимчук - вірш «Подільська душа» та Сніцаренко Олег – «Дніпро». Своїми творчими спостереженнями поділилася запрошена в студію головний редактор газети «Трудова слава» Наталя Таранюк.

Поезією потужного громадянського та ліричного звучання назвала творчість Миколи Купрія місцевий краєзнавець Ольга Рудник, та озвучила свої цікаві краєзнавчі дослідження, оскільки Микола Купрій має потужні енергетичні корені роду. Його дядько, Павло Тимофійович Романов (1893-1976р.р.), публіцист, журналіст, перекладач, громадський діяч, перший редактор губернської газети у Вінниці «Червоне село» (1921р.), автор ряду повістей, п'єс, есе. Пізніше завідувач Київської кінофабрики, директор українського інституту журналістики в Харкові, секретар журналу «Театральне мистецтво», завідувач відділом журналу «Дніпро». Великий вплив на становлення поета справила його вчителька Галина Констянтинівна Тишецька, яка побачила в Миколі майбутнього літератора.

Працівники районної бібліотеки представили творчість Миколи Купрія оглядом його поетичних збірок та власної друкованої продукції про творчість видатного земляка.

Організацією та підготовкою заходу переймалися заступник директора з виховної роботи Буркало Людмила Василівна, заслужений працівник культури, методист клубної роботи коледжу Лісова Тетяна Андріївна.

Поет ніколи не ставив собі за мету бути відомим літератором, але найбільша мрія, яку він виношував у своєму серці збулася ще при його житті – його літературне слово стало частиною співучого калинового дива – рідної української мови. Так розпорядилася доля, і це закономірно - сьогодні йому відкривають двері літературні вітальні, у літературних студіях декламується його прониклива патріотична поезія.

(Повну версію відеозвіту можна подивитись за цим посиланням:

<https://www.youtube.com/watch?v=VOJUDKmh4H3>)

Питання і завдання для самоконтролю:

- Які трагічні сторінки історії нашої країни торкнулися особистого життя Миколи Купрія?
- Про що писав свої вірші Микола Купрій?
- Яким постає у віршах автора його «мала батьківщина»?
- Які художні образи виринають із пейзажної лірики поета?
- Поміркуйте: як любов до землі і любов до слова поєдналися у житті та творчості М.Купрія?
- Напишіть есе «*І звідкіля черпаю міць і силу...*».
- Вивчіть напам'ять вірш, що вам сподобався.

БУХТА ГАЛИНА ОЛЕКСАНДРІВНА

Бухта Галина Олександрівна (літературний псевдонім Галина Ковальчук) народилася 27 березня 1967 року в селі Шабельня Іллінецького району в простій селянській сім'ї. Мати, Ганна Андріївна Ковальчук, належить до славного роду Іжевських і доводиться двоюрідною сестрою місцевому композитору Іжевському Віталію Іовичу. Галина рано втратила батька,

виховання трьох дітей лягло на плечі матері, яка зуміла виростити, виховати і вивести в люди сина і двох дочок.

Здобувши вищу фахову освіту в Інституті культури ім. Корнійчука, Галина Олександрівна з 1987 року успішно працює на посаді завідувачки бібліотеки Іллінецького державного аграрного коледжу.

У 2008 році її запрошують до роботи у виїзних засіданнях навчально-методичної комісії завідувачів бібліотек технікумів та коледжів науково-методичного центру «Агроосвіта», де вона наполегливо працює над впровадженням інновацій в бібліотечній діяльності, тісно пов'язуючи цей напрям з громадською роботою.

Невтомний організатор літературних зустрічей, студій та мистецьких заходів, постійний дописувач «Вінниччини» та районної газети «Трудова слава», вона виступає з дослідницькими публікаціями про життя та творчість талановитих земляків: Василя Кобця, Петра Ніщинського, Віталія Іжевського.

На основі нових досліджень літературної студії «Слово» в бібліотеці коледжу відбулися зйомки телеверсії ВДТ про маловідомого поета із Тягуна, автора семи поетичних збірок Миколу Івановича Купрія. Продовженням цих подій стала публікація районної преси, а також і сам відео звіт в рамках авторської програми Ганни Секрет «Будьмо знайомі» від 25.12.2016 року. Його можна переглянути за посиланням <https://www.youtube.com/watch?v=VOJUDKmh4H4>.

Активний учасник сучасного молодіжного та досить потужного літературно-мистецького об'єднання ім. Василя Стуса, поетеса у 2015 році видає свою першу поетичну збірку «Любові нерозгадана краса» під редакцією письменника і публіциста, відомого громадського діяча Вінниччини Василя Кобця. Ця збірка стала справжнім творчим поштовхом і наступного 2016 року Галина Олександрівна випускає в світ свою другу книгу поезій «Вернісаж літа», цілком розуміючи, що своїми літературними напрацюваннями сповна завдячує семінарським заняттям та творчим зустрічам об'єднання, яким його голова, Василь Дмитрович Кобець, віддає свій час та невсипущу енергію, зрощуючи нові таланти на полі українського поетичного слова.

Її юні вихованці, студенти коледжу, поет Микола Кучерявий, Руслана Монастирська, Катерина Порхун та Юля Монастирська друкувалися у збірниках об'єднання «Ми в дорогу вийшли на світанні» (2009р.), «Голоси тривожної епохи» (2015р.), «Час сподівань і звершень» (2016р.).

Наразі Галина Олександрівна в складі редакційної колегії активно працює над впорядкуванням «Літературної хрестоматії Іллінецького краю», куди ввійдуть кращі твори письменників-земляків.

Працівник культури за своїм професійним фахом, журналіст і поет за внутрішнім покликанням, Галина Олександрівна все своє життя віддає професійній та громадській роботі. Палітра її діяльності – виховання патріота рідної землі, молоді гармонійної особистості, завжди додає відчуття причетності до вічного і прекрасного, бо зрощує Галина Олександрівна в молодих людях любов до рідної української мови, культури, духовності та розуміння неодмінного збереження культурних та літературних надбань свого народу.

Інтермецо війни

У моєї України болить на серці.
На скронях матері гірка сивина.
Історію роду - важке інтермецо
Відіграла, як драму, підступна війна.

Що до того тепер – полетів з журавлями,
Розпростерши біле крило,
Понад лугом летів, над своїми полями,
А йому ж вчора двадцять було!

Був у мами один, як зіниця у оці,
Як те небо широке, без дна.
Отакі вони, наші хлопці :
Україна і мати для них – одна!

У вишневому цвіті, у пісні з колиски,
В пишногрудих від цвіту садах.
Відлітає тепер недалеко й неблизько
Та назавжди зі свого гнізда.

....Тихо горнеться жаль у сонатному циклі

Довга п'еса війни, вічний болю фрагмент.
Україно моя, ти до крові вже звикла?
У чужих ти руках інструмент.

...У моєї Вкраїни важко на серці,
Відлітають найкращі сини.
І жахливим мінором терцій
Грає східний вітер війни.

Імпресія

А мрії були про вишневий сад.
Надії – про весни годину:
Жінки українські на веслі принад
В барвисту завітчаються хустину.
2. Та хустку чорну з скрині дістають
І покривають голову вдовиці.
У них предовга і болюча путь,
А їм вночі барвиста хустка сниться...
Палають квіти присмаком вогню,
Полоще душу вечоровий вітер.
Ідуть жінки назустріч дню,
Де не цвітуть барвисті квіти...
А звідки знову макам зацвісти,
Та обігріти хату сизим цвітом,
Коли навкруг хрести, хрести, хрести...
А під хрестами... діти!
То ж сниться рай, а в ньому без війни,
А в ньому – барви й чорнобривців кола.
І повертаються додому всі сини:
Андрій, Володя, Ігор і Микола!
1...Ви мрійте, любі! У весни є знак:
Посходить доля стрімко рястом синім:
Впізнаєте у спалахах ознак
Хтось чоловіка, брата, сина...

Мій рід

Наш рід козацький, гордих ковалів,
Розпеченим кували за свободу!
І босими ходили по ріллі

За плугом віри вільного народу.

Ми мріяли про честь, не про мундир,
Що заплямований на братовбивстві.
Бо в ньому стало стільки білих дір,
Нитками шитих на важкім презирстві.

Не відречемось від своїх святинь,
Бо Україна, як зіниця ока!
Серед усіх святих і всіх богинь,
Вона єдина з голосом пророка.

В Шевченка слові наші біль і гнів,
Вогонь і помста, і жага до волі.
Народ мій на свободу не збіднів.
Бо він без волі – наче хліб без солі!

На вістрі злив, пригнічень і громів,
Життя злиденного в калошах і куфайці
Народ мій гордим завжди бути вмів
І хліба цінував своїм окрайцем.

...Ми на святій народжені землі,
З садком вишневим, що побіля хати.
І пісню нашу в кожному селі
Не перестануть матері співати.

В своїй скорботі вірою єднайсь,
Історія літопис твій гортає: .
О, мій народе, в таїнстві зізнайся -
Твоя земля із роду була раєм!

Я просто жінка. Я - зоря.
Я спалах на небесних грудях.
Вогнем святого вівтаря

Живу я в українських людях.

Оце мій рід. Моя земля!
У синьо-жовтих кольорах.
Із басом чорного джмеля
В садах сумного скрипаля.

О, чом той сум? Чому мені?
Я знаю, із якого роду
Цей дух свободи пломенів
Завжди в серцях мого народу!

На голубому стику крил
Із жовтим розмахом колосся
Моя то доля із вітрил
На чистих росах.

Краса і сум. І біль і гнів.
І розпач, що живе у людях.
Вогонь України спломенів,
Як спалах на небесних грудях.

Сади юності

В моїм селі давно весіль не було.
Не вечоріло сміхом у садках.
Моє село ще й досі не збагнуло
Своєї долі в чорних ластівках.

Не зрадять птахи, зрадять свої люди-
Бо зручностей шукають по містах.
Сумні малює самота етюди
В осиротілих кинутих хатах...

А з-за причілку вигляда́ калина,
Як оберіг, окраса обійстя.
Так мати виглядала з шляху сина,
І маково гордилася кутя.

Цей присмак меду й досі мені сниться,-
Заходжу знову в материнський двір.
Тут мамою запахне паляниця,
Забутий в скрині чорний кашемір.

Усе живе, поки ще є коріння,
Щоразу повертаю я сюди,
Бо тільки тут отримую прозріння,
Де розкошують юності сади.

Памя'ті композитора, моєму дядьку Віталію Іжевському та матері моїй
Ганні Ковальчук присвячую

Вулиця Іжевського

Відомих вулиць в світі є багато.
Широких, знаменитих, гомінких.
Та вулиця моя живе крилато,
І герці пам'ятає козаків!

Вночі тут зорі падають в траву,
І струшують скрипічними ключами
Мелодію одвічну і живу.
яку співають наші Іллінчани,

Стежки в саду, де солов'ї, і м'ята,
Де розкошують голубі бузки
Жагою жити! Жити і співати,-
Клекочуть думу молоді бузьки...

Не знав тоді мій віковичний рід,
Що розділить прийдеться, як єдине
Віталію тягар великих бід,
Якими плаче наша Україна....

Жахливі жорна Сталіна режиму,
Сибір, Норильськ. Підступне вигнання.
Коханням до полячки одержимий,
І офіцера втопане звання.

Їм не судилось бачитися поспіль...
Розлучені, розірвані, як ватра!
-О, доле наша, звідки ти, звідкіль,
Скажи мені, що буде з нами завтра?

І Христя, заломивши руки в світ
Заголосила у німій тривозі...
Злетів полудень з сонячних орбіт,
Присівши одпочити в сіна стозі.

До Ньюри написав, що ми нікому
Не треба вже, як тітчин сарафан
Старий у скрині, мов би діти грому
І схожі на обездолених прочан...

...Летіла Христя, розпростерши руки,
Як птаха, виглядаючи з доріг,
Назустріч сину з довгої розлуки...
Ступив її синочок на поріг...

Без виїзду, без права, без сім'ї.
Кохання без! З вогнем важкої втрати.
Заплатить хто за муку цю? Авжеж!
Нікого нині правди запитати!

Та сили дав Всевишній, пісні смак,
Дав і таланту крила невмирущі!
Зацвів у полі одинокий мак,
Назавжди з нами видимий, як суцций!

Благословення в дітях, у синах,
У доньці, що невдовзі народились.
У пам'яті незгасній пелеринах,
Де в пісні жити назавжди судилось!

...А на садиби опустився вечір,
Сади вітрами втомлені за день.
Із груші бусла неспокійний клечіт-
Маестро мого відгуки пісень.

Це торжествує у народі воля.
Це виростають крила у птахів.
Яка б не пригнітила його доля,
А він зумів, і зміг, він полетів!

Так люди із глибокою душею
Талантом Божим прихиляють світ,
Горять вони незгасною свічею
У поколіннях спалахами літ.

І надихають, і дають свободу.

І кличуть до свободи нас!
Душа у цім українського народу,
Відкрита й щира, без німих прикрас.

...Я сповідь мами свято бережу.
Бунтує в мені рідна кров невинно.
Цупкий орнамент роду вітражу
Гірчать в мені незайманим полином.

Ця пам'ять вічна, пісні фестиваль
Нас об'єднає в слові воєдино!
І духом сильна рідна пастораль -
Іжевського пісенна Україна!

Мій коледж

Мій коледж гордий, як столітній дуб,
На циферблаті часу – без п'яти.
Тебе вітри історії голублять
Непереможним радісним мотивом.

Ти вистояв у спалахах грози,
Та не скорили різні буревії,
Розлогими полями колосивсь,
І кожному із нас давав надію.

У відблисках кривих кардіограм
У тебе б'ється серце в ритмі волі.
Освячений науки вірний храм,
Для кожного із нас, як доля.

Так тепло пахнеш медом і суцвіттям,
Від спілих яблук забиває подих.
Ти на порозі гарного століття,
І золоті вже маєш нагороди.

На сильних вітах гнізда в'ють пташки
Та коронують гарною оздобою,
Збираючи земних наук вершки
З великою і сильною жадобою.

А розлетяться – і наповнять світ,
Бо цвіту нашого по всіх садах.
Родиною зібрався весь повіт

Під твій святковий і розкішний дах.

Мелодію дописує скрипач.
На горобині засріблвся іній.
А ти, як завжди - молодий, одначе.
З знайомою довершеністю ліній.

Я думаю, мій коледжу, про те,
Що у серцях зостанешся, як спрага.
Осипле жовтень листя золоте.
Та вічна буде твоя добра сага!

Шабельня

Шабельна рідна, мамо Ковалихо,
Шаблі кувала ти для Богуна.
Козацький полк у грудях твоїх дихав.
Хати твої спустошила війна.

Як запалали стріхи у селі,
Жінки заголосили на світанні,-
У бій пішли нащадки ковалів
Хто в перший бій, а хто в останній.

Боролись тут Калашник і Богун.
Іжевських рід –нескорена родина.
В очах твоїх і лють і сміх, і сум,
Раділа на весіллях і хрестинах.

Гримів твій ліс відплатою фашисту,
Як партизанило усе село.
Тепер у небо дивишся пречисто,
Де пам'ять обелісками звело.

А скільки їх, цих сіл по Україні,-
Козацьких, партизанських і незлічених,
Серед тривоги, в життєвім потрясінні
Історією в пам'яті засвічених,

Де ваші горді доньки і сини?
По всіх світах. Шабельно, Україно,
Недолею розкидані вони
Понесли всюди мову солов'їну.

Шабельно рідна! Горда Ковалихо,
Серед усіх життя перепетій
Бої у твоїх грудях не притихли,
Як сивий вітер на горі крутій.

Бо ти - колиска для свого роду,
Й мене на сповідь щиру привела
Не слава твоя і не нагороди-
Історія забутого села.

Етюд з шовковицею

У моєму селі на околиці
Зацвітають весною шовковиці.
Зацвітає село моє травами
І світанків дзвінкими октавами.

Я до серця тулю дивну музику,
Що дитинством пахне і сіном,
А той сонях у жовтім картузику
Заглядає у вічі уклінно.

Де ти, доле моя, світом котишся,
До коліски своєї не горнешся,
Чи забула, як бігала травами
Солов'їними світом-отавами?

Вигляда те село ще з околиці,
Визирають з-за хати шовковиці.
Підпираючи хату і пліт,
А здається, що цілий світ!

Шабелянська ідилія

Золотаво, сонячно, трембітово,
Малиново стиглими орбітами
Розчинився ранок у садку,
Бджілкою всміхнувся на льотку.

У коліна трави й сині дзвоники,

Синь медунки визира з-під вій.
Сюркотять у різнотрав'ї коники,-
Молодій, мій саде! Молодій!

А коли зімнуться всі дороги,
Пройдені під зорями стежки, -
У тобі початок епілогу
У життя минуле завдовжки.

Бо душа відкрита вітру волі,
З весняною спрагою надій.
Я благала щастя в Бога й долі,
Тільки ж ти, мій саде, молодій!

Етика віків

Забута етика на клавішах роялю.
Втомилася від поспіху душа.
Старими стали золоті моралі,
І розмінялись на дрібних грошах.

Забута етика. Як тінь давно минулого.
На канделябрі плакали свічки.
Ця класика своє давно відбула,
Її ще пам'ятатимуть віки.

Живе в мені блаженною спокусою
Зелена зала в сяйві діадем.
Усмішкою юнацькою безвусою
І запахом розквітлих хризантем.

Екстравагантна зморена поетика
Струсила листя з втомлених яблунь.
Останній спалах золотої етики
В саду, що насадив дідунь.

Шабелянська ідилія

Фортепіанна осені пора.
Легкий етюд із спалахом жоржин.
Вже айстри відцвітають у дворах
І кетяги багрянить горобина.

Клавіатуру, змочену дощем
Скидає дуб, цей велетень дібров.
Душею котить незбагнений щем :
Ще вчора вітер оперету грав!

Ще вчора грілось сонце на пеньку
І визирав опеньок бурим оком.
А хто ж бо зна мелодію таку,
Щоби отак із класики в бароко?

Зразкову урочистість нот,
Вихор часу парадних церемоній,
Багрянець золотих пишнот
Соната в скверах звично ронить.

Це просто – осінь. Музика півтонів.
Це – просто етика. Це – пори року.
Пора життя епохи перегонів,
Шляхетна музика бароко!

Цілує ранок сонячно уста,
Гойдає низько осені колискою.
Як завжди - вітер дні перелистав,
Зробивши юну весну одаліскою.

Сміється день, закоханий юнак,
Йому картуз, їй богу, до лиця.
Напившись меду досхочу і в смак
Він знову мені долю обіцяв.

Дивуюся і думаю - Авжеж!
Закоханим усе вдається просто:
Та тільки мене більше не бентеж,
Млинцями з маслом в середині посту.

Усьому міра і усьому край.
І є межа, яку не переступиш.
Цілуй мене, мій раночку, не лай!
Коли мене цілуєш - значить любиш!!

Синім по білому

Напишу тобі синім по білому
Голубими, як небо, чорнилами
В серці моїм, обнятім обручкою
І в душі, що згорнулася крилами.

Тиху сповідь, як лірику осені
В чистих спалахах диво-весни!
Мої мрії - слова наворожені,
Як припнуті на сповідь човни.

Напишу, чи скажу, чи забудеться...
Відшумить, відбуває весна.
Все мине, відтремтить, пересудиться,
Пересниться і зникне у снах?

Напишу... Чи почувеш, чи звідаєш,
Прочитаєш, відчуєш, стремиш..
Але ти ще і досі не відаєш,
Грому цього в яснім небі тиші!

Зоряна левада

Вже світає зоряне село,
Обігріте соняхами сходу.
Воно ген, в левадах повелó
У танок захожого заброду.

Там синіє місячний довкіл,
Тиша розлягається над садом.
Пам'ятаєш, ти давно хотів
Якось запросити в цю леваду.

Тільки ось, усе нам не з руки
Перетнути опівнічну повінь.
Де у травах жебонять жуки,
І жасміни пахощами повні.

В ароматі спілих буйних трав
Я блукаю, змучена думками.
Звабно вітер у затишку грав
Звислими розлогими гілками.

...Все чекаю, як засне село-
Повній тиші зможу порадіти.
Нас удвох ніколи не було.
Була тільки я... і вітер.

Душа згорає в ніжності, як гніт.
Сполохано тривожиться думками.
Я в цій любові - ніби на вогні,
Приблуда тіні в кольоровій гамі.

О, як в мені все фарбами горить,
На витонченім пензлями малюнку...
Така щаслива й урочиста мить,
Що схожа на чудовану чаклунку!

А що дива? Чи й справді я жива,
Чи може в привороті потопаю?
Ти, доле, наче Місяця брова.
Ген, протоптала стежечку до раю...

А в ньому слів освячені вогні,
А в ньому ніжність не боїться згуби.
Ти пам'ятаєш, як горів в мені,
Таким жаданим і назавжди любим...

Нам прибій зіграє новий блюз,
Стишено зашурхотить в камінні.
Гудзиками шовковистих блюз

Зарясніє в сонячній промінні

В ніжній зойк барокових гітар
Сонце затанцює дрібно-дрібно.
Від природи втомлений бунтар,
Вдачею до тебе він подібний.

Розфарбую тенором поріг
У пастельні золоті малюнки,
Де мене зненацька підстеріг
Голос незахищеної юнки.

І під плескіт неземних октав
Помандруєм берегом у простір,
Дівчина: Щоб серця прибій нам лоскотав
На високім зорянім помості!

Кому вдалось знайти святі ключі ,
Що від скарбниці справжньої любові?

Думки мої, постійні втікачі
Спіймали мене знову на пів слові.

Велике пекло чи священний рай -
Оголена душа мого сюжету.
Ти, доле, мене більше не діймай
Холодною присутністю естетів.

Хто зрозумів ту мову, що без слів?
Хто знає сокровенне мудрих літер,
Моїх надійних друзів і послів,
Яких розвіяв по дорозі вітер...

Я гріюся присутністю свічі:
Тріщить і догорає, як востаннє.
А білий відблиск на моїм плечі-
Танцює в невідомій мені таїні.

Чаша

Мені твоя сила незвідана,
Не знаю до цього часу,
Чому всій землі оповідана
Легенда про випиту Чашу.

А в ній мої болі й гріхи,
А в ній - тягарі і спокута
Не в силі омитись ніким,
Ніхто не розірве ці пута!

Затяте в спянілих гріхах
П'єє людство невипиту чашу,
Тим часом у чистих руках
Освячена доля вже наша.

Про тебе вже знають усі,
З усякого роду й коліна -
Бо ти довгожданний Месія,
І Слово про тебе - нетлінне.

А в ньому - життя мого суть,
Моя сокровенна надія,
А долю мою Мойри тчуть?
Чи може, це ти - мій Месія?

Розмовляли з місяцем лелеки.
І дзьобами цокали - «цок-цок».
Так собі,- не близько й не далеко
Прокладали стежку до зірок.
Але якщо глянути здалеку-
Збудували зоряний місток.
Я в уяві домалюю легко
Срібну стежку, місячний садок
І під місяцем зелені глеки
У сузір'ях студять холодок.
Дивом зачарована стою,-
Все творили мудруваті птиці
Місячну рапсодію свою.

Любов'ю освячена творчість

Авторка цих віршів народилася в славетній партизанській Шабельні Іллінецького району на Вінниччині. Її творчість овіяна духом Івана Богуна, мудрим словом польського письменника Ярослава Івашкевича, мелодіями Петра Ніщинського.

Як на мій погляд, то вірші Галини Ковальчук з'явилися несподівано, як перші підсніжники навесні. Є щось триумфальне, надійне і радісне у віршах Галини Ковальчук, красивої, стриманої і розважливої мавки з шабелянського лісу, звідки простелилась у широкий світ її стежка.

Та й палітра професійної діяльності – виховання молоді гармонійної особистості завжди додає відчуття причетності до вічного і прекрасного, бо зрощує поетка в молодих людях любов до рідної мови, культури, духовності.

Людські радощі і болі сприймає гостро та співчутливо. Висловлює життєву та громадянську позицію через особисту долю, через життєві колізії своїх сучасників. Сміливо відкриває таємниці поетичної творчості, прагне і знаходить отой єдиний і неповторний художній образ, який правдиво і оригінально відтворює ситуацію, цілісну картину чи складну життєву подію.

Закохана в життя, любить людей. В серці несе своєрідне сяйво жар-птиці, як радісне відчуття того, що живе на світі для творчості, для утвердження добра.

Мені віриться, що поетичний голос Галини Ковальчук стане магічним словом для людей, які знають і люблять її творчість.

Наразі Галина Олександрівна в складі редакційної колегиї активно працює над впорядкуванням «Літературної хрестоматії Іллінецького краю», куди ввійдуть кращі твори письменників-земляків.

Отож, сердечно зичимо поетесі освоєння гострих болючих проблем, нових творчих відкриттів та натхнення!

Василь Кобець, письменник, голова Конгресу української інтелігенції Вінниччини, лауреат Міжнародної премії імені Василя Стуса.

Літературно-мистецький вечір-бенефіс за творчістю Галини Ковальчук «Світ гаптую словом..»

Пролог

Віншувальна пісня/ «В щасливу пору, в світлу годину» районний Будинок культури/ Керівник Олена Кузьміна.

Ведуча: У гомінку весняну пору, коли земля пробуджується від сну, аби скоро завітчатися синьооким рястом і запашною медункою, а птахи повертаються в Україну з теплих країв, в'ють свої перші гнізда, продовжуючи спраглу, ностальгійну пісню любові, життя і краси, прийшла у світ наша поетеса Галина Ковальчук. Аби милувати людське око своєю неповторною красою, аби подарувати радість близьким багатством і ніжністю своєї душі, аби зробити цей світ кращим, гаптуючи його своїм шовковим поетичним словом.

«Світ гаптую словом..» - так називається сьогоднішній літературно-мистецький захід, присвячений поезії Галини Ковальчук та виходу у світ її другої збірки віршів «Вернісаж літа».

Можливо, ще не всім відома Галина Ковальчук, яка так скромно плекала свій талант поетеси, а її вірші з'вилися несподівано, як перші підсніжники навесні. Зате всім вона відома як Галина Олександрівна Бухта- чарівна жінка, якій сьогодні виповнюється славних 50 років, любляча дружина, мама двох синів, дбайлива дочка і сестра для своєї родини.

А ще знають її як сумлінного працівника коледжу – завідувачку бібліотеки, яка не уявляє жодного прожитого дня без запаху книг на полицях бібліотечної зали. Студентам і викладачам ІДАКу відома як керівник літературної студії «Слово», де нею поціновується кожен паросток, ще не вміль, але витвір юного мистецтва. І Галина Олександрівна щаслива від того, що живе , працює, робить добро і творить прекрасне на землі.

Отож, шановна імениннице, щиро вітаємо Вас з розквітом життя і таланту! Нехай доля посилає Вам ще багато сил і натхнення на многії літа.

Ансамбль скрипалів Іллінецької музичної школи. Вітальна музична композиція

Поезія «Спалах». (Читає автор)

Я просто жінка. Я - зоря.
Я спалах на небесних грудях.
Вогнем святого вітара
Живу я в українських людях.

Оце мій рід. Моя земля!
У синьо-жовтих кольорах.
Із басом чорного джмеля
В садах сумного скрипаля.

О, чом той сум? Чому мені?
Я знаю, із якого роду
Цей дух свободи пломенів
Завжди в серцях мого народу!

На голубому стику крил
Із жовтим розмахом колосся
Моя то доля із вітрил
На чистих росах.

Краса і сум. І біль і гнів.
І розпач, що живе у людях.
Вогонь України спломенів,
Як спалах на небесних грудях.

Ведуча. Сьогодні під гостинний дах нашого коледжу прибули шановані люди з Києва, з Вінниці, представники аграрної освіти України та Департаменту агропромислового розвитку Вінниччини, а також з рідного села Шабельня, де протоптала стежку у добрий світ, полюбила і благословила його своїм словом Галина Ковальчук. В залі щиро розділяють успіхи і радість Галини Олександрівни її колеги, вихованці, працівники та дирекція коледжу.

До вітального слова запрошуємо кандидата сільськогосподарських наук, директора Іллінецького державного аграрного коледжу Пиндуса Василя Васильовича.

(Виступ директора)

Автор: Щиро зворушена, дякую сердечно дирекції, всьому педагогічному колективу за таку високу оцінку моєї професійної діяльності. Бо й справді – коледж для мене – це мій другий дім. А поезія це – сіль душі, бо вона, як і сіль, з'являється тільки після впертої праці і лише тоді, коли добряче впірнеш, "намокнеш під зливою", а "зливи" в житті бувають часто у кожного із нас. Я з великим задоволенням прочитаю для Вас, шановні колеги, друзі, шановані наші гості, свою поезію «Мій коледж», присвячену його 95- річчю.

Авторський вірш «Мій коледж»

Ведуча: Нам приємно, що сьогодні на нашому святі є український письменник, потужний поет і публіцист, громадський діяч, голова Конгресу української інтелігенції Вінниччини, авалер орденів Архистратига Михаїла і рівноапостольного князя Володимира Великого, автор понад сорока поетичних, прозових та публіцистичних книг, та десятитомного видання, наш славний земляк **Василь Дмитрович Кобець**. Ласкаво запрошуємо Вас до слова!

(Виступ гостя).

Автор: Своєю невсипущою енергією Василь Дмитрович уміє запалити, підтримати, дати мудру батьківську пораду.

За всю Вашу батьківську науку, підтримку, за все, що маю сьогодні на літературній ниві, моя сердечна вдячність Вам, дорогий Василю Дмитровичу!

Музичний дарунок

Автор: Мене часто запитують : чому мої поетичні збірки побачили світ під іменем Галини Ковальчук? Я розповім вам про це. Мій літературний псевдонім – це дівоче прізвище моєї мами. Моя друга поетична книжка – “Вернісаж літа» – це свята обіцянка моїй мамі. Тому з вдячності за ласку і турботу своєї матері з’явилася моя друга поетична збірка.

Тиждень тому моїй мамі виповнилось 85. Дай, Боже, здоров'я моїй мамі, яка добром і ласкою, а іноді і слізьми, а іноді і дуже гіркими слізьми, невпинно вела мене по життю. Низький уклін моїй мамі та усім нашим матерям!!

Звучить пісня «Росте черешня в мамі на городі»

Ведуча: На святі присутній молодший син ювілярки – Ярослав, студент столичного університету. Він не менш пишається своєю мамою і глибоко вдячний їй за життя, турботу і науку, про що свідчить розкішний букет троянд в його руках для мамі. Запрошуємо до синівського слова.

(Слова подяки, квіти від сина)

Ведуча: «Сади юності». Поезію читає заслужений працівник культури України Тетяна Андріївна Лісова.

Сади юності

В моїм селі давно весіль не було.
Не вечоріло сміхом у садках.
Моє село ще й досі не збагнуло
Своєї долі в чорних ластівках.

Не зрадять птахи, зрадять свої люди-
Бо зручностей шукають по містах.
Сумні малює самота етюди
В осиротілих кинутих хатах...

А з-за причілку вигляда́ калина,
Як оберіг, окраса обійстя.
Так мати виглядала з шляху сина,
І маково гордилася кутя.

Цей присмак меду й досі мені сниться,-
Заходжу знову в материнський двір.
Тут мамою запахне паляниця,
Забутий в скрині чорний кашемір.

Усе живе, поки ще є коріння,
Щоразу повертаю я сюди,
Бо тільки тут отримую прозріння,
Де розкошують юності сади.

Ведуча: До садів юності, до рідного куточка своєї землі Галина Олександрівна повертається в думках, мріях, переживаннях, а потім виливає душу на клаптик паперу і ділиться своїм ліричним одкровенням з цілим світом.

Авторський вірш «Мій рід»

Наш рід козацький, гордих ковалів,
Розпеченим кували за свободу!
І босими ходили по ріллі
За плугом віри вільного народу.

Ми мріяли про честь, не про мундир,
Що заплямований на братовбивстві.
Бо в ньому стало стільки білих дір,
Нитками шитих на важкім презирстві.

Не відречемось від своїх святинь,
Бо Україна, як зіниця ока!
Серед усіх святих і всіх богинь,
Вона єдина з голосом пророка.

В Шевченка слові наші біль і гнів,
Вогонь і помста, і жага до волі.
Народ мій на свободу не збіднів.
Бо він без волі – наче хліб без солі!

На вістрі злив, пригнічень і громів,
Життя злиденного в калошах і куфайці
Народ мій гордим завжди бути вмів
І хліба цінував своїм крайцем.

...Ми на святій народжені землі,
З садком вишневим, що побіля хати.
І пісню нашу в кожному селі
Не перестануть матері співати.

В своїй скорботі вірою єднайсь,
Історія літопис твій гортає: .
О, мій народе, в таїнстві зізнайся -
Твоя земля із роду була раєм!

Автор: Моє село – це село садків, мама моя із славного роду Іжевських, бабця Раїнка доводилася рідною тіткою нашого місцевого композитора, знаної особистості Віталія Іовича Іжевського. Наша родина жила на садибах, а це-найкраща частина мого села, з великими і розлогими садками.

Я із задоволенням запрошую піднятися на сцену одного з членів нашої великої родини, знаного і шанованого на теренах області і України, заслуженого працівника сфери послуг України, кандидата економічних наук, мецената, кавалера орденів Архистратига Михаїла та рівноапостольного князя Володимира, спонсора моєї першої поетичної збірки Володимира Віталійовича Іжевського.

(Вітальне слово Володимира Віталійовича Іжевського).

Ведуча: Добре знають Галину Олександрівну, шанують поетесу її земляки. Сьогодні приїхав привітати іменинницю з її малої батьківщини родинний дует - Ольга та Яна Долгові – лауреати обласного конкурсу учительських родин «Від роси, від землі, від любові».

(Виступ дуету, музичний подарунок)

Автор: Кожна творча особистість неодмінно зігріта родинним теплом. Прошу піднятися на сцену моїх дорогих і рідних – сестру Лесю Олександрівну, учителя Копіївської загальноосвітньої середньої школи, та її чоловіка – Дмитра Анатолійовича Сіранчука, голову Копіївської сільської територіальної громади.

(Виступ членів родини)

Ведуча: В нашій залі присутні сьогодні колеги поетеси, директори та завідувачі бібліотек з різних областей аграрної освіти України. Запрошуємо до вітального слова куратора роботи бібліотек вищих аграрних навчальних закладів Ірину Олександрівну Степанову та представників навчально-методичної комісії Науково-методичного центру «Агроосвіта» Міністерства освіти і науки України.

(Виступ представників центру «Агроосвіта»)

Автор: От у мене вчора на підвіконні зацвіла Лілія - оце поезія. Страшна завірюха за вікном у березні - теж поезія. Бусол, який ходить по садку і разом з дядьком своїм великим дзьобом перегортає сіно!

Поезія всюди, її лише треба зуміти прочитати. Як у Ліни Костенко: "ще слів нема - поезія вже є."

Цілує ранок сонячно уста,
Гойдає низько осені колискою.
Як завжди - вітер дні перелистав,
Зробивши юну весну одаліскою.

Сміється день, закоханий юнак,
Йому картуз, їй богу, до лиця.
Напившись меду досхочу і в смак
Він знову мені долю обіцяв.

Дивуюся і думаю - Авжеж!
Закоханим усе вдається просто:
Та тільки мене більше не бентеж,
Млинцями з маслом в середині посту.

Усьому міра і усьому край.
І є межа, яку не переступиш.
Цілуй мене, мій раночку, не лай!
Коли мене цілуєш - значить любиш!!

Озвучення Шопен «Мелодія раю»

Читці : 1. Етюд з шовковицею

У моєму селі на околиці
Зацвітають весною шовковиці.
Зацвітає село моє травами
І світанків дзвінкими октавами.

Я до серця тулю дивну музику,
Що дитинством пахне і сіном,
А той сонях у жовтім картузику
Заглядає у вічі уклінно.

Де ти, доле моя, світом котишся,
До колиски своєї не горнешся,
Чи забула, як бігала травами
Солов'їними світом-отавами?

Вигляда те село ще з околиці,
Визирають з-за хати шовковиці.
Підпираючи хату і пліт,
А здається, що цілий світ!

2. Етика віків

Забута етика на клавішах роялю.
Втомилася від поспіху душа.
Старими стали золоті моралі,
І розмінялись на дрібних грошах.

Забута етика. Як тінь давно минулого.
На канделябрі плакали свічки.
Ця класика своє давно відбула,
Її ще пам'ятатимуть віки.

Живе в мені блаженною спокусою
Зелена зала в сьайві діадем.
Усмішкою юнацькою безвусою
І запахом розквітлих хризантем.

Екстравагантна зморена поетика
Струсила листя з втомлених яблунь.
Останній спалах золотої етики
В саду, що насадив дідунь.

Шабелянська ідилія

3. Золотаво, сонячно, трембітово,
Малиново стиглими орбітами
Розчинився ранок у садку,
Бджілкою всміхнувся на льотку.

У коліна трави й сині дзвоники,
Синь медунки визири з-під вії.
Сюркотять у різнотрав'ї коники,-
Молодій, мій саде! Молодій!

А коли зімкнуться всі дороги,
Пройдені під зорями стежки, -
У тобі початок епілогу
У життя минуле завдовжки.

Бо душа відкрита вітру волі,
З весняною спрагою надій.
Я благала щастя в Бога й долі,
Тільки ж ти, мій саде, молодій!

Ведуча: З нами сьогодні наш випускник, заступника директора департаменту агропромислового розвитку Вінниччини, Темченко Василь Васильович. Вітаємо Вас і запрошуємо до слова.

Автор. Поезія народжується з любові до світу, до людей. Тільки таке слово варте уваги – все інше просто сміття. Я вдячна долі, яка посилає мені назустріч щирих, творчих людей, з відкритим серцем і душею.

«Поезія — це справа серця, бути дуже розумною в поезії погано. А я з юності любила читати філософські книжки і хотіла бути мудрою, - казала Ліна Костенко. А потім зрозуміла, що це мені починає заважати, відчула, що поезія хоче іншого. Я перехотіла бути розумною і дозволила собі бути вільною». Тому і народжуються такі рядки, як ось «Місячна рапсодія»

Читець: «Місячна рапсодія»

Розмовляли з місяцем лелеки.
І дзьобами цокали - «цок-цок».

Так собі,- не близько й не далеко
Прокладали стежку до зірок.
Але якщо глянути здалеку-
Збудували зоряний місток.
Я в уяві домалою легко
Срібну стежку, місячний садок
І під місяцем зелені глеки
У сузір'ях студять холодок.
Дивом зачарована стою,-
Все творили мудруваті птиці
Місячну рапсодію свою.

Автор: Душа летить в дитинство, як у вирій, бо їй на світі тепло тільки там,- так сказала Маруся Чурай в романі Ліни Костенко. Пам'ятаю, коли ми були малими, збиралися гуртом і йшли в ліс, на місця де стояв партизанський загін в нашому Шабелянському лісі. Нам було дуже цікаво побачити землянки, в яких жили партизани і все своїм дитячим розумом пробували досягнути: яка ж то вона була, та війна? Сьогодні я пишу про війну, яку вже знаю вочевидь, яка забрала і продовжує забирати життя дорогих нам і рідних людей.

(Музичний супровід. Скорик «Мелодія»)

Інтермецо війни (читає автор)

У моєї України болить на серці.
На скронях матері гірка сивина.
Історію роду - важке інтермецо
Відіграла, як драму, підступна війна.

Що до того тепер – полетів з журавлями,
Розпростерши біле крило,
Понад лугом летів, над своїми полями,
А йому ж вчора двадцять було!

Був у мами один, як зіниця у оці,
Як те небо широке, без дна.
Отакі вони, наші хлопці :
Україна і мати для них – одна!

У вишневому цвіті, у пісні з колиски,
В пишногрудих від цвіту садах.
Відлітає тепер недалеко й неблизько
Та назавжди зі свого гнізда.

....Тихо горнеться жаль у сонатному циклі
Довга п'єса війни, вічний болю фрагмент.
Україно моя, ти до крові вже звикла?
У чужих ти руках інструмент.

...У моєї України важко на серці,
Відлітають найкращі сини.
І жахливим мінором терцій
Грає східний вітер війни.

Імпресія (читають викладачі Т.А.Лісова, В.М.Назаренко)

А мрії були про вишневий сад.
Надії – про весни годину:
Жінки українські на веслі принад
В барвисту завітчаються хустину.
Та хустку чорну з скрині дістають
І покривають голову вдовиці.
У них предовга і болюча путь,
А їм вночі барвиста хустка сниться...
Палають квіти присмаком вогню,
Полоще душу вечоровий вітер.
Ідуть жінки назустріч дню,
Де не цвітуть барвисті квіти...
А звідки знову макам зацвісти,
Та обігріти хату сизим цвітом,
Коли навкруг хрести, хрести, хрести...
А під хрестами... діти!
То ж сниться рай, а в ньому без війни,
А в ньому – барви й чорнобривців кола.
І повертаються додому всі сини:
Андрій, Володя, Ігор і Микола!
1...Ви мрійте, любі! У весни є знак:
Посходить доля стрімко рястом синім:
Впізнаєте у спалахах ознак
Хтось чоловіка, брата, сина...

Патріотам України (читає викладач М.С. Стельмашук-учасник АТО)

У цій війні, бач, праведних нема.
Є тільки біль і материнська мука,
Що вітром стогне присмерком німа
Та вечорами самотою стука.

Є лиш набиті бізнес-гаманці,
І вистріляні кулі по народу.
Та смуток вічний в маминій руці -
Ота остання сина нагорода.

Чи для такого часу він родивсь,
Босоніж бігав споришами вранці,
Щоб край тепер героями гордивсь?
Щоб стали ми війни цієї бранці?

Забули все? Героїв? Кров і піт,
Бо влада про порядки все туркоче,
То чий це Захід? Чий тепер той Схід?
До ласого багато є охочих.

Немає діла до отих могил,
Що прикривають юне тіло сиро.
Керують світом золоті «боги».
Це - їх ясир.

Та як раніше, котить сонцем схід,
І кулі обпікає синя ватра.
Такий красивий, юний! ..інвалід!
...Крокує світом золота Астарта.

...Червоним пишуть літери самі,
Багрянять кров'ю сльози материнські.
Можливо, він кохати ще не вмів,
Та став героєм нашим, українським!

Ведуча: Запрошуємо до слова заступника голови районної державної адміністрації **Валентину Савівну Поїзд**.

Ведуча: Іллінещина пишається уже відомими літературними талантами. Серед яких наш місцевий письменник, журналіст, поет і прозаїк, автор книг «Майдан» і кіноповісті «Іду на Ви» та багатьох поетичних збірок – **Євген Митрофанович Таранюк** та дотепний гуморист, власний кореспондент газети «Вінниччина» **Микола Григорович Кавун** також мають вітальне слово.

Ведуча: У нашій зала присутній сьогодні колектив районної бібліотеки.
Запрошуємо до слова.

(Вітання гостей)

**(Музичний твір на слова Галини Ковальчук «Фортепіанна осені пора»,
музичний керівник Тетяна Станіславівна Мальована)**

Ведуча: Часто поезія - це сповідь, молитва, порада. Так чи інакше, це крик або шепіт душі, це така собі містика, бо автор відчуває певний зв'язок із надприродним і божественним...

Кому вдалось знайти святі ключі...(читає С.І.Матящук)

Кому вдалось знайти святі ключі ,
Що від скарбниці справжньої любові?
Думки мої, постійні втікачі
Спіймали мене знову на пів слові.

Велике пекло чи священний рай -
Оголена душа мого сюжету.
Ти, доле, мене більше не діймай
Холодною присутністю естетів.

Хто зрозумів ту мову, що без слів?
Хто знає сокровенне мудрих літер,
Моїх надійних друзів і послів,
Яких розвіяв по дорозі вітер...

Я гриюся присутністю свічі:
Тріщить і догорає, як востаннє.
А білий відблиск на моїм плечі-
Танцює в невідомій мені таїні.

Ведуча: Буває в житті зустрічаються світлі і творчі особистості, чиї серця сповнені любов'ю і позитивом, і які своїм теплом зігрівають світ. Такою особистістю став для Галини Олександрівни Сергій Андрійович Семенюк.
Запрошуємо до слова керуючого справами апарату комітету Іллінецької

районної ради, заслуженого учителя України, місцевого поета та майстра слова,
Сергія Андрійовича Семенюка.

(Слово гостя)

Ведуча: Коли два слова зустрічаються одне з одним вперше – на світ з'являється новий поетичний твір, досить інтимна та приватна річ.

Юнак:

Нам прибій зіграє новий блюз,
Стишено зашурхотить в камінні.
Гудзиками шовковистих блюз
Зарясніє в сонячній промінні

Дівчина:

В ніжний зойк барокових гітар
Сонце затанцює дрібно-дрібно.
Від природи втомлений бунтар,
Вдачею до тебе він подібний.

Юнак:

Розфарбую тенором поріг
У пастельні золоті малюнки,
Де мене зненацька підстеріг
Голос незахищеної юнки.

І під плескіт неземних октав
Помандруєм берегом у простір,
Дівчина: Щоб серця прибій нам лоскотав
На високім зорянім помості!

Ведуча: Редактор районної газети, заслужений журналіст України Наталя Федорівна Таранюк підтримала перші спроби пера Галини Олександрівни, друкуючи її публікації на сторінках газети. Наталю Федорівно, Вам слово.

(Вітання Н.Ф. Таранюк)

Ведуча: Окремі вірші Галини Ковальчук цікаві, колоритні, ненав'язливі грайливими пейзажними картинками та діалогами і по-дитячому веселі.

Дитячий вірш «Обліпиха»

Обліпила стріли крихко
Жовтим сяйвом обліпиха.
Колючок її торкаюсь
І тихенько посміхаюсь:
Очі підняла кирпаті
Над подвір'ям, понад хату.
Зачепилася бровою
З виноградною лозою.
Я, дивуючись, кажу:
Обліпихо, знай межу!
А вона мені на те:
- Виноград не там росте!-
Обліпиха гордовито
Зверху дивиться сердито.
Враз зблиснуло озерце.
Усміхнулося лице:
Зазирнула у віконце,
Бо у неї колір сонця!

Ведуча: До вітального слова запрошується директор Центру культури, мистецтва та естетичного виховання Іллінецької міської ради, заслужений працівник культури України **Микола Федорович Романов** .

Слова подяки Галини Олександрівни

Ведуча: Шановна Галино Олександрівно, дорога ювілярко, наша поетесо! Щиро віримо у Ваш талант, радіємо Вашим здобуткам. Зичимо натхнення, нових творчих відкриттів, щастя та благополуччя у житті! Нехай Вас радує світ, а Ви його ще довго гаптуєте своїм новим поетичним словом.

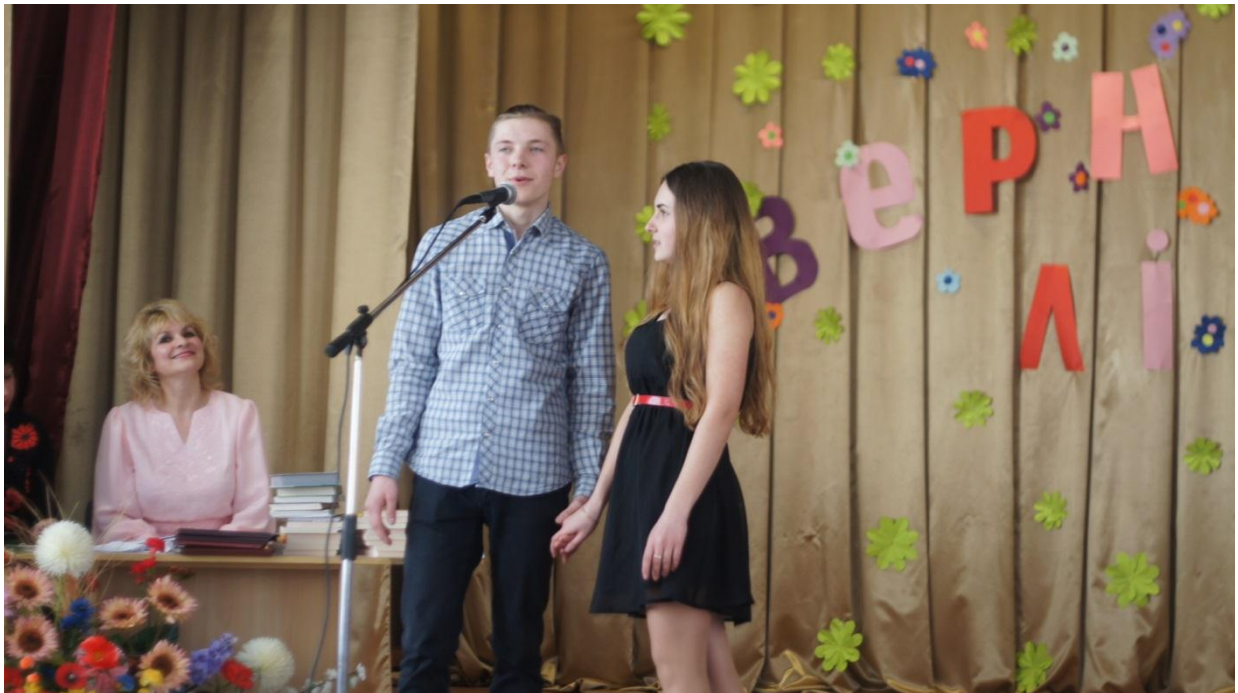
Фінальна пісня

Фото на пам'ять

Вечір – бенефіс «Вернісаж літа»

Питання і завдання для самоконтролю:

- З яким відомим родом на Іллінеччині пов'язано ім'я Галини Ковальчук?
- Чим славетний край, де народилася поетеса?
- Розкажіть про історію літературного імені Галини Ковальчук.
- Назвіть тематику її творчості. Які теми торкаються сьогодення? Підтвердіть цитатами із віршів.
- Відтворіть неповторний художній світ Галини Ковальчук у малюнках. Які у них переважатимуть барви?
- У чому своєрідність поезики віршів про кохання?
- Чим вам імпонує пейзажна лірика Галини Ковальчук? Прокоментуйте: які художні деталі здалися вам найвиразнішими, найоригінальнішими?
- Вивчіть напам'ять вірш, що вам сподобався(із зб. «Вернісаж літа»).

БОНДАРЧУК ПЕТРО ФЕДОТОВИЧ

Народився 1 червня 1936 р. в с. Талалаївка (нині Василівка) Іллінецького району Вінницької області. По закінченні семирічки працював лісорубом, обліковцем рільничої бригади в колгоспі, служив в армії, був секретарем контори колгоспу. Закінчив філологічний факультет Донецького університету. Голова творчого об'єднання українських письменників і художників «Лад».

З 1962 року живе в Донецьку. Працював редактором на Донецькому телебаченні, відповідальним секретарем багатотиражної газети, кореспондентом обласної газети «Радянська Донеччина», літ працівником

мар'янської районної газети, старшим редактором видавництва «Донбас». Петро Бондарчук належить до відомого в українській літературі покоління шестидесятників. Був особисто знайомий з Василем Стусом. Видав понад три десятки книг поезії, прози, гумору й сатири, серед яких книжки поезій: «Серцем чую», «Не відлюби свої тривоги», «Осінні човни», «Грань», «Шахтарське небо», «Три струни», «Білий травень» та ін.; збірки повістей та оповідань: «Прости мені, лелько», «Отава», «Ясени опівночі», «Калина край дороги», «Шахтарські вогники», «Зорі живуть довго», «Квітка, повна роси»; книжки для дітей: «Оля малює», «Там, де синій потічок», «Шахтарські вогники», «Чарівна птиця» та ін. Окремі твори перекладені на білоруську, англійську, німецьку мови.

Лауреат обласних літературних премій імені В. Сосюри та П. Байдебури.

Мої сонети — то краплини болю,
І роздуму, і смутку, і печалі,
Я бачив сон: іду і йду по полю,
Несу важкенні кам'яні скрижалі.
На них слова про істину і волю
Та що слова, коли незнані далі,
Куди я йду... яку шукаю долю,
Кому несу свої чуття-коралі?..
Я прокидаюсь: повна світла хата,
Щебече птаство, гуркає дорога,
А на душі моїй все та ж тривога:
Ізнов рядками на папері білім
Стоять мої сонети почорнілі —
На них болить душа моя розп'ята.

Малюю сонце.
Стоїть зима. Кипить зима.
Як мур, моє віконце.
На весну й натяку нема,
і я малюю сонце.
Красивим вийшло сонце те:
сміються очі сині,
юрить волосся золоте,
і ніс у ластовинні,
Іще червоним я мазнув —
сонце аж палає.
Мороз у шибку зазирнув.
- Ану облиш! —
гукає.—
Малюй мене, лише мене,
Бо я владар віднині,
Тож славить царство крижане
Довік усі повинні.—
сонце справжнє морг мені:
- Не бійся, хай поскаче,
Ось я пригрію навесні,
І він тоді заплаче.
Малюй усе, що любиш ти,
Що радувати може.—
І на малюнок зирк:— Гляди,
А здорово я схоже!

Все почалося з пісні: в ранки ранні
Співала мама радісно мені.

Гойдаючи колиску при вікні,
А за вікном – троянди полум'яні.

Всміхались квіти, запашні, духмяні,
І очі мами сяяли ясні.

Вбирав я серцем всі її пісні,
Усі слова, такі прості й кохані.

Вони мені прекрасний світ відкрили,
Вони мене в життя благословили,
Щоб доля в мене щасно розцвілась.

Я ще не знав, що маю Батьківщину,
А вже любив красу її первинну,
Що в материнській пісні почалась.

Вечір. Ластівки

Заходить сонце, котиться униз
За небокрай - у полум'я руде.
Вже скоро вечір, синьочуб і сиз,
Прийде.

Літають ластівки, небесне тло
Черкають, наче каменяр — граніт,
І креше кожне іскрами крило
Врозліт.

Який узор незбагнено легкий,
Яка тонка гармонія сплетінь!
Лиш геній може досягти таких
Творінь.

Лиш геній може... Ну, а ластівки,
Вони комах виловлюють дрібних,
Бо хочуть їсти — і цей труд важкий
Для них.

І тільки пізно, вибившись із сил,
Вони впадуть у гнізда і поснуть.
Я ж не засну, щоб дивний розчерк крил
Збагнуть.

На чистім овиді зорі

Симфонія Павлу Тичині

I

На чистім овиді зорі
Зродилась Музика жадано:
Врочисто — сонячно — органно
Пливла і танула вторі —
На чистім овиді зорі.
У сяйві дня на щемний зов
Душа озвалася привітом:
Над болями, над змерзлим цвітом
Сміялась, плакала любов —
У сяйві дня на щемний зов.

II

Та чорна туча налягла —
І обірвались ніжні струни,
Знімили у відчаї луни:
Якби ж... хоч крапельку тепла...
Та чорна туча налягла.
Проб'ються промені чи ні?

Кигиче заблукала птиця.
Таке у сні лише присниться:
Чорніють душі день при дні.
Проб'ються промені чи ні?

III

О, де ти, Музико? — зійди
Врочисто — сонячно — органно,
Сповий надіями кохано Серця —
тепер вже назавжди...

О, де ти, Музико? — Зійди!

Либонь, це знову на порі:
Хай Слово множитья — і Мова
Ввіллється в душі як основа
У вільнім русі, у добрі...
Либонь, це знову на порі —
На чистім овиді зорі.

Музика

Десь народився звук і з вітром прилетів,
І впав на скрипку: зойкнула вона,
Сказала щось... а він захихотів
Та й заховався в деко; німина
Його втопить хотіла у собі,
Та він не здався і по одній струні
Пішов, пішов - і втік би, далєбі,
Якби не озирнувся в вишині:

Ой лишенько! - злякався і спіткнувся він
Та й покотився вниз, та й по-ко-тив..,
Ридаючи і стогнучи... а навздогін –
Луна: ой-о-ой... І раптом підхопив
Його смичок - і полилось тепло:
Гарненький, любий мій, - шептав скрипаль.
А люди слухали і плакали було
Маленького пустунчика їм жаль.

Питання і завдання для самоконтролю:

- Розкажіть: звідки родом письменник і де пройшла основна частина його життя?
- З якою видатною особистістю був знайомий Василь Бондарчук і який вплив вона мала на нього?
- Визначте жанрову своєрідність творчості В.Бондарчука ?
- Назвіть його основні поетичні збірки.
- Яке враження на вас справили вірші поета?
- Проаналізуйте один із відомих вам віршів В.Бондарчука.

Контрольні завдання

І рівень (6 балів)

Виберіть один правильний варіант відповіді

1. Іллінеччина оспівана у поезіях-піснях:

- а) Євгена Таранюка,
- б) Світлани Травневої,
- в) Василя Кобця,
- г) Галини Ковальчук.

2. Автор вірша «Шевченко - наш. Він для усіх століть...»

- а) Василь Кобець,
- б) Галина Ковальчук,
- в) Василь Бондарчук,
- г) Євген Таранюк.

3. Хто з поетів родом із козацько-партизанського краю:

- а) Світлана Травнева,
- б) Василь Кобець,
- в) Василь Бондарчук,
- г) Галина Ковальчук.

4. Вкажіть збірку, що належить перу Євгена Таранюка:

- а) «Тяпляндія»,
- б) «Вернісаж літа»,
- в) «Не остання любов, не остання»,
- г) «Батьківський сад».

5. Укажіть відповідність між поетом і його професією:

1) агроном,	а) Світлана Травнева,
2) вчитель,	б) Євген Таранюк,
3) бібліотекар,	в) Василь Бондарчук,
4) журналіст,	г) Галина Ковальчук,
	д) Микола Купрій.

6. Укажіть відповідність між поетом і місцем його народження в Іллінецькому районі:

1) Тягун,	а) Світлана Травнева,
2) Шабельня,	б) Євген Таранюк,
3) Неменка,	в) Василь Бондарчук,
4) Слободище,	г) Галина Ковальчук,
5) Василівка,	д) Микола Купрій,
6) Вербівка,	е) Василь Кобець.

II рівень (2 бали)

Дайте розгорнуту відповідь на питання (на вибір):

1. Які сучасні проблеми суспільства порушує Є.Таранюк у збірці віршів «Майдан»?
2. Які враження викликає у вас вірш Галини Ковальчук «Місячна рапсодія»?
3. Який ідейно – тематичний зміст вірша « Прийти в цей світ» Василя Кобця?
4. Передайте словесні картини, які малює ваша уява під час читання вірша Миколи Купрія «Послухайте симфонію весни...»

III рівень (4 бали)

Напишіть твір - мініатюру на одну із тем (поет і поезія - на вибір):

1. Мої роздуми над...
2. Мої враження від поезії...
3. Поезія, що змінила мій погляд на світ.
4. Моя Ілліначчина у творчості...

Використана література:

1. 4 листопада 2013 р. — 70 років тому народився Василь Дмитрович
2. Кобець // Знаменні і пам'ятні дати Вінниччини 2013 року: хронол. довід. / Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва; уклад. О. Ю. Антонюк; відп. за вип. Н. І. Морозова. — Вінниця, 2012. — С. 241—242.
3. З-над Божої ріки. Літературний біобібліографічний словник Вінниччини / Упорядкування і загальна редакція А. М. Подолинного. — Вінниця: Континент-ПРИМ, 2001. — С. 149—150.
4. Кобець Василь Дмитрович (довідка) // Вінниця журналістська: довідник / ВОО НСЖУ; автор-упоряд. Володимир Лисенко. — Вінниця, 2010. — С. 99.
5. Василь Кобець // Квіт подільського слова: антол. тв. сучас. письм. Вінниччини / за ред. В. С. Рабенчука. — Вінниця, 2010. — С. 165—178: портр.
6. Мовчанюк, Г. П. Високий політ Василя Кобця: до 70-річчя від дня народження українського письменника (4.11.1943) // Знаменні і пам'ятні дати Вінниччини 2013 року: хронол. довід. / Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва; уклад. О. Ю. Антонюк; відп. за вип. Н. І. Морозова. — Вінниця, 2012. — С. 255—260.
7. Сучасні письменники України : бібліографічний довідник / упор. Анатолій Гай — Київ : Київське обласне творче об'єднання «Культура» ; Біла Церква : Буква, 2011. — 587 с. — ISBN 978-966-2927-05-6. Сторінка 208.
8. Кобець Василь Дмитрович (довідка) // Вінниця журналістська: довідник / ВОО НСЖУ; автор-упоряд. Володимир Лисенко. — Вінниця, 2010. — С. 99.
9. До дня незалежності затвердили 11 кандидатів до нагороди «За заслуги перед Вінниччиною» // Укрінформ. — 2016. — 18 липня.
10. Біографія В. Д. Кобця на сайті «Слово»
11. Вінницький край: літературно-мистецький журнал/гол. ред. Петро Гордійчук. - № 2, 2004р.
12. Квіт подільського слова – Вінниця, 2006-320с.
13. Кобець В. Не остання любов, не остання: Поезії –Вінниця, 2000-255с.
14. Подільські криниці. – Вінниця, 2005-286с.

15. Пільчен О. Вибрані твори. – Одеса: “Друк”, 2001.-58с.
16. Пільчен О. Вокально-хорові твори.- Одеса: “Друк”, 2001-78с.
17. “Сто поетів Вінниччини за сто років. Антологія ХХ століття”. – К., 2007-318с.
18. Стожари Поділля. Бібліотека Вінницької Національної спілки журналістів України. Літературно-мистецький збірник, вип 1.- Вінниця, 2008р-236с.
19. Таранюк Є. Позиція. – Вінниця: “Південний Буг”, 2002р.- 78с.
20. Шевченко на Поділлі.. Вінниця, 1992р.- 72с.
21. Кобець В. „Прийти в цей світ”: Вибрані твори. К.: Вега, 2006.
22. Подільська пектораль: Літературно-мистецький альманах: Вінниця, 2002.
23. Стоголосся. Поетична антологія Вінниччини ХХ століття / Упоряд. А.М.Подолінний – Вінниця, 2002.
24. Голоси тривожної епохи. Літературно-мистецький альманах - Вінниця, 2005.
25. Час творчості і сподівань. Літературно-мистецький альманах - Вінниця, 2016.
26. Кавун.М. «Над Собом пісня дзвінко в’ється». // Трудова слава. - 2017. -4 травня
27. Кобець В. «Моє ти слово, ти мені світи!» // Вінниччина - 2017.- 12 квітня
28. Манютін О. «Пам’ятаю, де моє коріння» // Трудова слава. 2017.- 6 квітня
29. Ренейська Н., Назаренко В., Лісова Т. Життя, гаптоване словом//Трудова слава. - 2017.- 6 квітня
30. Ренейська Н., Назаренко В. Зцілюємо душі студентів поезією// Освіта аграрна. - 2017.- червень.
31. На рідній землі. В літі. Згаса любов: [вірші] / С.Травнева // Труд. слава. – 2007. – 27 черв.
32. Голос «срібного передзвону»: [добірка поезій] / С.Травнева // Собор: літ.-худож. зб. Вінниц. орг. Нац. спілки письмен. України: в 2 т. / В.Рабенчука. – Вінниця, 2008. – Т. 2. – С. 205-208.
33. Каштановий дощ [Звукозапис]: пісні на вірші С.Травневої. – Вінниця, 2005. – 1 МК.

34. Магічне поле жіночої душі: [добірка поезій] / С.Травнева // Укр. слово. – 2005. – 23-29 листоп.
35. Застигла на світлині тиха мить... Безмежжя колоскове... / С.Травнева // Стожари: літ.-мистец. зб. / голов. ред. В.Лисенко; відп. ред. С.Травнева. – Вінниця, 2004. – № 6. – С. 120, 125.

Рецензія
на хрестоматію-посібник «Поетичне Надсоб'я»
(література рідного краю) викладачів ІДАК Назаренко В.М., Ренейської
Н.І., Бухти Г.О., Зарембовської Л.П.

Перед нами нестандартний навчально-методичний посібник нового типу, присвячений лише поетам – митцям рідного краю, а не загалом сучасній українській літературі. Теми «Література рідного краю» залишаються найменш опрацьованими фахівцями в плані методики та практики викладання. Тому дана доробка покликана заповнити певну прогалину в сучасному методично-інформаційному просторі не лише для викладачів коледжу, але і для учителів української мови та літератури Іллінещини зокрема, та Вінниччини в цілому.

Авторам вдалося відійти від класичного подання літератури рідного краю та напрацювати власні оригінальні форми вивчення творчої спадщини земляків. Цікаві, пізнавальні, естетично оформлені презентації особистості та творчості майстрів поетичного слова Кобця В., Травневої С., Ковальчук Г., Таранюка Є., Бондарчука В є актуальними в умовах розширення можливостей використання у навчальному процесі мультимедійних технологій.

Автори зібрали та систематизували значний обсяг матеріалу, з належною повнотою підібрали найяскравіші різнопланові поезії митців. Логічним виглядає намагання авторів поєднати словесні, наочні, мультимедійні прийоми навчальної діяльності. Вивчення творчості кожного поета розпочинається з дослідження його біографії, аналізу історичних умов, в яких відбулося його становлення, факторів, що вплинули на його формування як особистості. Аналіз поезії на фоні історичних подій сприяє реалізації проблемно-пошукового методу навчання при вивченні літератури, формує цілісну систему світосприйняття студентів, забезпечує патріотичне виховання підростаючого покоління, що є актуальним завданням навчального процесу сьогодення.

Сценарії літературно-мистецьких композицій та свят по творчості кожного поета дозволяють викладачу чи працівнику бібліотеки якісно та ефективно провести позалекційний захід, який стане яскравим завершальним акордом вивчення теми «Література рідного краю».

Доречними є питання для самоперевірки знань при вивченні творчості кожного автора.

Посібник адресовано викладачам, учителям української мови та літератури, студентам коледжів, учням 10-11-х класів, усім шанувальникам поетичного слова.

Рецензент

Директор Іллінецького НВК «Загальноосвітня школа

I - III ступенів-гімназія №2» _____ **Р.О.Гобеляк**

Рецензія

на хрестоматію - посібник « Поетичне Надсоб'я »
(література рідного краю)
викладачів ІДАК Назаренко В.М., Ренейської Н.І.,
Зарембовської Л.П., Бухти Г.О.

Тема хрестоматії - посібника на сьогодні дуже актуальна, зважаючи на важливість виховання у молоді національно-патріотичного духу, свідомості громадянської позиції, моральних і духовних цінностей, зокрема на літературних надбаннях України, в тому числі – малої батьківщини. Упорядники посібника ставили перед собою мету : подати короткі біографічні довідки про поетів, аналіз історичних умов, в яких відбулося їхнє становлення, фактори, що вплинули на формування творчої особистості, короткий огляд літературної діяльності та поетичні твори митців – сучасників Іллінеччини. Допомогти проникнути у глибину авторського задуму, творчу майстерню поета. Для кращого осмислення студентами життєвого шляху та літературної діяльності, палітри поетичної творчості митця подаються запитання та завдання, які дадуть змогу не тільки перевірити, наскільки уважно студент прочитав текст, а й наштовхнути його на певні роздуми, зробити власні висновки, повноцінно проаналізувати та самостійно інтерпретувати художній витвір. Укладачі намагалися поєднати словесні, наочні, мультимедійні прийоми навчальної діяльності.

Значимість посібника полягає в тому, що на даний час відсутнє як таке хрестоматійне видання з літератури Іллінецького краю. Кожний, хто перегорне його сторінки, отримає необхідні знання з теми, насолоду від поетичного слова, пройметься гордістю за митців-земляків, які зуміли в своїй поезії уславити отчий край, його людей, доторкнутися до струн душі читача.

Таким чином, хрестоматія-посібник «Поетичне Надсоб'я» заслуговує на увагу, так як є важливим і необхідним матеріалом для формування майбутнього фахівця, громадянина країни.

Рецензент _____ **Ж.В.Амброзевич**, голова циклової комісії загальноосвітніх дисциплін

Оцінка в балах : _____

Голова конкурсної комісії,
Директор Іллінецького державного
аграрного коледжу _____

В.В. Пиндус